

ПОЛИТИКИН

Немачка 3,00 DEM, САД 1,25 USD, Швајцарска 2,50 CHF,
Шведска 13,00 SEK, Аустрија 20,00 ATS,
Грчка 300 GRD, Енглеска 1,00 GBP

ЗАБАВНИК



19. VII 1991. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА LIII • ЦЕНА: 35 ДИН. • БРОЈ 2064

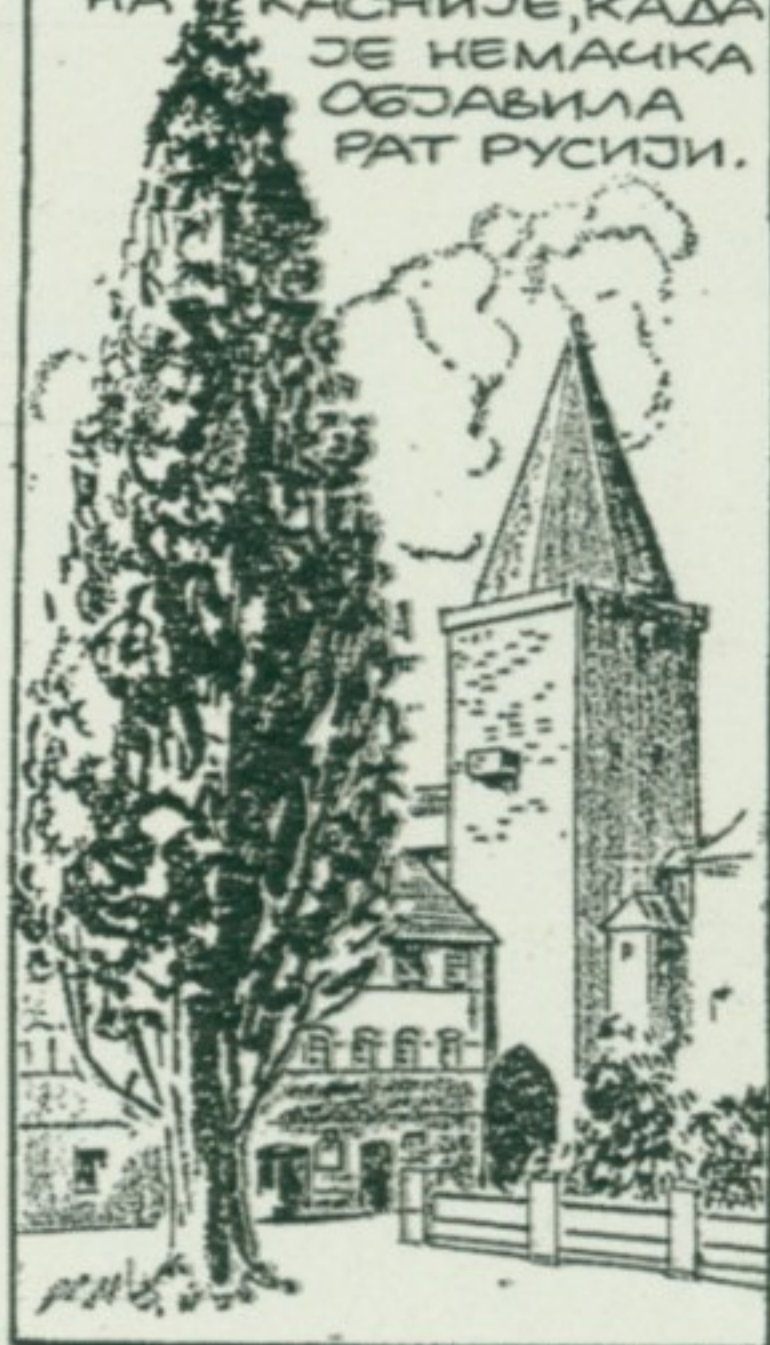




**БАГДАДСКИ
КАЛИФ
МАМУН**
/786-833/
ПЕТ ПУТА ЈЕ
ЗБАЦЕН С ПРЕ-
СТОЛА И СВА-
КИ ПУТ ЈЕ УС-
ПЕО ДА ПОВ-
РАТИ ВЛАСТ.

ТОПОЛА МИРА

ЗАСАЂЕНА У ЈЕНИ
(НЕМАЧКА) 1815. ГО-
ДИНЕ У ЧАСТ КРА-
ЈА РАТА С НАПОЛЕ-
ОНОМ, СРУШИЛА СЕ
ИЗНЕНАДА 1. АВГУ-
СТА 1914, 99 ГОДИ-
НА. КАСНИЈЕ, КАДА
ЈЕ НЕМАЧКА
ОБЈАВИЛА
РАТ РУСИЈИ.



ГВОЗДЕНЕ ШИПКЕ

ПРИПАДНИЦИ ЗАПАДНО-
АФРИЧКИХ ПЛЕМЕНА КИСИ И
ЛОМА КОРИСТИЛИ СУ КАО
НОВАЦ.



СТЕНА ТЕШКА 25 ТОНА

КРАЈ БОНИФАЦИЈА,
НА КОРЗИЦИ, ВЕОМА
МАЛОМ ПОВРШИ-
НОМ ОСЛАЂА СЕ
НА ДРУГУ СТЕ-
НУ, А ЗАЊИШЕ
СЕ И НА БЛАГ
ПОВЕТАРАЦ.

Џон Мајнор Болмс

/1802-1869/

ПРИМЛОЕН ЈЕ
У АДВОКАТСКУ
КОМОРУ ВИР-
ЏИНИЈЕ (САД)
СА 18 ГОДИНА,
ПОСЛЕ ШЕСТО-
НЕДЕЉНИХ СТУ-
ДИЈА ПРАВА
И БЕЗ ИКАК-
ВОГ ИСКУ-
СТВА.



КЕЛНЕРИ

У ХОТЕЛУ MONOSTERVIC
У АУСТРИЈИ, СМЕШТЕНОМ У
СТАРОМ ЗАМКУ, ГОСТЕ СЛУ-
ЖЕ У СРЕДЊОВЕКОВНИМ ВИТЕ-
ШКИМ ОКЛОПИМА.



ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА

●●● француски сликар
Жан-Марија Пјере одлучно
је да на бетонској брани Ти-
не у Алпима изгради највећу
слику на свету – високу 100,
а дугачку 200 метара. Слика
ће представљати Атланта,
митолошку личност која на
плећима држи цео небески
свод.



●●● енглески лингвисти
одлучили су да и званично
признају морнарски језик,
професионални жаргон ства-
ран вековима, јединствен по
језгровитим а често и напре-
ним изразима пуним озбиљ-
них обавештења. Ових дана



издат је и речник који ће се
убудуће користити у настави
у поморским школама не са-
мо Велике Британије јер су
многи изрази енглеских по-
морана добили међународно
значење.

●●● Конгрес САД прогла-
сно је деведесете године на-
шег века „деценијом мозга“.
Комисија за научно-технич-
ку политику сматра да је нај-
значајнији задатак нашег
времена да се анатомски, би-
охемијски и медицински про-
учи мозак и његове функци-
је.

●●● у пољским шумама
на граници према Чешко-
словачкој избројано је пре-
ко шездесет медведа којих
иначе нема у овој области.
Испоставило се да су то бе-
гунци из Словачке где је на
њих кренула велика хајка.
Медведи се у Пољској осећа-
ју савршено безбедно јер их
овдашњи закон штити, али



показало се да су незахвал-
ни: ноћу упадају на сеоска
имања, проваљују у кошнице...

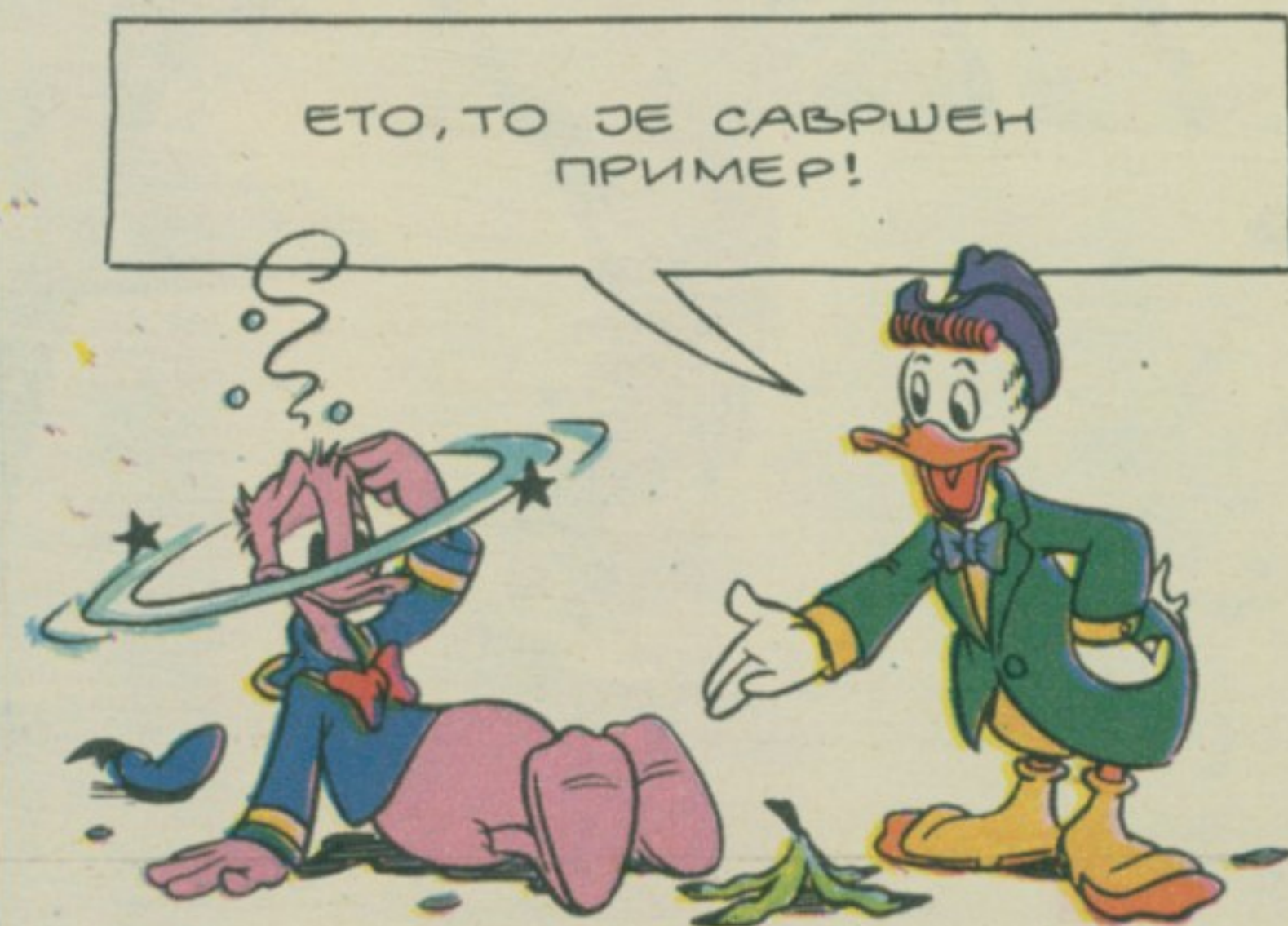
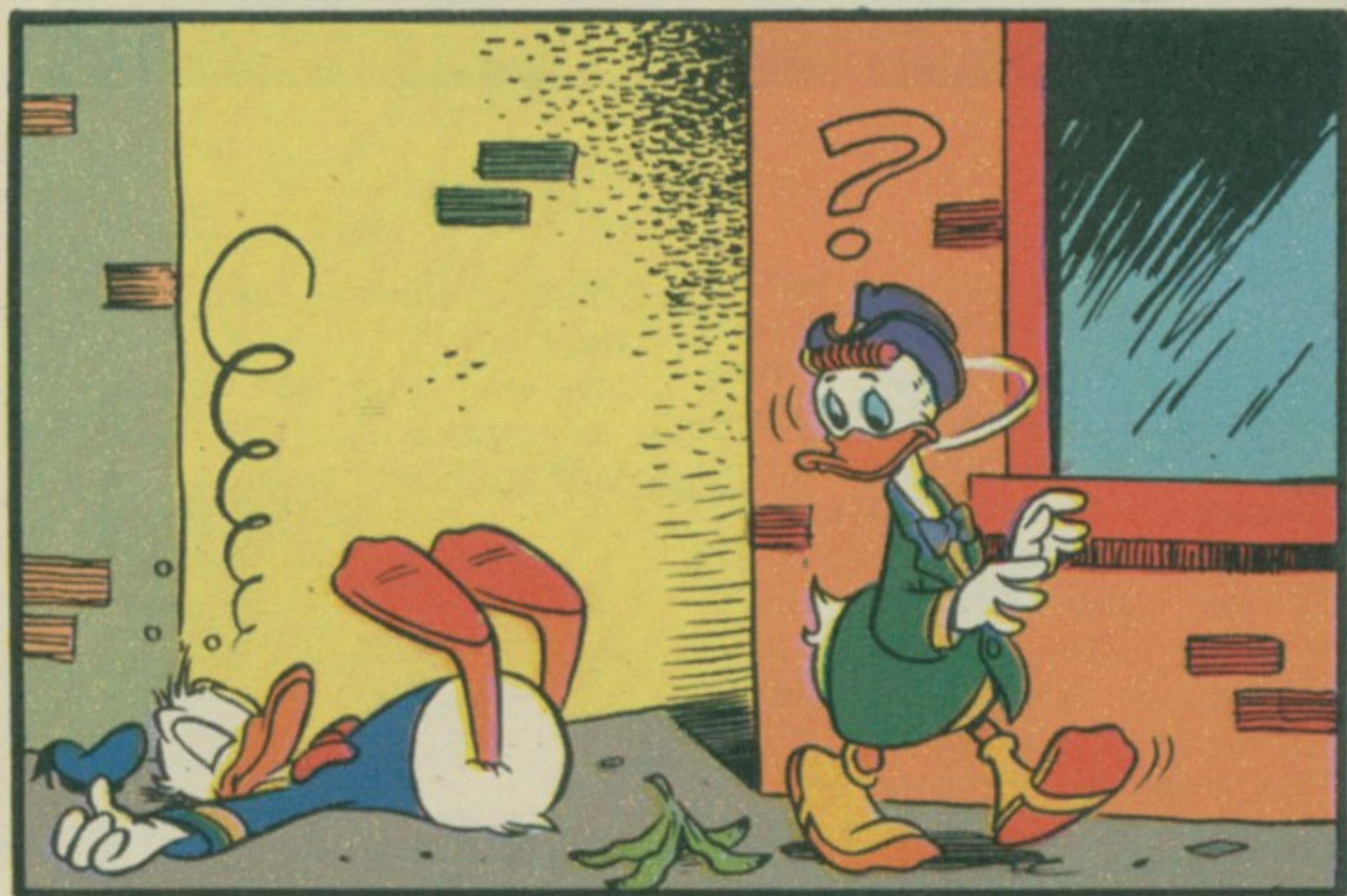
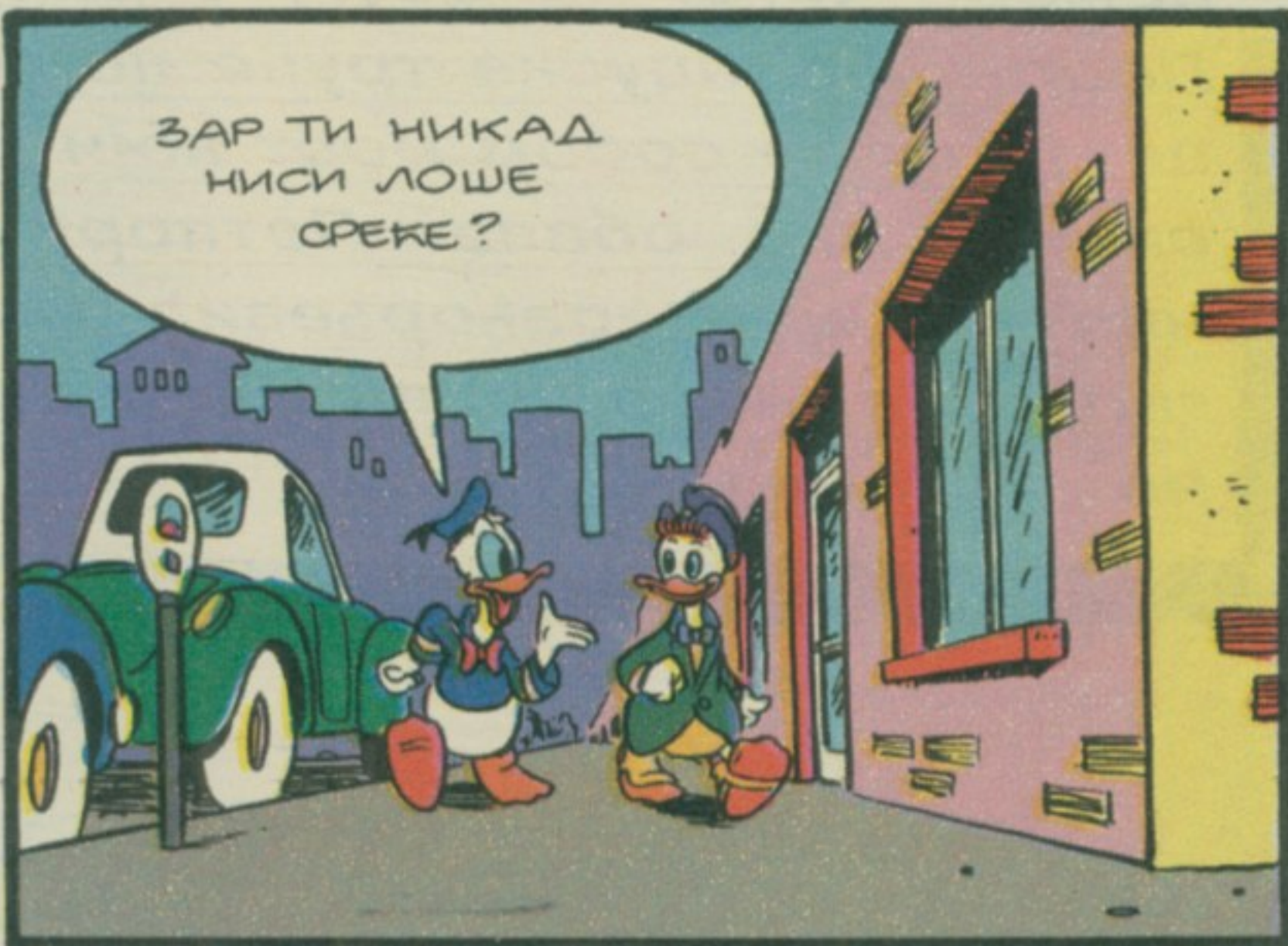
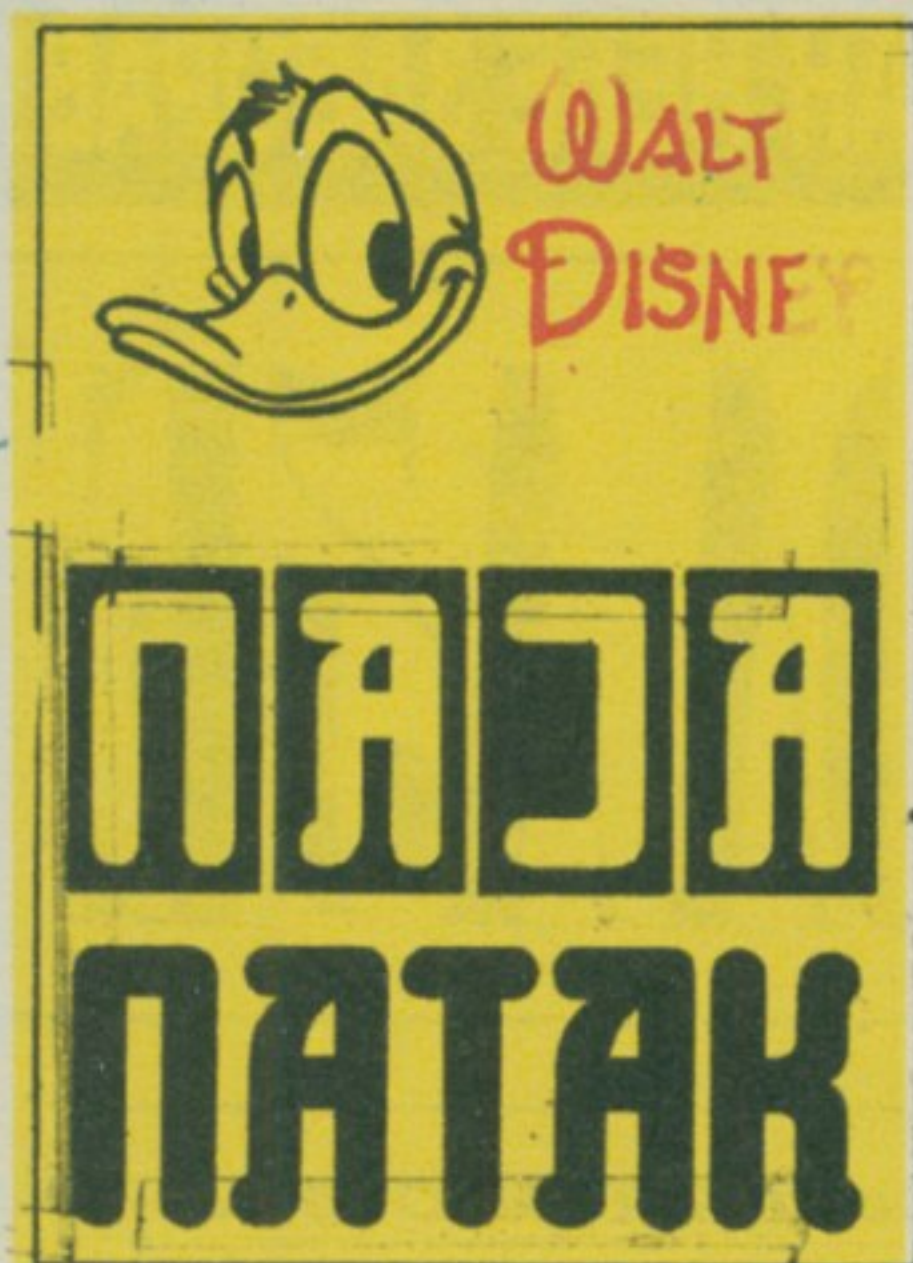
●●● сваке године Тамил-
ци са острва Маурицијуса
славе свој верски празник
„кавади“ на који је страни-
ма забрањен приступ. Учес-



ници ходају по врелом уг-
љевљу, пењу се уз лествице
чији су степеници замењени
оштрицама мачева, пробада-
ју своје тело иглама и жица-
ма, а сви верници носе обућу
са клинцима чији су оштри
врхови окренути навише.

●●● најјача киша метео-
рита засула је Земљу јуна
1975: за један сат у атмосфе-
ри је изгорело на стотине ма-
лих метеорита што је 3-9 пу-
та више него у иједној дотад
познатој киши. На жалост,
нико на нашој планети није
могао да види овај велелеп-
ни приказ, а ни астрономи не
би знали за њега да га нису
забележили осетљиви сенз-
мографски уређаји које су на
Месecu поставили амерички
астронаути.

Илустровао: Зоран Петковић Петко



Distributed by King Features Syndicate

ВОЈНИК КОГА ОРЛЕАН НЕЋЕ ЗАБОРАВИТИ

ПРУСИ ДОЛАЗЕ

Повукавши се до поноћи 2. децембра 1870. на другу страну Лоаре, француске трупе порушиле су за собом мост који је спајао две обале. Потпоручник Петар Карађорђевић могао је да им се прикључи једино ако преплива реку

Стојећи на самом врху узвишице која се диза-ла иза последњих кућа Жила, потпоручник Петар Карађорђевић, заклонивши очи рукама, гледао је у правцу у коме је требало да се налази Орлеан. Иако су га очи заболеле од напрезања, није успео да види ништа осим сиве, тамне, таласасте линије. Орлеан мора да је тамо где се завршава небо а почиње земља, помислио је кад је поред њега, с десне стране, искрснуо курир.

— Порука генерала Шанзија, господине поручниче — рекао је младић и пружио му запечаћени коверат.

Сломивши печат, Петар се загледао у угласта, помало искошена слова: наређивали су му да сместа, како зна и уме, отпочне акцију спасавања осамдесет војника и официра које су Пруси рано тог јутра заробили на препад. Орлеан је у том часу био изгледа даљи него што му се чинило, али није било друге: морао је да изврши наређење. То је била само једна од ствари којима су га научили у Сен Сиру,

најбољој војној школи у Француској.

Окупивши око себе вод којим је командовао, Петар Карађорђевић је, само десетак





ПОЧАСТ ВETERАНА

Орден Легије части Петар Први Карађорђевић добио је у биткама које су вођене око Орлеана, па је и природно што му је подигнут споменик управо у овом граду. Крај тог споменика 2. јуна је одржана мала свечаност у знак сећања на 120. годишњицу од учешћа Петра Карађорђевића у Француско-пруском рату.

Осим наших солунаца Јеврема Ивановића, Драгомира Панића, др Наума Ђорђевића и Предрага Секулића, који су положили венац исплетен од цвећа са Опленца, свечаности су присуствовали и француски ветерани са Солунског фронта, чланови Друштва француских ратних ветерана, представник Британске федерације старих ратника и чланови Друштва за чување споменика и традиције ослободилачких ратова Србије до 1918. године.

минута пошто је примио наређење, кренуо на задатак.

Одмор као награда

Сумрак је тек почео да се хвата кад је потпоручник Карађорђевић известио штаб да је наређење генерала Шанзија извршено. Као награду, он и његов вод добили су дозволу за мали предах. Истину за вољу, био им је преко потребан. Данима су водили огорчене борбе са Прусима повлачећи се преко расквашених ораница. Помисао да још једну ноћ проведе шћућурен уз какав зид, у снегу, није му се ни најмање допала. Уморан и помало обесхрабрен пошао је да потражи кућу у коју би се склонио. Кренуо је према једној на самој обали реке јер је једино из ње допирала треперава светлост.

У првом тренутку изгледало је да нико не чује његово куцање, па је покуцао јаче. Зачули су се лаки, помало успорени кораци. Човек унутра вероватно се бојао да отвори. Петар му није замерао: био је рат, човек је кидисао на човека, живот је висио о концу.

— Ко сте ви? — упитао је пригушени глас мушкарца који је једва одшкринуо врата.

— Француски потпоручник, Пјер Кара! — одговорио је исто тако тихо.

У знак сећања на српског принца који је учествовао у Француско-пруском рату 1870–1871. године грађани Орлеана су у градском парку подигли спомен-обележје на коме пише: „Успомена на Петра Првог Српског, потпоручника. Заробљен од Пруса 1870. године, побегао и поново заузео своје борбено место.“

Како би текст са спомен-плоче и опис једног детаља из војевања Петра Карађорђевића могли да доведу читаоце у забуну, треба рећи да је у биткама које су се водиле око Орлеана потоњи краљ био неколико пута заробљен, али накратко. Једном је успео да се извуче глумећи пијанца, а други пут бацивши међу војнике који су га спроводили — златнике. И док су се они јагмили око њих, потпоручник Пјер Кара успео је да им умакне.

— Шта желите, господине? — упитао је човек док је ваздух испуњавао мирис свежег, тек печеног хлеба. Очигледно, био је пекар.

— Да се мало одморим — рекао је Петар.

— Али, Пруси само што нису стигли. Ако у мојој кући затекну француског официра...

Петар му није дозволио да заврши:

— Пустите ме да се одморим, а чим се Пруси појаве, потрудићу се да нестанем...

Да ли умор или очајање које се осећало у његовом гласу, тек — пекар је отворио врата таман толико да се незнаца провуче. Не скидајући са себе ништа осим чизама, Петар се бацио на кревет у соби у коју су га увели. Унутра је било топло и мирисало је на колаче. Ваљда истог часа кад је спустио главу на јастук, француски потпоручник је заспао.

Имате ли старо одело?

Негде око поноћи врата собе у којој је спавао с треском су се отворила.

— Господине, брже... Стижу Пруси! — муцао је уплахирено пекар.

— Али, како, зар наши не пружају отпор? — збунио се Петар.

— Ма какав отпор, све наше јединице још синоћ су се повукле преко Лоаре и срушиле мост. Пруси сад претресају сваку кућу тражећи заостале војнике и офицере. Преклињем вас Богом, господине, идите, идите сместа...

У три корака Петар се нашао крај прозора и загледао у ноћ. Пруски војници били су само две куће даље. Било је касно да покуша да се извуче неопажено...

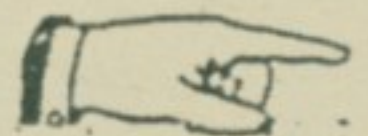
— Имате ли какво старо одело? — упитао је пекара.

За трен ока се пресвукао, а униформу француског официра везао у завежљај и рекао пекару да је баци у ватру. Учинио је то у последњи час. На вратима су се већ чули ударци.

Док је пекар журио да отвори, потпоручник је већ завукао руке до лактова у тесто. Пекаров помоћник није се учинио нимало сумњив пруској патроли. Очи му се од брашна нису честито ни виделе.

Чим су кораци непријатељских војника утихнули, Петар је одлучио да крене за својим друговима. Једини начин да им се прикључи био је да пређе Лоару, а мост је срушен...

Дрхтећи у оделу које му је дао пекар, Петар се ишуњао



Илустровао: Брана Јовановић

из куће и склизнуо ка реци. Ноћ је била хладна, реком су промицале санте. Срце му се стезало од зиме и страха: како ће он, који је одувек био нежног здравља, поднети скок у ледену воду? Хоће ли то уопште преживети? Међутим, времена за размишљање није било. Приметила га је пруска патрола и кренула према њему. Крај главе му је прозвиждао један па други, па читава киша метака. Схвативши да нема избора, Петар се бацио у реку.

Чудан језик непознатог официра

Ледена вода пресекла му је дах, али се није дао. Замахујући снажно рукама, борио се да остане на површини док су га санте ударале у слабије рамена, руке. А да све буде горе, око њега су праштали меци. Пруси са обале баш су се трудили да га убију. Како је те децембарске ноћи 1870. успео да преплива ледену Лоару, до краја живота није му било сасвим јасно. Ваљда је воља да измакне смрти била јача од њега.

Кад је осетио тло под ногама, још снажније је запливао не би ли се докопао обале. Оног часа кад је изишао из воде чинило му се да се одело на њему следило. Покушао је да потрчи не би ли се, колико-толико, угрејао, али ноге су му биле тешке, као од олова. Једва их је померао.

А онда је престао било шта да осећа, није му сметала ни страшна студен, ни иње које му се хватало по трепавицама, једино је желео да легне и заспи. Бела смрт, синило му је док се тетуралући вукао према кући од које га није делило више од неколико метара. Довукао се до ње последњим атомима снаге: овог пута није могао ни да покуца. Изгубио је свест.

Била је зора када је банкар Рајнах отворио врата своје куће и пред њима угледао склупчано тело непознатог човека. У првом тренутку помислио је да је мртав, али кад га је узео за руку приметио је лаки трептај његових очних капака. Одмах је позвао послугу и наредио да унесу незнанца.

Упркос свој нези, овај је данима лежао у грозници мешајући француски са неким чудним језиком који банкар никада раније није чуо. Тек касније, кад се његов гост довољно опоравио, сазнао је да је спасао живот француском официру а српском принцу Петру Карађорђевићу.

Припремила:
Олга Вукадиновић

ЛОБО
ЗА АГАТУ
КРИСТИ



За крајњу детективских романа зна се познато: „Идеје су јој навирале најчешће док би јела јабуку.“ Зна се и коју је врсту највише волела – била је то сорта „лобо“, плоснато округлих плодова са првенкасто петавим руменилом, сочна и кисело-слатка.

Мање је познато да је Фјодор Достојевски пишувати роман „Зли дуси“ користио материјал из тада чувене „афере Нечајева“. Размишљајући о плану за будуће дело, копао је по новинским извештајима о овом судском процесу и, по сведочењу његових најближих, пушкао напирима, мршито се, скакао, корачао из угла у угао собе и непрестано јео јабуке. Славни писац највише је волео „шанировку“, једну прибалтичку сорту која на плоду има неку врсту „шави“, светложуту, финог зрнастог меса.

Како сте рекли, господине?

Ерл Стенли Гарнер, творац чувеног адвоката Перри Мејена, човек који је написао више од 120 књига, донеко од тога да је био еироманијан. На његовом огромном ранчу у Калифорнији поред базена, игралишта за голф, тениских терена, нашао је своје место и воћњак у коме су расле некеључиве јабуке и то одређене сорте „мендлин“, жутих плодова са јаркоцрвеним разливеним руменилом.

Диктирајући једној од својих шест стенографкиња садржај свој следећег романа, Гарнер је са послужавника узимао једну по једну јабуку, уживајући како прите под његовим зубима. Речи би му тада постајале неразумљиве и стенографкиња је стално морала да га заштити.

Зашто се и прича о Катарини Измаиловој, јунакињи књиге Николаја Ђескова

Многи славни књижевници никад не би успели да напишу своје најпознатије романе са завршеним заплетима и све до краја нерешивом загонетком ко је убица да нису немилнице таманили – јабуке!

„Леди Макбет Мценског округа“ не би могла сматрати за детективску? Оношко крви и злочина! А кажу да је и Ђесков за највећу последицу сматрао јабуке, посебно стару руску сорту „анис“, а јео је и свежу и киселу – из туршије. Пре него што би започео рад на књизи, по којој је снимљен и филм, и то у Југославији док је главна улога мрачне Катарине поверена Оливеру Марковићу, писац никад не би пропустио да му под руком буде резерва помало тржих, али зато сочних плодова из којих је цртао на све стране.

Тајна успеха Елери Квина

Браћа од тетке Фредерик Данеј и Манфред Б. Ли, под псеудонимом Елери Квин, прославили су се пишувати необичне детективске романе у којима је све било по одређеном грађењу завршене загонет-

ке. Чак и обично свезнајући новинари никако нису успевали да сазнају како то стварају браћа коаутори. Истраживачи су тек касније сазнали да су се они одлично слагали по свим питањима, осим – јабука. Један је волео врсту „велс“ бледожуте боје с руменим пругама и белним месом, а други „мелбу“, жутозелених плодова, слатко-киселокастог укуса.

А Лав Толстој, међу чијим књигама има доста оних са крими фабулом („Живнотеш“, „Крајњерова соната“, „Васкрсење“) највише је волео јабуку „антоновку“.

Популарни Спилејн обожавао је сорту „спартан“.

Марсел Ален и Пјер Сувест, који су створили непобедивог Фантома „анроп“ и белог зимеки „клавел“...

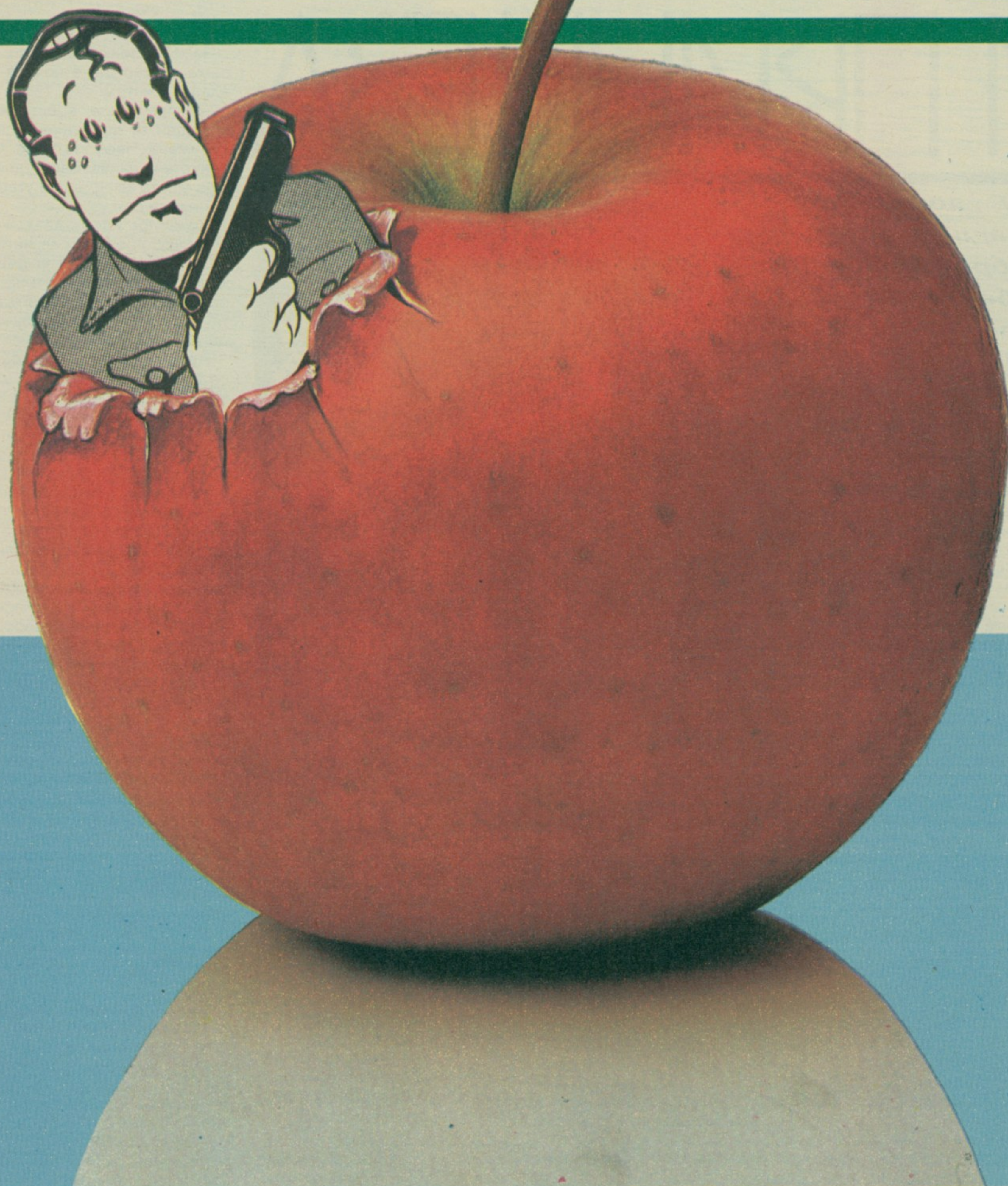
Ту ћемо се зауставити јер је сваком поле некушеном читаоцу крими романа сасвим јасно да је јабука оспирала важну улогу у стварању завршених и узбудљивих прича.

А шта каже наука: отров за отрове

Јабука је једна од најраспрострањенијих воћака света. Познато је преко 10.000 врста! У њој су изванредно складно сложени основни састојци: шећери, пектини и органске киселине. У ствари, јабука има врло мало шећера, преовлађују фруктоза, по чијој садржини ово воће заузима друго место, иза јапанске јабуке, и гликоза. И по пектинима јабуки припада друго место на топ листи драгоцених воћа, одмах после поморанџе. Од витамина јабуке имају највише драгоцених витамина С, а богате су и минералним материјама, нарочито гвожђем.

Лекари препоручују јабуке свима који се осећају уморни било од физичког, умног рада или „допак“, затим онима који пате од артериосклерозе и разних поремећаја у раз-

ПИШУ КРИМИЋЕ



мени материја, а такође и свима у чијем се организму нагмилавају различити штетни производи. Пектин из јабуке помаже, између ос-

тalog, да се излуче разне отровне материје при тровању. Напокон, гвожђе је саставни део хемоглобина који носи кисеоник од плућа до свих

ћелија у организму, па и малих сивих, толико важних за сваког писца крими романа.

Мала ниједан од књижевника овог жанра није отворе-

но признао „Јесте, много су ми помогле“, и без тога је јасно (а и доказано) да је јабука право чудо природе.

Припремила: **В. Милићевић**

ТУЖНА ЛЉУБАВНА ПРИЧА ИЗ ДОБА ФАРАОНА

БАШТОВАН И ПРИНЦЕЗА

**Нису помагале
ни мајчине сузе,
ни братовљеве
молбе, ни фара-
онове заповес-
ти. Нефер Птах
је волела Амен-
хеба више од
живота**

Невероватна љубавна прича изронила је из песка, за време изградње велике Асуанске бране, почетком шездесетих година.

Била је испричана у хијероглифима, на стени тек пронађене гробнице. Тачније, напали су је и открили прсти египатског инжењера Ахмеда Гургана и археолога Хасана Авада.

Гробница је била празна и стара, по првим проценама, више од 3.500 година.

За двојицу научника ово је био најпријатнији догађај у мору тужних, које је проузроковало подизање Асуанске бране. Јер, изградња бетонског гиганта који је требало да заштити Египат од воље ћудљивог Нила тражила је и узимала жртве.

Многи остаци старих цивилизација и трагова прошлости морали су да буду потопљени. Чак и острво Филе на коме је било много споменика древних култура.

Египатска влада је, додуше, спасавала све што се спасти могло. Чак су биле позване и многе стране земље да учествују у евакуацији драгоцених уметничких дела. Ипак, све није могло да се понесе. Оно што је морало под воду фотографисано је, како би бар на тај начин било сачувано од заборава.

Проналазак гробнице са хијероглифима био је зато права сензација.



Илустровао: Бранислав Марковић

Из написа на стени могло је да се прочита да је у овој гробници лежало балсамовано тело једне младе принцезе из 13. династије.

... Да се крв не разводни

Сви хијероглифи нису били сасвим читљиви. Зуб времена на неким местима је прилично оштетио ове древне и сложене знаке писмености, али је, ипак, остало довољно јасних из којих је могла да се прочита узбудљива и трагична прича.

На плочицама је било уклесано:

„Шеснаест година имала је Нефер Птах, она која овде почива, кад одлучи да оде у смрт због љубави према Аменхебу, баштовану, не слушајући фараона Неферхотепа. Фараон, њен отац, рече јој: Ти треба да будеш жена

свога брата Себекхотепа, да се крв фараона не разводни, да син мога сина добије сву моју крв и крв мога оца“.

Древни знаци даље причају да је девојка у врту краљевске палате упознала младића баштована Аменхеба и да је тог часа букнула љубав.

„Његове очи говориле су уместо њега и његови најлепши цветови били су за фараонову кћерку“ – наводи стари запис.

Девојка, међутим, оцу фараону није смела да открије своју велику и једину љубав.

Запис даље каже:

„И Нефер Птах поче да одбија јело. Узалуд јој је мајка нудила најлепше и најслађе воће. Ни мајчине сузе, ни братовљеве молбе, ни фараонове заповести нису могле да наведу лепу девојку да узме

залогај. Њено здравље ископне и Нефер Птах умре.“

Ова трагична љубавна прича, коју су два археолога случајно открила, изазвала је велико занимање међу египтолозима у целом свету. Јер, то је био први писани документ из једног од најмање познатих периода старе египатске историје.

Уседелица у шеснаестој

За 13. династију знало се само толико да је почела да влада Египтом око 1588. године пре наше ере. Многи краљеви те династије носили су имена Неферхотеп и Себекхотеп, па из овог записа није могло тачно да се утврди о коме је реч.

Археолог Хасан Авад, који је добро проучио све читљиве знаке, истиче да је девојчина љубав према младом баштовану заиста морала бити огромна када је одлучила да због ње умре.

Авад, такође, истиче да су се Египћанке у то време удавале веома младе, тако да је Нефер Птах са својих шеснаест година пре могла да се сматра уседелицом него девојком за удају.

Управо из ових података и њених година археолог закључује да је њен отпор очевој вољи трајао бар неколико година пре него што се одлучила на очајнички корак.

Запис на стени то не помиње, али несумњиво говори о правилима живота и понашања која су принцези бранила да воли роба – створење ништавније од било које теглетине животиње.

На самом крају ове трагичне љубавне приче из земље фараона уклесана је, у неколико речи додуше, и судбина вољеног младића.

„Аменхеб, баштован, није могао да оплакује смрт Нефер Птах јер је гнев фараона био велики и он више није имао очи за плакање...“

Младић је, дакле, према суровим законима краљевског божанства, био ослепљен.

Као да није желео да у том погледу буде било каквих нагађања, древни писац ове хронике на стени је јасно додао:

„Фараон је разговарао са својим главним лекаром коме поверише Аменхеба и за њега сунце више није имало светлости нити цвеће боју.“

И на самом крају записа на стени:

„Кад младић сазнаде да је Нефер Птах мртва, он обоји земљу црвено, крвљу из својих жила.“

Тако, бар, причају хијероглифи из Асуана.

J. A.



**ПРОЧИТАЈ
ПРОСКИТАЈ**

СУПА, КАД ТИ СРЦЕ ЛУПА

Кажи ми шта једеш, знаћу какав си! Ово тврде психолози Бернард Лиман и Џенет Вотерс са Сајмон Фрејзер универзитета у Канади. Јер, према резултатима њихових истраживања, човек је онакав какво му је расположе-

ње, а расположење условљава избор хране.

Лиман и Вотерс спровели су истраживање међу 100 добровољаца. Замолили су сваког од њих да током дужег временског периода свакодневно бележи своје емоционално стање истовремено записујући коју је врсту хране том приликом пожељео. На основу вишемесечног истраживања Лиман и Вотерс дошли су до следећег закључка. Ако је особа:

- усамљена – имаће потребу за течном храном, као што су супе, коктели од воћа и поврћа, миск-шејк...

- весела – зачињена јела, са пуно соли, бибера или она која хрскају у устима

- забринута – на „топлисти“ углавном ће се налазити слаткиши, посебно чоколада

- бесна – слана и то не загрејана храна, као сендвичи...

- срећна – не много зачињена, лака јела.

– Бес је јака емоција – каже Вотерс. – Кад је љут, човек зато и несвесно бира тврду храну коју је теже „савладати“. Тај напор да се храна сажваће делимично му помаже да се растерети нагомиланог беса. А кад је неко срећан, све му је потаман па се опредељује за лака јела која ће бити у складу са његовим позитивним односом према себи и свету.



КАКО ЈЕ БИЛО-О?

Дин Типет, неурофизиолог и стручњак за епилепсију са Медицинског факултета Мериланда, био је изненађен када је један тридесетогодишњи пацијент после преживелог можданог удара проговорио чудним акцентом. Уместо да енглеску реч hill изговара као што се она и пише, он је удвостручио дужину самогласника изговарајући је као хиил. Такође

је сваку реченицу завршавао додавањем самогласника, што би у препеву на наш језик звучало отприлике овако: „Како ти је било?“ у новој верзији је гласило: „Како ти је било-о?“

Мада је пацијент о коме је реч из Балтимора, акценат који је однекуд присвојио највише од свега подсећао је на изговор којим Норвежани говоре енглески. Да се све на овоме и завршило, читава ствар не би била вредна помена. Али, прелиставајући

стручну литературу, Типет је открио још 15 случајева „синдрома страног акцента“. Каткада се, као у случају пацијента из Балтимора, акценат губио после неколико месеци. У неким другим случајевима пацијенти су свој новостечени изговор задржавали до краја живота.

Заједничко за свих петнаест случајева је да се синдром јавља после можданих удара или тежих повреда главе, али наука за сада није у стању да одгонетне меха-

низам по коме се ове промене одвијају у мозгу. Кад год наука нема одговор на неко питање, обавезно се јављају алтернативци. Шта ако је нагли прелазак на страни изговор заправо само враћање на матерњи језик из неког претходног живота пацијента?

Што се Дина Типета тиче, он у том погледу нема никаквих недоумица. Реч је, једноставно, о неурофизиолошком процесу који ће наука кад тад разјаснити.

ПЕЈСМЕЈКЕР И ТО МОЖЕ

Уграђивање пејсмејкера постало је готово рутински хируршки захват на срцу. Више од 100.000 људи данас живи с овом невеликом направом на срцу, која им је помогла да од неизлечивих

болесника, чији су дани одбројани, постану готово здрави људи.

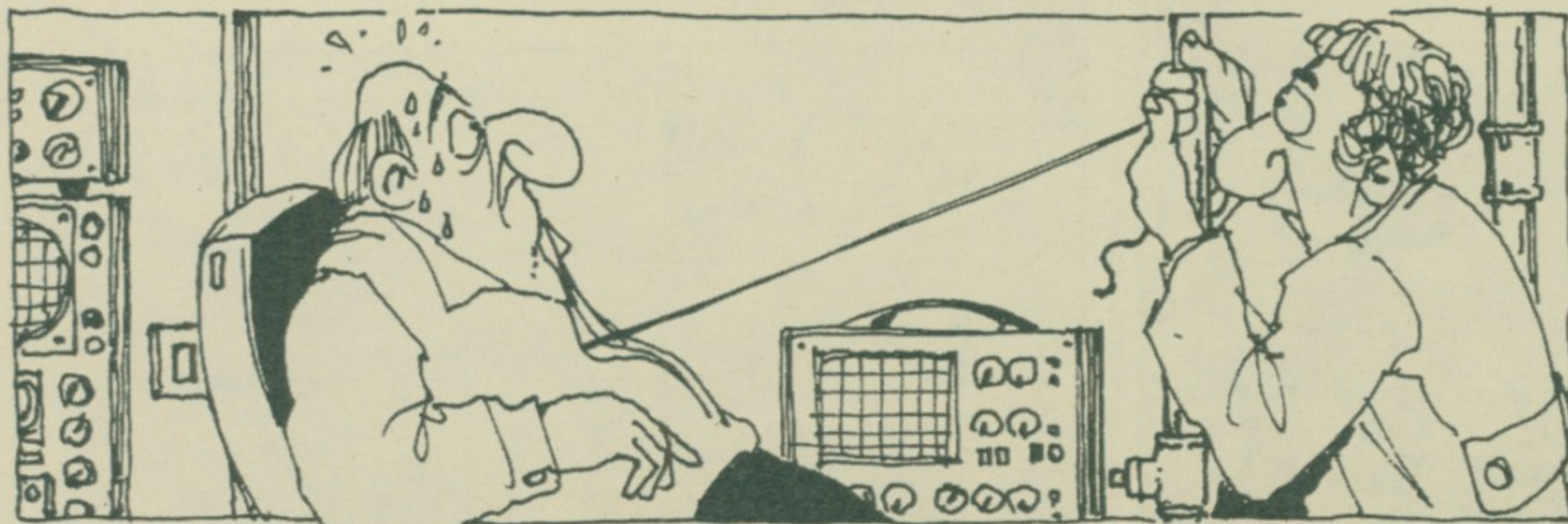
Ово помагало, које шаље електричне импULSE за активирање срца, може, међутим – као и свака механичка справа – делимично да откаже, а последице не морају да буду трагичне.

У време када уграђивање пејсмејкера на срцу још није било довољно усавршено у једној великој болници на средњем западу у Америци у соби за хитне случајеве усред ноћи појавио се изbezумљени пацијент. Штуцао је 60 пута у минути. Болесник је био један од првих пацијена-

та којима је пејсмејкер био уграђен. Дежурни лекар одмах је схватио шта се догодило: уместо да подстиче рад срца, једна жица пејсмејкера се прекинула и притисла дијафрагму. Електрични импULSE, су сада уместо срца, стимулисали дијафрагму и изазивали штучање бнолико пута колико је импULSE у минути било потребно срцу. Лекар је брзо увукао иглу у болесников грудни кош, спретно извукао жицу и „уземљено је“ спајањем за болничку водоводну цев која је била у близини.

Штуцање је престало, а хитно окупљена екипа лекара могла је да почне с операцијом и на болесниковом пејсмејкеру настави прекинуту жицу.

В. Д.



Илустровао: Зоран Петковић Петко

DIK
BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ



ХОЋЕ ЛИ
НЕСТАТИ
НАЈСЛАВНИЈИ
СИР
СВЕТА?



КАМАМБЕРУ ОДУЗИМАЈУ ПАСОШ!

У тренутку док прославља 200. рођендан, национални сир Француске трахује за своју судбину: по свој прилици ускоро више неће моћи да се извози

Да се прво разумемо, рећи ће вам сваки Француз, то што на неком сирџу стоји етикета на којој пише „Camembert“ не значи да је он заиста – камамбер. Јер, данас се овај славни сир, измишљен у Француској далеке 1791. године, производи у целом свету. Постоји аустралијски, чилеански, енглески, југословенски, па чак и камамбер са острва Реинионе у Индијском океану, источно од Мадагаскара! Сви се они праве у супер аутоматизованим фабрикама, по утврђеном стандарду и од пастеризованог млека. Сваког дана произведе се на стотине хиљада „клонираних“ кутија овог сира који, тврде Французи, није ни бледа сенка оног правога.

Само од црно-белих крава

А прави камамбер, један једини, само је онај из Нормандије. И то не из целе покрајине, већ само из пет округа: Сен-Маритима, Ера,

Једини инструмент – нос: у срцу Нормандије и данас, као и пре два века, чувени камамбер, праве искључиво од некуваног млека. Кажу да су за његов квалитет најзаслужније домаће краве црно-беле расе, пашњаци мирисне траве и ненадмашни стручњаци за сирење чија се вештина као тајна преноси с колена на колена. За непоновљив укус овог сира кажу да мора бити „племенит и свеж са лаким привкусом амонијака“.



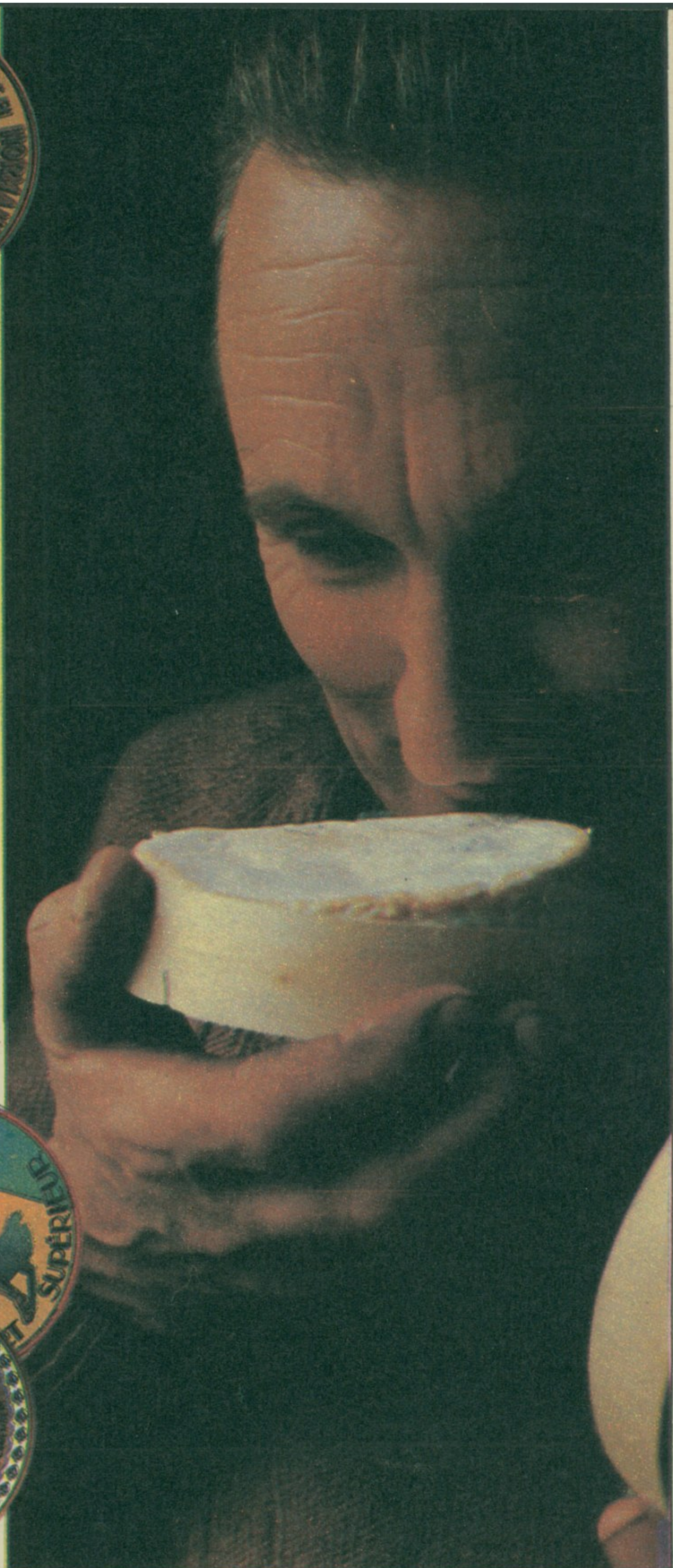
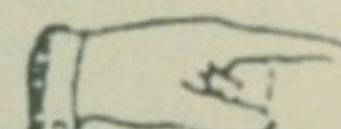
Орна, Калвадоса и Манша! Искључиво сир добијен од млека црно-белих крава које пасу на чувеним пашњацима, уз то прављен ручно, има непоновљив укус и може да носи заштитни знак АОС, високо цењен и тешко освојив.

Занатски прављен камамбер, који чини тек 10 одсто светске производње, мора да

испуни још многе захтеве: мали котур сира обложен „племенитом плесни“ садржи 45 одсто масноће, идеална величина му је 11 центиметара у пречнику, три центиметра дебљине и 250 грама тежине! А прете му и многе опасности приликом прављења – довољно је да у просторији у којој се чува дуне промаја, да буде топли-

је или влажније него што треба и од правога камамбера нема ништа. На крају нешто врло важно: прави камамбер може се добити искључиво од некуваног млека, односно оно не сме да се загреје преко 37°C. И ту заправо почиње прича.

Сирово млеко! Свако некувано и непастеризовано





Умеће живљења: француски хлеб багет, балон црног вина, беретка и камамбер за цео свет већ деценијама су симбол типичног „малог човека“ Француске.



На врху светске топ-листе: године 1945. један париски бакалин отворио је прву специјализовану радњу у којој се продавао искључиво камамбер. Сада се сваке године у свету прода 800 милиона кутија овог сира! То је један од врло важних извозних артикала који Француској доноси одличан приход.

млеко може да буде клицноша и то је разлог што ће најцењенији сир Француске убудуће тешко прелазити границе своје отаџбине. Санитарни прописи које земље чланице Европске заједнице припремају за 1993. прете да му забране приступ на трпезе других држава. А ако буде забрањен извоз, готово је сигурно да ће овај драгуљ француске гастрономије, „краљ предјела“, нестати и уступити место „роботизованом“ сиру од пастеризованог млека. Вест на коју би се у свом гробу преврнула Мари Арел, жена којој припада част да је измислила један од најславнијих сирева.

Ништа без упорног Амера

Јер, управо су златне руке ове скромне сељанке из нормандијског сеоцета Камамбер направиле прве котурове које ће његово име пронети целом планетом. Према предању, Мари Арел је за време Француске револуције сакрила једног свештеника из Коа, другог краја Нормандије који има велику традицију у прављењу сира. У знак захвалности свештеник је сељанки открио тајну како се прави мекани масни сир са корицом од беле плесни која му дуго чува свежину и даје непоновљив укус и мирис.

У почетку се камамбер продавао у облику малих котурова на околним пијацама и тек када су у 19. веку изграђене железничке пруге, могао је да крене у освајање Француске. Томас Плаинел, зет Мари Арел, искористио је посету цара Наполеона III, који је 1863. године све-

чано отворио линију Париз – Гранвиј, и понудио Његовом величанству да проба „сир са маховином“. Одушевљени император похвалио је камамбер за трпезом у Тилеријама и то је био пун погодак – сви су одједном хтели да га пробају.

Али, прави успех био је још далеко. Камамбер је морао да се слаже у слојеве сламе, што баш није било практично, па је запретила опасност да нестане са тржишта. Можда би се то и догодило да извесни Жорж Лерој, запослен у пилани, није дошао на генијалну идеју да малу погачу упакује између две танке дашчице од дрвета тополе. Тек тада, заштићен у новом паковању, сељачки сир из Нормандије могао је да крене да прави међународну каријеру.

Ипак 200-годишњицу камамбер вероватно никад не би дочекао да није било упорног Американца Џозефа Кинрајма, лекара из Њујорка. Кад се 1926. године обрео у Камамберу, изазвао је велико узбуђење међу стотинак становника овог сеоцета. Хтео је, пошто-пото, да положи венац на гроб Мари Арел, „добротворке човечанства“ која је измислила камамбер. Јер, овај сир, тврдио је путник, излечио га је од тешког цревног обољења!

На жалост, у Камамберу се нико више није сећао имена ове жене. И тек после много лутања и тражења, Американца је напоскон на гробљу у суседном Шампозу пронашао гроб Мари Арел, удате Паинел (1781–1855). Џозеф Кинрајм је положио венац на њега и оставио чек да се подигне

споменик заслужној сељанки. Касније је, међутим, откривено да гроб на који је богати Американца положио цвеће у ствари није био вечна кућа Мари Арел већ њене служавке и имењакиње. А та је била особа врло сумњиве прошлости и девојачко презиме јој је било Мари Фонтен! Споменик је и до данас остао на погрешном месту, над погрешном особом.

Доктори за сир

Данас се у Камамберу само на две фарме производи сир као у време Мари Арел, укупно хиљаду сирева недељно, док читав низ породичних предузећа ради на полуиндустријски начин, као на пример млекара Мулен д'Карел у Калвадосу.

Лети, кад краве дају веома много млека, ова млекара произведе 6.000 камамбера дневно, а зими 4.800. Стручњаци за меки масни сир овде се смењују, сваки прави уметник за свој део посла.

На почетку ланца је главни сираија. Он сипа сириште у млеко које је различено у циновске нормандијске карлице од по 100 литара, у облику изврнуте купе. Ова „чаробна течност“, која се добија од једног дела говеђег бурага (сириште) – потопљен у воду он испушта ензиме који згушњавају млеко. Немојте мислити да мајстор сипа увек исту количину сиришта: то зависи од годишњег доба и температуре просторије. Други мајстор затим то згрушано млеко сипа кутлачом у дубоке металне калупе. Од његове вештине зависи какав ће бити будући камамбер: ако се згрушава пре времена, сир ће бити грумуљав.

Потом се већ уобличена маса пребацује у полице од жице које се урезају у њихову површину остављајући оне линије карактеристичне за камамбер. И овај поступак је врло осетљив: ако се сир лоше постави, створиће се удубљења, избочине, крајеви који висе. Следи стручњак за сољење и дораду облика. Сада се камамбер сели у сушару или природну пещину где лагано почиње да га покрива племенита бела плесан која чини корицу сира. На крају пута шеф сушаре мора да употреби све своје знање и искуство да би утврдио може ли један котур на тржиште или не. Он у рукама нема никакав инструмент. Једноставно, довољан му је један поглед, једно „њушење“, притисак прстом, па да тачно зна има ли колут предвиђене димензије, добар изглед и жељени укус.

Међутим, као и многе друге, ни млекара Мулен д'Карел није могла да издржи строгу контролу коју спроводи удружење АОС, његове прописе и високе трошкове које они повлаче; па је почетком године продата фирми Vallé S. A. која производи 24 милиона котурова годишње са заштитним знаком АОС, али од пастеризованог млека. У исто време то је последње породично предузеће које још успева да се одупре потпуно индустријализованим гигантским фирмама.

Анри и његових 12 синова

У овој породици већ трећа генерација живи искључиво правећи сир. Године 1930. Анри Вале, његова жена и њихово дванаесторо деце производили су шест котурова дневно од млека три краве колико су имали у штали. Анри, а затим његови синови, заједно са унуцима, успели су да отплате „фабрику“, увећају је и модернизују. Браћа Вале први су и предложили да се прослави 200 година камамбера. Осим нарочитог паковања и заштитног знака, Vallé S. A. је и званичан спонзор прославе нормандијског сира која је прошлог месеца одржана у облику циновског пикника у подножју Ајфелове куле у Паризу. Било је весело, пило се црно вино, небом су летели ваздушни балони у облику камамбера... Али, хоће ли то бити довољно да „камамбер из Нормандије“, ручно рађен и од сировог млека, преживи у пастеризованој Европи?

Припремила В. Милићевић

ЗАБАВНИКОВ НАЈ, НАЈ, НАЈ...

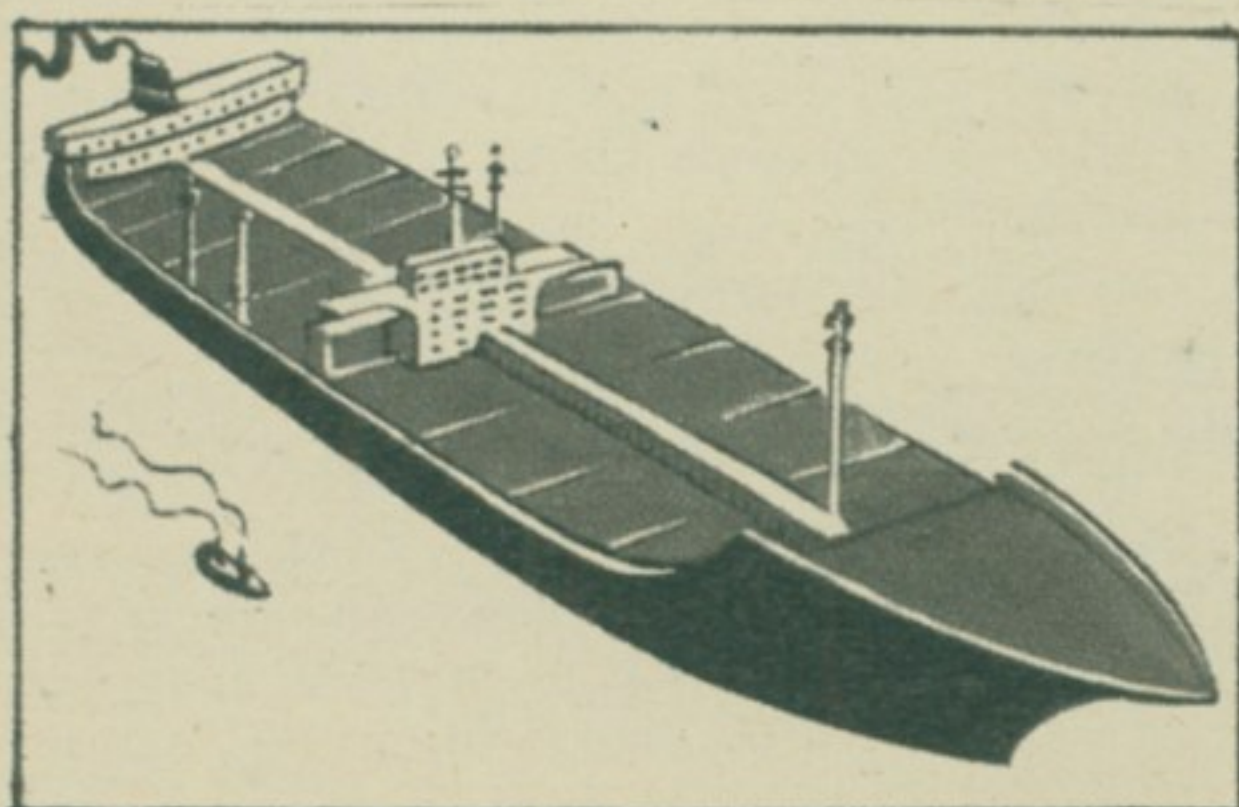
НАЈВЕЋЕ ЦВЕЋЕ, високо и до два и по метра, је еремурс који расте на падинама Заилијских планина у Средњој Азији. Због лепоте високог изданка, правога као стрела, који је на врху окружен масом црвених а понекад и белих цветова еремурс је од давнина добио у народу назив „царско жезло“.

Некад се из еремурса добијао врло квалитетан лепак док се свеже лишће кувало као купус. Одавно се знало да у њему има много витамина, а совјетски научници су недавно у корену ове биљке открили досад непознату материју коју су назвали еремуран. То је веома драгоцен састојак који се већ користи у хемијској индустрији, а наћи ће примену и у фармакологији као и производњи слаткиша. На пример, кад се еремуран дода у сладолед, овај се готово уопште не топи и на најјачем сунцу.



НАЈВЕЋИ ПАД ТЕМПЕРАТУРЕ забележен је у америчком граду Броунингу: 24. јануара 1918. она је овде за 24 сата пала са +7°C на -49°C, то јест за целих 56 степени.

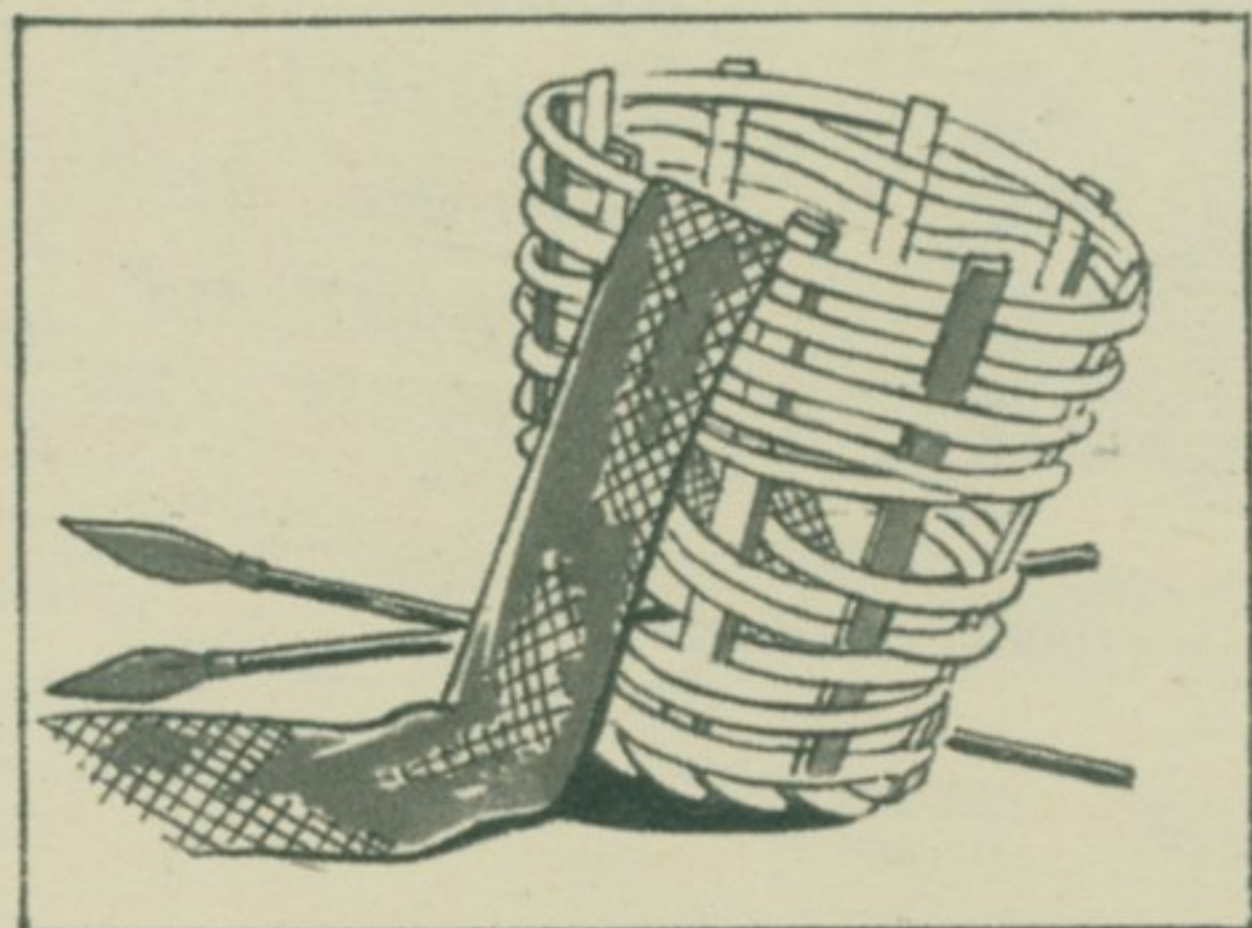
НАЈВЕЋИ БРОД НА СВЕТУ, танкер за нафту „Гигант мора“, изграђен у Јапану 1979, пловиће убудуће под норвешком заставом. Компанија која га је купила одлучила је да га преуреди тако да све на њему буде последња реч технике после чега ће танкер, носивости 565.000 тона и са палубом која износи колико пет фудбалских игралишта, моћи да плови још пуних 15 година без ремонта.



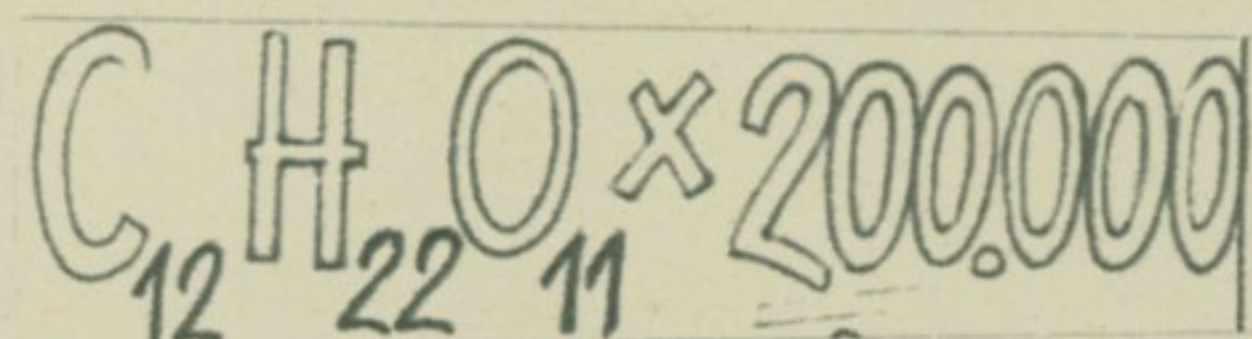
НАЈДАЉУ ЗВЕЗДУ у нашој галаксији открили су амерички астрономи. Растојање од Земље до ње износи - 160.000 светлосних година.

НАЈСТАРИЈИ ШТРАЈК познат у историји догодио се у Риму 309. године пре наше ере. Рад је обуставио диригент оркестра по имену Аристос. Разлог - није био задовољан храном.

НАЈСТАРИЈУ ТКАНИНУ на свету, изаткану пре 8500 година, нашли су археолози који истражују пећину Хемар, недалеко од Јерусалима. Ова ланена тканина настала је три хиљаде година раније од трака којим су увијене египатске мумије. На истом месту нађене су и корпе исплетене од врбовог прућа као и стреле. Предмети су се сачували захваљујући сувом ваздуху и одличној вентилацији у пећини.

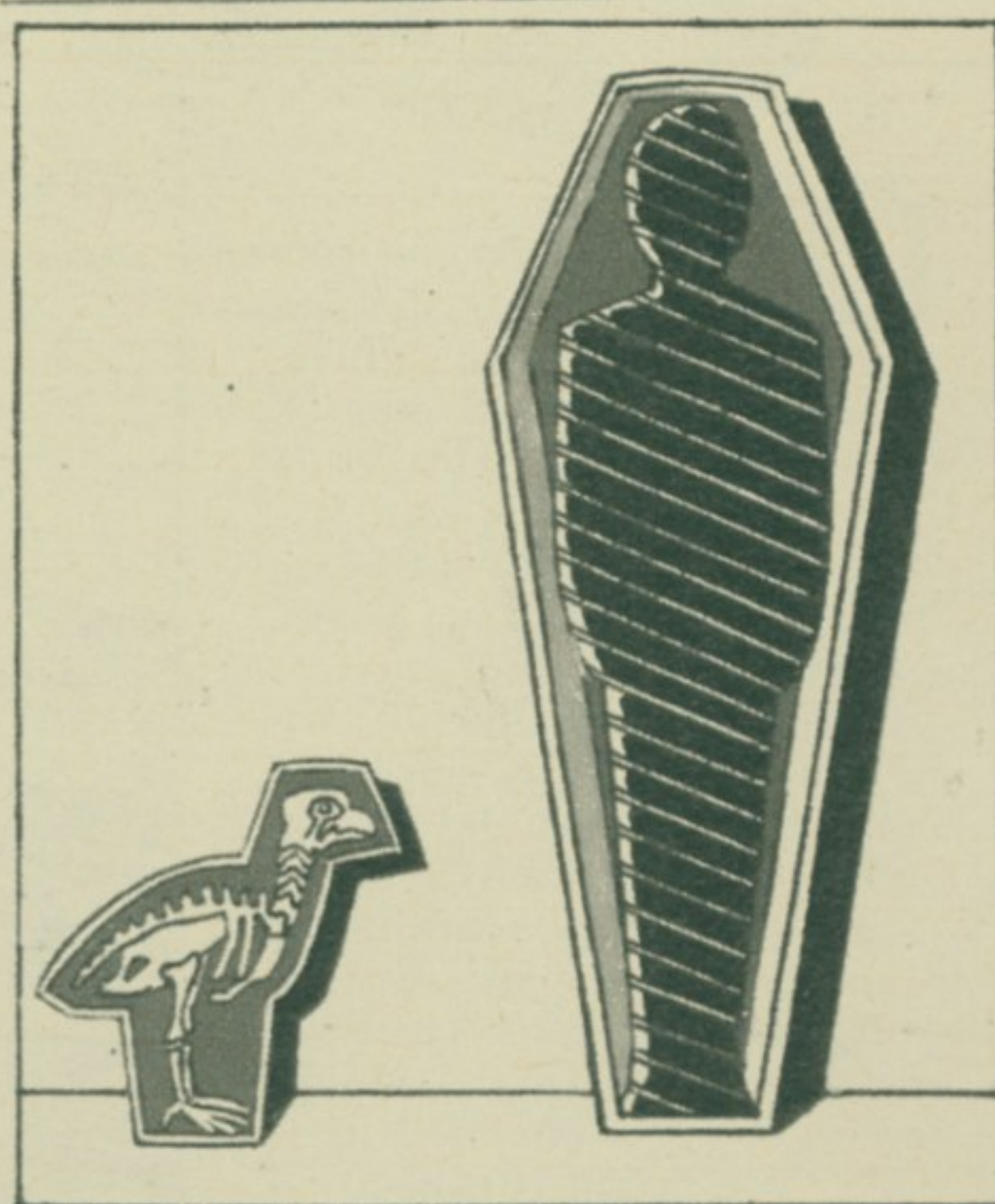


НАЈСЛАЂУ ЗАМЕНУ ЗА ШЕЋЕР пронашли су француски хемичари Нофр и Тинти. Ове материје слађе су 200.000 пута од са-



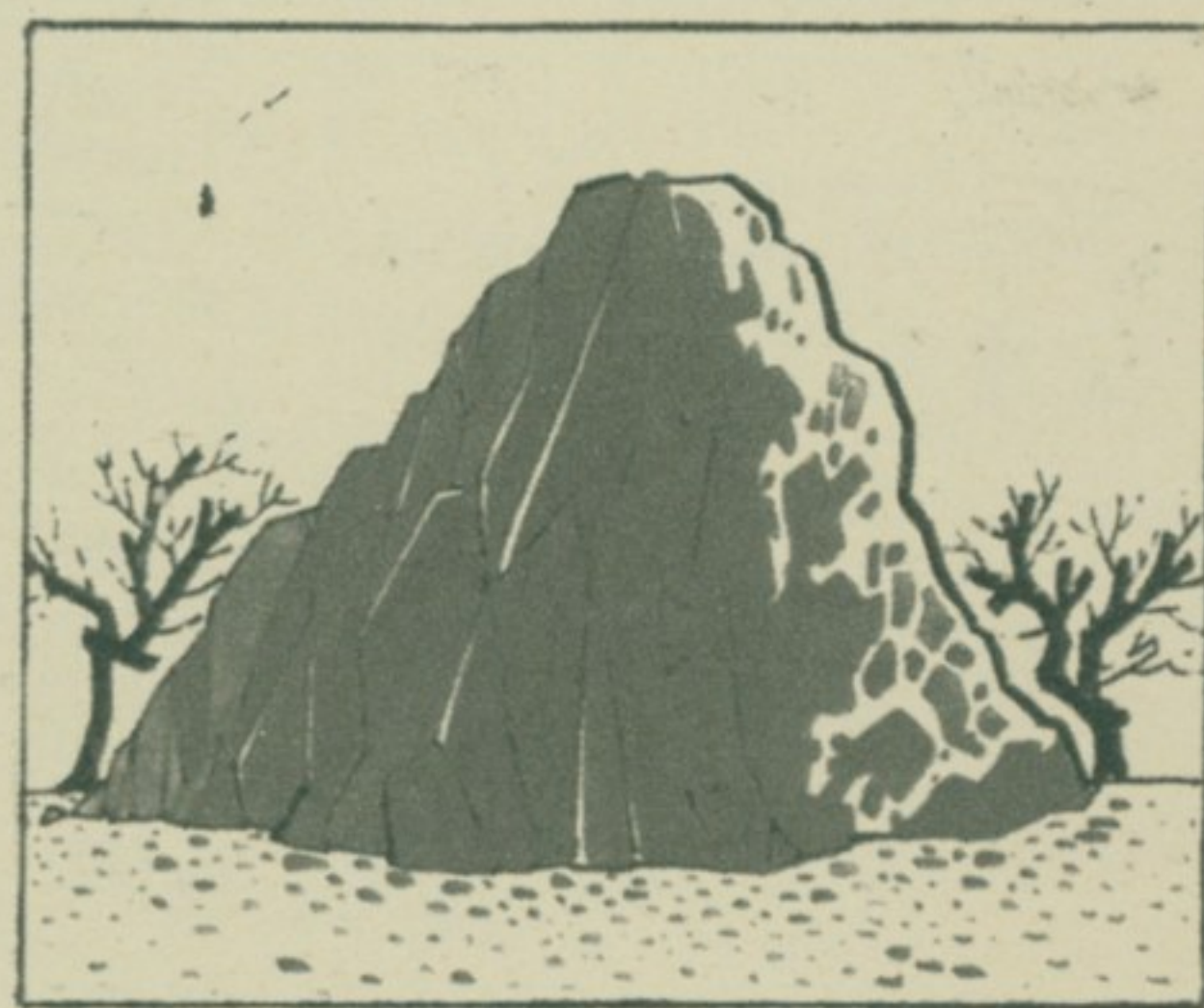
харозе! Научници сматрају да су достигли максимум слаткоће - довољан је један једини молекул како би се на језику осетио укус слаткоће. Америчка фирма „Нутрасвит“ намерава да једно од ових једињења, после одговарајућих испитивања, пусти на тржиште 1993. године.

НАЈСТАРИЈА КОКОШКА на свету има - 8000 година! Све доскора сматрало се да је човек припитомио кокошку пре око 4.000 година и да се то догодило у долини реке Инд. Као већ домаћа животиња она је преко Блиског истока стигла у Европу. Међутим, археолози Брајан Вест из Лондона и Пен Синцоу из Пекинга уз помоћ радиоактивних изотопа одредили су да је скелет кокошке нађене у североисточној Кини стар осам миленијума. А да се ради баш о домаћој коки, сведочи дужина бедрене кости. Код дивљих она ретко прелази 69 милиметара, док је код домаћих дужа од 115 милиметара. Тако испада да је човек припитомио живину најпре у Кини, а не јужној Азији како се доскора сматрало, па је кокош морала да пређе много дужи пут док није стигла до Европе.



НАЈВЕЋЕ ПАХУЉИЦЕ снега пале су 4. децембра 1892. године у Саксонији. Њихов пречник износио је 12 центиметара!

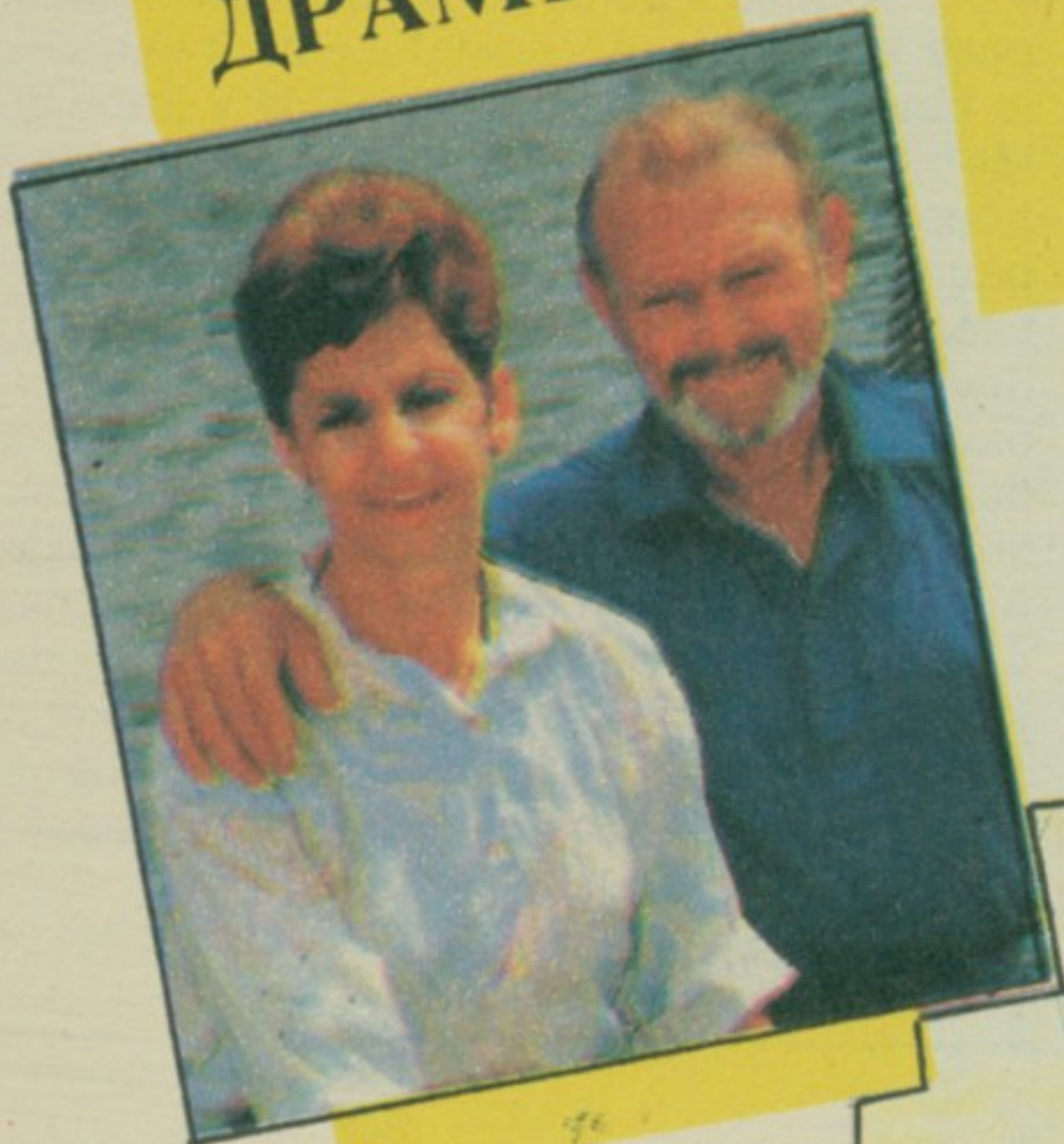
НАЈСТАРИЈИ И НАЈВЕЋИ МЕТЕОР НА СВЕТУ, како тврде кинески научници, налази се у близини кинеског градића Сиан. Овај старац међу метеоритима пао је на Земљу пре 1,9 милијарди година, а он сам



има између 4,4 и 4,6 милијарди година. Цео је од гранита и тежак је два милиона тона.

Припремила: **В. Милићевић**

ЖИВОТ
ПИШЕ
ДРАМЕ



КОБНИ

УШТИ

Чудовишни таласи Јужног Атлантика три дана и ноћи кидисали су на „Патеку“. Када се време, најзад, смирило, Патриша Скот је одлучила да свог мужа Церија и себе почасте добрим ручком. Био је 8. новембар 1988. године.

Овај амерички брачни пар налазио се на мору већ шест недеља. Испловили су из Салвадора у Бразилу и надали се да ће мирно стићи до Рта добре наде, на самом југу Африке – сасвим сами на великом једрењаку с три јарбола и 65 тона носивости.

Пат је у дубок тигањ сипала литар уља и испржила рибу и кромирије. Ручали су у главној кабини, великој и светлој, посматрајући како Сунце на западу тоне у млако море. Дувао је ветар од пет чворова и носио их у правцу који су желели.

– Ако овако продужи, упловићемо у Кејптаун за недељу дана – рекао је Цери.

– Једва чекам да угледам Рт добре наде – одговорила је Пат распремајући сто. – А сада ћу, капетане, да испржим уштинке. Позваћу те чим буду готови.

Цери је изишао на палубу. Пат је загрејала уље до уснијања и почела да ставља тесто у тигањ. Извадила је трешњин уштинак када је велики усамљени талас сасвим изненада снажно подигао једрењака.

Кожа се одвојила од меса

Пат је узвикнула када је видела како тигањ клизи са шпорета и махиално је пружи десну руку да га ухвати. Кључало уље прснуло јој је по шасти. Одскочила је уназад, а тигањ је треснуо на

под, преврнуо се и излио на њену десну ногу. Пат је ударила о сто, изгубила равнотежу и пала право на кључало уље леђима.

Цери је на мосту кршио поцепано једро када је чуо ужасан врисак. Улетео је у кухињу и грло му се стегло када је видео шта се догодило. Као власник ресторана он је више пута помагао куварима када би се опекли, али оваквом призору никада није присуствовао.

Пат је лежала на полу колико је дуга и јечала. Цери је

знао да мора што пре да је смести на кревет да не би пала у кому од шока.

– Драга, мораш да ми помогнеш да те одведем до кауча у кабини. Да ли ме чујеш?

Стежући зубе да не би вриштала, Пат је климнула главом. Цери јој је рукама обавио струк и подигао је на ноге. Корак по корак стигли су до велике каине. Цери је положио на кауч, пажљиво свукао одећу и ужаснуо се оним што је угледао.

Њена десна подлактица

претворила се у масу куване коже. На нози, од бока до листа, кожа се одвојила од меса и висила је у комадима који су личили на крпе. Свуда су се већ створили велики пликови. Цери је одмах схватио да је његова жена залобила опекотине трећег степена.

Носи ме одавде!

Одлетео је у кухињу, из фрижидера извадио сав лед, завио га у салвете и ставио на пликове да би јој ублажио болове. Њој се мутило у гла-

Цери и Патриша Скот сањали су да у једрењаку оплове Земљину куглу. А онда се сан претворио у јаву, па у кошмар када је усред океана Патриша пала у кључало уље

ПЦИМ

Крајем 1985. једрењак је био завршен. Цери и Пат су продали велики ресторан, поздравили се са своје петоро деце и отиснули се. За неколико година пловидбе имали су понеки квар или буру, али ништа непоправљиво нити катастрофално.

Сада, покрај своје жене којој је претила смрт од онекотине,

стигну до копна. На броду су имали само приручну апотеку.

Перите опекотине и журите!

Цери је, у нади да ће добити неки савет, на међународној фреквенцији за помоћ пул сат понављао преко радија: „S.O.S. S.O.S. једрењак

текара. Овај је објаснио Церију:

„Опекотине морају да буду савршено чисте и нарочито је важно да се не дирају пликови. Перите их млаком водом и мажите неким антисептичким кремом. Ако дозволите да пликови отврдну и распукну се, доћи ће до инфекције. И пожурите до нај-

ви, пред очима јој је било све црно, а тело јој се тресло као у грозници.

– Цери, преклињем те, поси ме са ове лађе – понављала је сасвим тихо.

– Не долази у обзир, мила, осим ако желиш да се удавиш – одговорио јој је силовом се шалећи.

Морао је да јој одмах да до знања како неће имати времена да јој се сасвим посвети пошто је морао да управља једрењаком сасвим сам. Сео је крај ње и њену леву руку узео у своју. Она га је мичнела као последњу сламичицу.

– Цери, нећу издржати. Не можеш да замислиш колико ме боли.

– Издржаћеш, само немој да се помераш.

– Цери, зар смо заслужили овај кошмар?

Само да се не инфицира

„Кошмар“ је за Пат и Цери почео одавно, сањарењем о путу око света. За то су се припремали више од четири године. Цери је у банти њихове куће у Бојнтон Бичу на Флориди својеручно саградио једрењак, а заједно су до најситнијих појединости направили маршруту: Атлантским океаном до Средоземног мора, одакле у Јужну Америку, па у Африку и Индијски океан...

тина, Цери је покушавао да процени положај у коме су се нашли. Пловио је од своје петнаесте и неће му бити први пут да све ради потпуно сам. Био је снажан, имао је педесет три године и неће му бити тешко да издржи до Рта добре наде, неких 550 километара, уколико им време буде наклоњено.

То је била једна половина задатка. Друга се тинала Пат јер, уколико не учини све што је неопходно, ране од онекотине ће се инфицирати, она ће добити гангрену и умрети пре него што

„Патека“ свима.“ Неко ће ме сигурно чути, мислио је.

И заиста, изненада је преко радија одјекнуо енглески глас:

„Патека“, овде KB4KES, да ли ме чујете?”

„Овде, Патека. Чујем вас!“, рекао је Цери поскокљивши.

Затим је дао координате једрењака и објаснио шта се догодило. Енглески радио-аматер са острва Мајорке имао је, случајно сусела ано-

ближег копна и доктора!”

У приручној апотеци Цери је нашао антисептик у спреју. Млаком водом нежно је очистио Патрицину изгорелу кожу и пликове и посуо их антисептиком. То ће понављати безброј пута, све док не стигну до Кејптауна изнад Рта добре наде.

Када је пала ноћ, Цери је припремио рибљи сос и нахранио Патрицину, а онда јој је поново опрао ране и испрскао их спрејом. Затим је изишао на палубу. И поред аутоматске навигације, он је непрекидно морао да води рачуна о једрима и свему осталом.



То је била најдужа ноћ у животу Патрише Скот. Болови су јој били некако дубљи него на почетку и чинило јој се као да јој прождиру тело. Сваки покрет лађе слао јој је таласе удара до самих костију. Непрекидно је гризла усне да не би уррала.

Нада и стрепња

У зору се више ништа није мицало и Пат се препустила миру и дремежу. Тек када јој је Цери донео доручак, схватила је цену свог блаженства: ветар је стао, једрењак је стао, а сваки тренутак за-кашњења значно је приближавање смрти.

Цери је осмотрио хоризонт и закључио да ветра неће бити дан или чак два. Мотор није смео још да употреби јер су имали горива за стотинак километара.

Два пуна сата слао је позиве за помоћ. На њих нико није одговарао. Једрењак је тако стајао у месту цео дан. Тек увече небо је услишило Церијеве неме молитве, али су пред поноћ упали у буру која је беснела и следећег дана и следеће ноћи. Пат је јаукала јер јој је сваки талас наносио неиздржљиве болове.

Тек другог дана у зору олуја је престала и следећа два дана једрењак је опет стајао у месту пошто није било ни дашка ветра. Цери је наставио да шаље радио-поруке и девете ноћи после несреће добио је одговор који га је испунио и надом и стрепњом.

Надом зато што је свим бродовима јављено да траже „Патеку“ којој је неопходна хитна лекарска помоћ. Стрепњом зато што је бродовима дат њихов положај пре олује, неких сто педесет километара западније него што су се сада налазили.

Нигде светлости луке

Цери је, најзад, успео да ступи у директну радио-везу с танкером „СС Атлантис“ који је обећао да ће поморској служби Кејптауна пренети последње координате једрењака који је стајао на двеста километара од града у правцу север-северозапад.

Али, Цери се више није усуђивао да чека туђу помоћ. Када би успео да се спусти довољно јужно, могао би да упали мотор и брзо се нађе у Тејбл Беју. Ако буде ветра, наћи ће се тамо већ сутра, мислио је.

Дан је освануо с лаким поветарцем и Цери је, сав срећан, заборавио на умор. Срачунао је координате и пријатно се изненадио: налази-

ли су се на само три сата удаљености од Рта.

– Пат, Пат! – викнуо је ван себе од радости. – Посматрај хоризонт и ускоро ћеш угледати светлости луке!

Лучким властима одмах је јавио час када је мислио да ће тамо стићи и замолио да на доку чекају кола хитне помоћи. Онда је сео за управљач очекујући да се пред њим укаже осветљена обала.

Али, пролазили су сати а светлости није било. Цери је још једном израчунао положај једрењака и видео да је, онако преморен, направио грубу грешку. Од луке их је делило бар двадесет четири сата!

Копно или варка?

Поветарац их је терао напред и када је Цери проверио координате нешто после заласка Сунца, налазили су се на око сто километара југоисточно од Рта добре наде. Још једном је проверио, окренуо једрењак у правцу Тејбл Беја и упалио мотор.

То је била последња права линија, трка против времена, против ветра, против олује и – против танких резерви горива.

Казалка за гориво крета-ла се између последње четвртине и нуле, али је Цери био убеђен да се није преварио и да има још најмање сто литара бензина. Бацао је погледе и према небу страхујући од нове олује, али је горе све било плаветно. Само, из цеви за издувне гасове куљали су облаци црног дима. Вероватно због филтера. Мотор је кашљуцао, али је и даље радио.

Већ цео сат казалка за гориво стајала је на нули. Палио се и црвени сигнал, знак да га ускоро више неће бити. Али, кроз поподневну измаглицу видела се у даљини велика тамна сенка. Цери није знао да ли је то копно или варка његових уморних очију. Неколико минута касније на хоризонту је јасно угледао обресе планине Тејбл Маунтин. Копно!

„Патека“ се усидрила у Краљевском јахт-клубу у Кејптауну у 3 по подне 20. новембра. Кола хитне помоћи су чекала. Лекари болнице „Сити Парк“ били су зачуђени што код Пат нема ни трага од инфекције. Напротив, кожа је помало почела и да зараста. Пат је подвргнут пластичној операцији четвртог дана по доласку на Рт добре наде.

Шест месеци касније видело се само двадесет процената ожиљака онако језиво изгореле коже.

Б. Д.

ДОГОДИЛО СЕ ИЗА РЕШЕТАКА

СРЕЋА УШЕСТОРО

Једна стара пословица каже да је за сиромаша и мачка тигар. Иако њен смисао има нешто дубље значење, она говори и о томе да су све мачке веома сличне – не само по изгледу, него и по томе како се понашају. Погледајте колико су краљевска мама тигрица и њени младунци слични домаћој мачки и мачићима!

Тигрица с фотографија зове се Сафир, живи у зоолошком врту Тулон, у Француској, и пореклом је из Бенгала. Учинила је једну велику ствар: на свет је донела пет младунаца, свако тешко између килограм и по и два што је, отприлике, тежина домаће мачке старе шест до седам месеци.

Иако јој није било лако да на свет донесе оволики пород, тигрица се од првог тренутка веома ревносно бринула о свом потомству које је брзо расло и добијало на тежини. (Сликани су када су имали око 40 дана). Док су тигрићима очи још биле затворене, није се ни за тренутак одвајала од њих тако да су младунци могли непрестано и до миле воље да се наслађују мајчиним млеком. То млеко је код мачака, а нарочито код тигрова, много садржајније него код других сисара. Малишанима омогућава да брзо расту и да што пре добију масни покривач испод коже који може да их заштити од наглих промена температуре. То је нарочито важно за сибирског тигра који живи у хладним пределима, а на свет доноси младе у пролеће кад је још увек доста хладно.

Сафир је стигла у тулонски зоолошки врт пре четири године и веома воли свог чувара Рожеа кога такође видите на фотографији.

С. И.



КО ГУБИ – ТАЈ СЕ ЉУТИ

Године 1928. у Либерии су одржани председнички избори на којима је победио Чарлс Кинг, и то са великом већином гласова. Он је добио 600.000 а његов противкандидат Томас Фокнер само неколико хиљада гласова. Ко губи има право да се љути, али је у овом случају Фокнер био у праву што се побунио и тврдио да су резултати намештени. Није му било нимало тешко да то и докаже – Либериа је у то време имала укупно 15.000 бирача! ■

КАКО САЧУВАТИ ЧУВАРЕ?

Служба безбедности једне банке у Ричмонду, у Вирџинији, организовала је саста-нак чија је главна тема била: како заштитити чуваре од наоружаних нападача. Разговор о томе који би начин био најбољи пре времена је окончан због туче у којој је један чувар убијен, а тројица тешко рањена. ■





АУТО ЗА БАНАНЕ

Желећи да му посао крене мало боље, један продавац из Конектиката, САД, објавио је да продаје аутомобиле за 1359 банана. Како је килограм овог воћа у његовом граду коштао један долар, мислио је да је цена сасвим јасна. Међутим, већ сутрадан по објављивању рекламе у његову пројавницу ушла је једна млада жена и донела као капару 25 банана. Кад је несрећник одбио да их прими, запретила је судом. Продавац та претња није посебно забринула све док није добио позив са потписом судије Милера. Епизод случаја: неопрезни продавац не само што је морао да прими 25 банана као капару него му је у „истој валути“ исплаћен и остатак цене аутомобила. ■

БАШ УМИЉАТА КУЦА

Шетајући једне ноћи градом Скот Брант, из Кливленда, у Сједињеним Америчким Државама, приметио је како у мраку сијају очи неке животиње. Помислио је да је у питању мачка, али када је пришао ближе, схватио је да је нашао малог пса. Помиловао га је, а овај је у знак пажње почео да му лиже руку и умиљава се. Дирнут толиким изливом љубави, Брант се осврнуо око себе и, како у близини није било никог ко би могао

да га види, брзо „смотао“ куцу под капут. Чим је дошао кући, припремио јој је млеко које је она халапљиво попила, а затим је пустио да се игра.

Брантов љубимац се показао врло несташан. неуморно је јурио по кући, али Бранту то није сметало све док несташко није почео да уништава намештај. Забринут због тога, али и даље спреман да га задржи, затражио је помоћ стручњака. Ветеринар кога је позвао сместа је утврдио о чему се ради – ршум по кући није правио никакав пас већ четворомесечни одбегли лав! ■



Илустровао: Зоран Петковић Петко

НЕШТО НОВО у свету компјутера

ЕЛЕКТРОНСКИ ПОДСЕТНИК

Обична оловка „крива“ је за стварање сасвим нове, друкчије врсте рачунара



Кевин Кларк, продавац из Њујорка, који ради за фармацеутску фирму „Мерион Мерел Дау“ сваког дана телефоном позове најмање 300 ледара нудећи им нове производе. Да би окренуо све те бројеве, морао је да има више телефонских именика. Пре неколико месеци све те именике заменио је компјутеризованим електронским подсетником тешким два килограма.

Та сасвим нова врста рачунара, састоји се од преносиве машине у облику табле за писање, за који је повезана електронска оловка омогућава Кларку да позове било коју муштерију у року од неколико секунди. Довољно је да оловком притисне одговарајућу реч или знак на екрану. Кевин Кларк морао је недељама да чека и наплату трошкова. Рачуне је слао у централу „Мерион Мерел Дау“, фирме која се налази у Канзас Ситију, у држави Мисури. Сада упише трошкове на екран (од течних кристала), такође уз помоћ електронске оловке на унапред програмираној табели спремљеној баш за ту сврху. Када заврши уписивање, уз помоћ модема извештај пошаље у централни компјутер.

Рачун у банци тако се измирује већ наредног дана.

– Електронски подсетник невероватно ми је олакшао посао – каже Кларк. – Ако ни због чега другог, бар зато што сам се ослободио силних папира.

Немају тастатуру

Занимљиво је и помало невероватно да у овом времену врхунске компјутеризације обична оловка електроничарима да идеју за стварање сасвим нове врсте рачунара за које се већ сада мисли да ће направити револуцију у компјутерској технологији. Те електронске табле, које се лако преносе и раде на батерије, слично рачунарима познатим као лептоп и палм-топ (они који могу да стану у крило или на длан), имају додатни квалитет и предност – немају тастатуру. Тако је корисницима ових свезнајућих табли омогућено да користе ту нову врсту компјутера без претходног учења рачунарских језика, начина рада саме „машине“ и упознавања са сложеним процесом рада досадашњих компјутера.

– За људе који и не помишљају да се упусте у борбу с рачунарима и који и даље у раду углавном користе само оловку, електронске табле право су решење – каже Питер Тајл, аналитичар у компјутерској фирми „Гартнер“ из Санта Кларе. – Те паметне табле не плаше људе као нешто што је њима потпуно ново и непознато и то је разлог да их тржиште прихвати.

У прилог Тајловим речима иде и следећи податак. Рачуна се да ће ове године бити продато 50.000 рачунара с оловком, следеће 250.000, а до 1995. потражња ће скочити на два милиона.

За сада рачунарске табле производи само једна америчка фирма – „Грид Системс Корпорейшн“ из Фримонта у Калифорнији. С обзиром на њихову све већу потражњу, компаније као „ИМВ“, „Епл“, „NCR“, ужурбано раде на тој новој технологији. Када више фирми изађе на тржиште са електронским таблама и када се та нова електроника упрости, вероватно ће им и цена бити мања. Тренутно се продају за 2370 долара.

„L“ или „I“

У трци, наравно, учествују и Јапанци. Пошто је у овој земљи отежано коришћење компјутера с тастатуром због сложености писма, неколико електронских фирми као „Сони“, „Санио“, „Шарп“ већ производи рачунаре с оловком. Продају се само у Јапану, али се већ планира освајање и других тржишта, посебно америчког.

Рецимо, „Сонијев“ палмтоп „PTC-550“ само је 25 милиметара танак и лакши је од килограма. Препознаје три јапанска писма (хирагана, катакана и канџи), абегу и бројеве. Све у свему, „Сонијева“ табла реагује на милион меморисаних знакова.

А којим ће професијама те електронске табле највише помоћи? Саобраћајцима, полицајцима, аквизитерима, болничарима, возачима великих камиона, анкетарима. Увелико их, на пример, већ користи 350 инспектора америчког произвођача хране „Келог“. Олакшан им је посао контроле распрострањености њихових производа и снабдевености радњи широм Америке.

Наравно, рачунари с оловком имају и недостатака. Лако ће препознати већ уписан знак, али тешкоће могу да настану кад корисник сам нешто треба да упише на екрану. Табла може да се „збуну“ да ли је уписао слово „L“ или „I“, „C“ или „O“.

Иначе, екран је величине отприлике 25 центиметара по дијагонали и јачине једне мегабајт меморије. Подаци се смештају на меморијским модулима и могу да се дају на штампање или да се пренесу и на друге компјутере.

Предности електронских табли и даље не угрожавају садашње компјутере. На тржишту и за једне и за друге, очигледно, има места напретек.

Припремила В. Софреновић

ФЛАШ ГОРДОН

ПУСТИЊСКА ГРОЗНИЦА И ДАРБОРКИ

II ДЕО

BY DAN BARRY





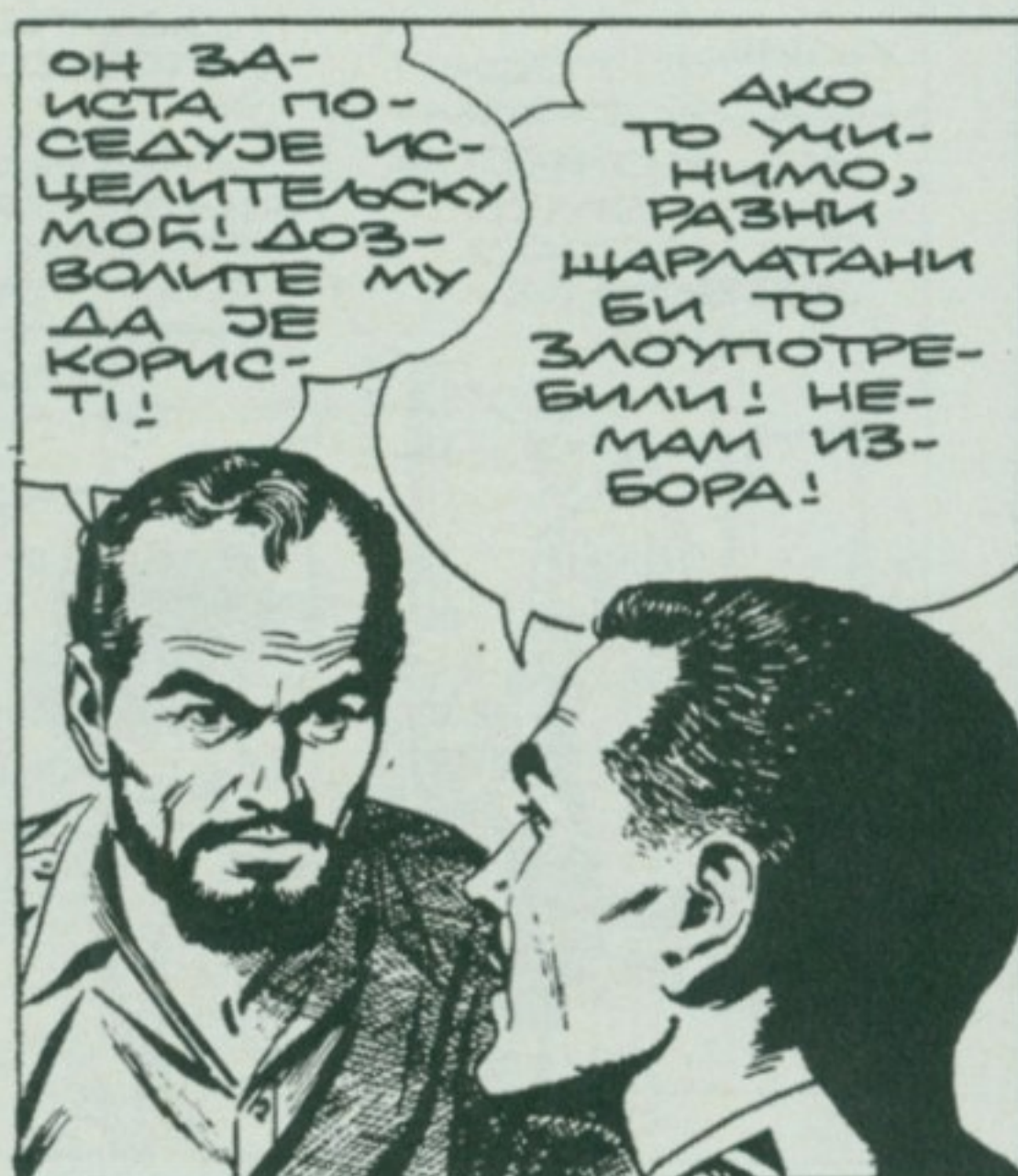










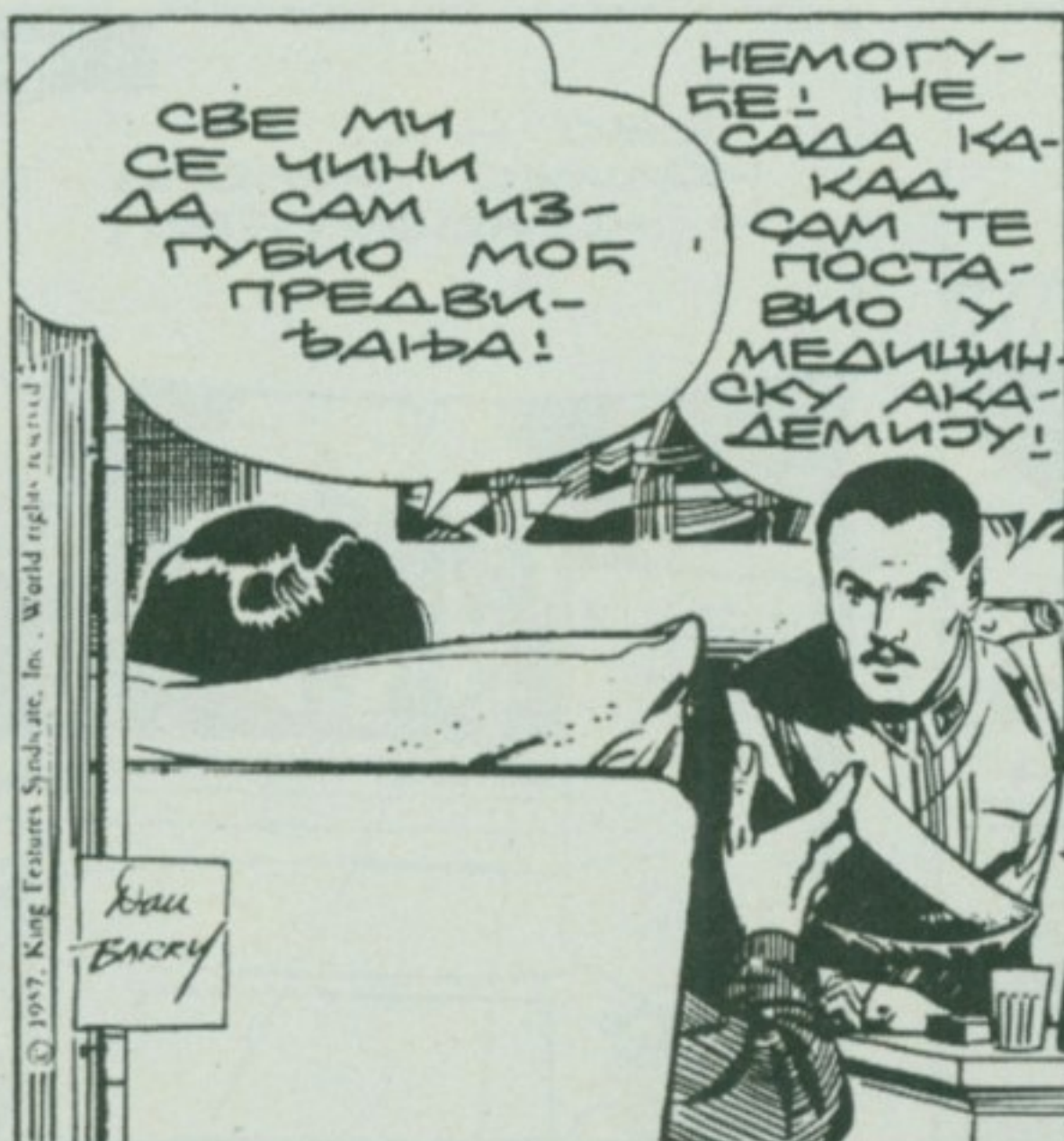
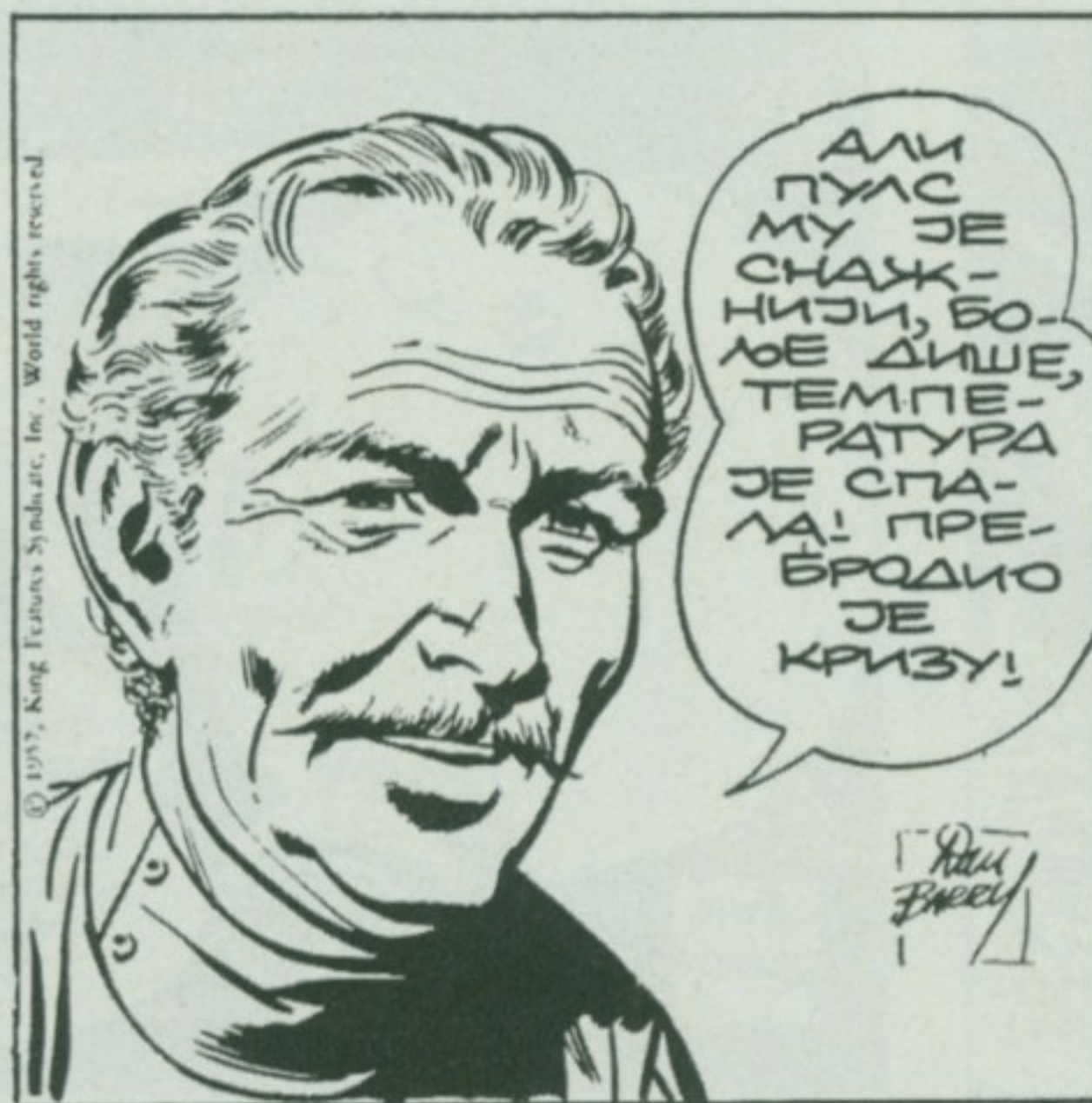


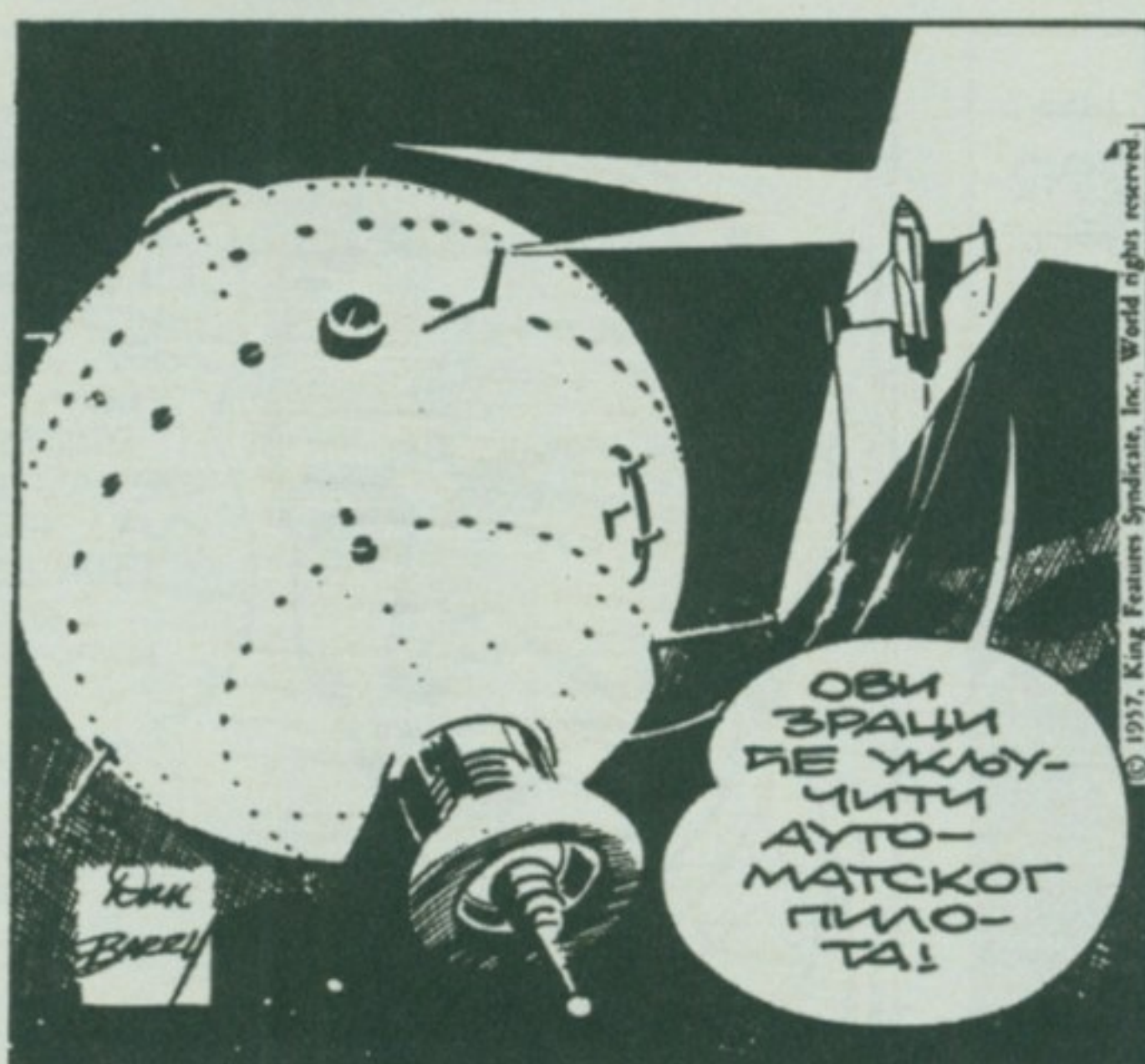






















КРАЈ У НАШЕМ ВРОТУ

тајне свакодневних појава с којима ћете

1

Гледајући једнога дана кроз прозор, дечак је упитао оца како птице не падају мртве чим дотакну жицу високог напона. Оне, напротив, чуче на њима и весело цвркућу као да струја не може да их ухвати. Отац му је дао три одговора од којих је само један тачан:

- Жице високог напона превучене су нарочитом изолационом материјом која спречава електрично пражњење.
- Птице имају на ножицама природни ензим који их штити од електрике.
- Пошто, док су на жици, не дотичу ништа што је у додиру са земљом, птицама стварно не прети никаква опасност од електричног удара.

Одговор:

Училищната струја не може да протиче
уколку не постои затворено струјно коло.
Питама, према тоа, не прети никаква опас-
ност уколико истовремено не подират и не-
ко од нивните дрво што би оможлижило проток
струје до земље. Само у том случају нив би
треснула струја. Изолатор, од стакла или ке-
рамике, спречува подир струје са земљи-
штеа бидејќи на то нив мора да се осигураат д

2

Шеф одељења фабрике за конзервирање воћа затражио је од новог радника да из једне гајбе издвоји најкрупније боровнице. Новопечени радник је то покушао благо је тресући и тада је приметио да се најкрупније боровнице:

- a) Пењу према површини
b) Падају на дно
c) Уопште се не одвајају

Одговор:

а) Внатрешен самука око додица се
ствара празнина која нра улогу сита. Ситни-
те пају оне крпнине да се постепено нелу-
је доповнине, које понукавају пају празнини,
према површини. Исти принцип објашњава
зашто бањовани у лејама често напназе на
тлухан који се, на први и остале погледи, ту-
створи ниоткуда. А, у ствари, слаби и неосет-
ливи поремећаји се јављају у земљи мале празнине
у које се јављае прашина и каменчици. Така
менчици пају крпнине и тлухан и постепено
та истискују на површину.

3

Породицу је на излету изненадила јака олуја с кишом и грмљавином. Отац је жену и децу одмах сместио у аутомобил, затварао прозоре и дао гас знајући да:

- a) Гром ретко удара у предмет који се креће
- b) Гумени точкови представљају одличан изолатор.
- c) Метална каросерија штити од електричног пражњења и онеме који седе у колима гром не може ништа.

Одговор:

ти опасност — дап не од ррома.

4

† Расејано прелиставајући новине, човек наилази на поднаслов који му привлачи пажњу: „Четири бита чине квартет, а два квартета дају октет”. После краћег размишљања он схвата да је реч о чланку:

- a) ☐ информатици
b) ☐ математици
c) ☐ музичари

Одговор:

а) Компјутер уме да броји само до 2. Па, инак, он само тим цифрама, оперишући мили-онима пута у секунди, успева да реши нај-сложеније задатке. Пропамери су ми угра-дили серију од 1 до 0, такозване бинарне цифре или битове, који отварају и затварају специфичан крст тог упућања. Низ од четири бита – четири отвора и затворена кола – чини ксептер, а два ксептера дају октер. Така када прочитам да компјутер има мемо-рију од четири мегаксептера (четири милиона оксептера) и знајући да је за једно слово азбуке потребан један октер, можемо закључити да тај компјутер има у банци података око 500.000 речи.

5

Пробудивши се једног јануарског јутра, мајка је приметила да се температура у стану током ноћи спустила на 13°C. Да би што пре угрејала просторије, она поде-

ДА ЛИ ГРОМ УДАРА У

шава термостат електричне пећи на 30°C рачунајући да га смањи на 20°C чим се довољно загреју. На тај начин:

- a) Стан ће се брже загрејати
- b) Она узалуд оптерећује пећ и успорава загревање
- c) Не загрева стан ни брже ни спорије него да је термостат одмах окренула на 20°C.

Одговор:

(с) Трмоцат не пати као акумулатор ајто-
мојна већ као обичан прекривач. Просто-
пија се неће заређати брже ако се тр-
моцат окрене на виши темперију.
Брзина заређања термометри остаје иста
од тренутка када се укључи до часа када
достигне жермну тачку.



АУТОМОБИЛ



6

- a) Сунце је ужареније лети него зими
- b) Инклинација (нагиб) Земљине осе има више утицаја на годишња доба него растојање између Земље и Сунца.
- c) Аутор књиге је погрешно: Земља је, у ствари, удаљенија од Сунца зими него лети.

(Земљина општина брзо је егзистирала тако да је наша планета око 4,5 милиона километара ближа Сунцу у јануару него у јулу и дау тај највише Земљине ове у правцу север-југ одијеље годинича доба. Зими, када се северна (наша) хемисфера налази на страни супрот-ној Сунцу, енергија коју оно ослобађа више се расиња јер покрива већу површину. Лети, када је северна хемисфера у правцу према Сунцу, његова енергија, усмерена је на мању површину и зато је много топлије. Ова појава може лако да се проследи уз помоћ батериј-ске лампе и књиге. Када сион светлости на-да на страницу књиге уклочи, он се расиња и постаје слабији, а када је објасна устисано, сион се уједначије на мањи крст и јаче га осветљава.

7

Одговор:



а) барометар, као што он треба да се зна, показује атмосферски притисак а помене притиска указују на временске промене. Што је већи атмосферски притисак, то је већи тежи и висина живиног стуба или број који приказује нива на барометру виши, јак притисак спречава да се вазра у ваздуху кондензује и створи облаци из којих ће паљнути киша. Значи, метеоролози су порешили, и то се дешава.

8

- Звучни таласи које емитује локомотива док се приближава јако су збијени и зато се чују као оштри високи тонови
- Звуци имају различиту висину када их прима десно и када их прима лево уво
- То је обичан привид створен буком воза који пролази. Висина звука увек је истоветна.

Одговор:

(1) Јок се воз проиникава, звучни таласи
завиждају локомotive веома су сабијени, као
када се затвара хамоник, на пример. Ре-
зунат је пријатно виша фреквенција и виши
и ширљи тон. Када се воз удаљава, прити-
сак звучних таласа се смањује и тон се чује
као ниски и дубљи, притишенији. Ова појава
позната је као Доплеров ефекат. Радапи по-
моћу којих саобраћајна полиција пробава
брзини аутомобила паде на истом принципу.
Брзино рефлекс је зпак и одашње га у
прву урбаја који га је емитовао. Компјутер
онда поведи рефлексоване таласе са емито-
вањем. Што су рефлексовани таласи сабије-
нији, већа је брзина којом се возило кретао
и — већа вероватноћа да ће несавесни возач
платили погрђу казну.

Илустровано: Растко Ђирић

19. 7. 1991. ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК 39



Професор Џејмс Гре- гори уживао је велики углед све док се није обрукао тврдњом да у Јужној Африци не по- стоји ни једно нала- зиште дијаманата

Било је рано децембарско преподне 1866. године кад је фармер Шалк ван Никерк кренуо широком, прашњавом улицом ка центру града. Испред једне дрвене куће угледао је групу дечака који су играли клип-клап. Застао је крај оgrade: игра „пет каменчића“, како се клип-клап звао у његово време, вратила га је у дане раног детињства кад још није имао брига од којих су му се повила леђа. Занет дечијом игром у тренутку је опазио да се један каменчић веома разликује од других. Срце му је снажно закуцало. Да то није...? Не, немогуће. Па, ипак, можда јесте... Отворио је дрвену капијицу и ушао у двориште управо кад се на вратима појавила онижа пуначка жена која је носила да простире веш.

— Опростите госпођо — обратио јој се — могу ли да погледам каменчиће којима се играју деца.

— Што да не — одговорила је жена.

Шалк ван Никерк се сагнуо и узео неколико каменчића. Наравно, и онај који се разликовао од осталих. „Нек будем проклет ако ово није дијамант“, помислио је и понудио жени да му прода каменчић који је држао у руци.

— Ма, идите, ко је још плаћао камење — насмејала се жена — слободно га узмите и носите кући.

— Много вам хвала, госпођо — рекао је Ван Никерк — само бих вас још молио да ми кажете где су га дечаци нашли.

— У једној рупи коју су прошле недеље, тамо на крају града, ископали Бушмани — одговорила је чудећи се толиком занимању за тако обичан камен. — Деца кажу да га тамо има колико вам душа жели, па погледајте.

Ван Никерк је баш то и намеравао, али су га послови на фарми омели. О каменчићу који је стално носио у џепу ником није говорио све док годину дана касније није срео трговца Џона О'Рејлија. Џони можда и није био особа од посебног поверења, али је путовао унаоколо и познавао много људи. Можда ће неко од њих моћи да им каже да ли је каменчић заиста дијамант, како је то Ван Никерк чврсто веровао.

Криви су нојеви

Убрзо су по Хоуптауну, у чијој се близини налазила и фармерова и О'Рејлијева кућа, почеле да круже приче како је Џони

налетео на бољег трговца од себе и купио потпуно безвредан камен.

— Људи — објашњавао је О'Рејли — то је дијамант.

Нико му није веровао. А и како би када је један од најпознатијих стручњака тог времена одговорно изјавио како је „због састава земљишта у Хоуптауну и околини апсолутно немогуће да у том делу Јужне Африке постоје дијаманти“. Ако је неки и нађен, тврдио је, то може да се захвали искључиво прождрљивости нојева, који су на њих наишли далеко од Хоуптауна, и њиховој неспособности да сваре драгоцен камен. Другим речима, ако дијаманата и има, њих искључиво треба тражити не у утроби земље, него у измету нојева!

Захваљујући овом стручном мишљењу, локалне власти су, иако су постојале старе мапе на којима су била убележена места где су дијаманти нађени, са значајним смешком одбацивале истраживање у области у којој се Хоуптаун налазио. То би било само траћење времена, говорили су.

Обесхрабрен подсмехом свих којима је причао о свом каменчићу, за који, додуше, ни сам није био спреман да се закуне да није обичан, О'Рејли је већ помишљао да га баци. У последњем тренутку се предомислио и кренуо у Колсберг да тамо утврди истину. Међутим, његове приче ту нису озбиљније схваћене. Његов каменчић привукао је једино пажњу општинског службеника. Лоренца Бојса, који се после пажљивог загледања сложио са О'Рејлијем да је то заиста дијамант. И О'Рејли и Бојс нашли су се у канцеларији једног од карлсбершких хемичара да то и потврди.

— Кладим се у сандук пива и нов шешир да тај камен, и ако се покаже да је драги, не вреди чак ни колико добар топаз — рекао је хемичар...

Да ли могућност да добије нов шешир или добра воља да помогне О'Рејлију, тек



АМЕНЧИЋА

– Бојс је каменчић послао доктору Виљему Гајбону Атерстону, човеку који је важио за најбољег геолога Јужне Африке, и то у једном сасвим обичном коверту.

Бауљање једног господина

Доктор Атерстон је са занимањем читао поруку коју му је послао Бојс, али га је збунило што нигде није било каменчића. Мора да је испао док сам отварао коверат, помислио је и бацио се у потрагу.

Оно што је нашао неодољиво је личило, бар њему, на обичан, округао речни камен.

Иако познат као стручњак, признао је самом себи да заправо нема појма шта држи у рукама: никада раније није видео необрађени дијамант. Али, после анализа које је урадио показало се да је у питању

драгоцен камен. Ипак, да би био сасвим сигуран, замолио је и свог првог суседа, оца Џејмса Рикардса, да и он разгледа камен који му је послао Бојс. Отац Рикардс се није разумео у геологију, али је знао прилично поуздан начин да утврди да ли је реч о дијаманту: написао је њиме своје иницијале на прозорском стаклу. Фино засечено стакло било је довољно да Атерстон напише Бојсу да „онај каменчић” има, ни мање ни више, 211/44 карата и да вреди читаво мало богатство – око 500 фунти. На крају писма Бојсу додао је да на месту где је нађен тај мора да има још много дијаманата.

Каменчић је из Грахамтауна послат у Кејптаун, затим у Лондон, у чувену драгуљарницу „Гарарди”. Ту је потврђено да дијамант из Хоуптауна заиста вреди 500 фунти, али је ова вест, уместо да изазове

праву поаму у овом градићу, изазвала сумњу у његово порекло.

Упркос томе Џон Блејдс Кјури, човек који је на Светској изложби у Паризу био задужен за штанд Кејптауна, покушао је да са овим дијамантом скрене пажњу на део света у коме је нађен. Узалуд. Нико му није поверовао да Хоуптаун лежи на дијамантима. Прошао је као и О’Рејли – сви су му се смејали. Узалуд је мољакао новинаре да напишу нешто о камену који је на његовом штанду имао почасно место. Сазнавши за то, у „Гарардију” су нашли за упутно да одбаце да они имају било какве везе са овим каменом.

„Грегори” или погрешна процена

Мада очајан, Кјури се ипак није предао. Послао је сумњиви камен највећем геологу Велике Британије сер Родерику Марчисону не помињући Хоуптаун. Рекао је да је нађен на Рту добре наде. Убрзо је добио Марчисонов одговор. „Драги господине” – писао је геолог – „ако ви тврдите да је камен нађен на Рту добре наде, ја сам спреман да вам поверујем. Али, ако од мене очекујете да вам потврдим да је то земља где се стварају дијаманти, мораћу да вас разочарам. Штавише, тврдим да ви у Јужној Африци немате налазиште дијаманата.”

Убрзо пошто је Кјури добио Марчисоново писмо, појавио се О’Рејли са другим дијамантом. Француски конзул у Кејптауну изјавио је да никада раније није видео необрађени дијамант такве лепоте ни по кристализацији ни по сјају који је имао. То је било довољно да, упркос тврдњама из Лондона, гувернер Кејптауна одреши кесу и плати О’Рејлију 700 фунти за оба каменчића.

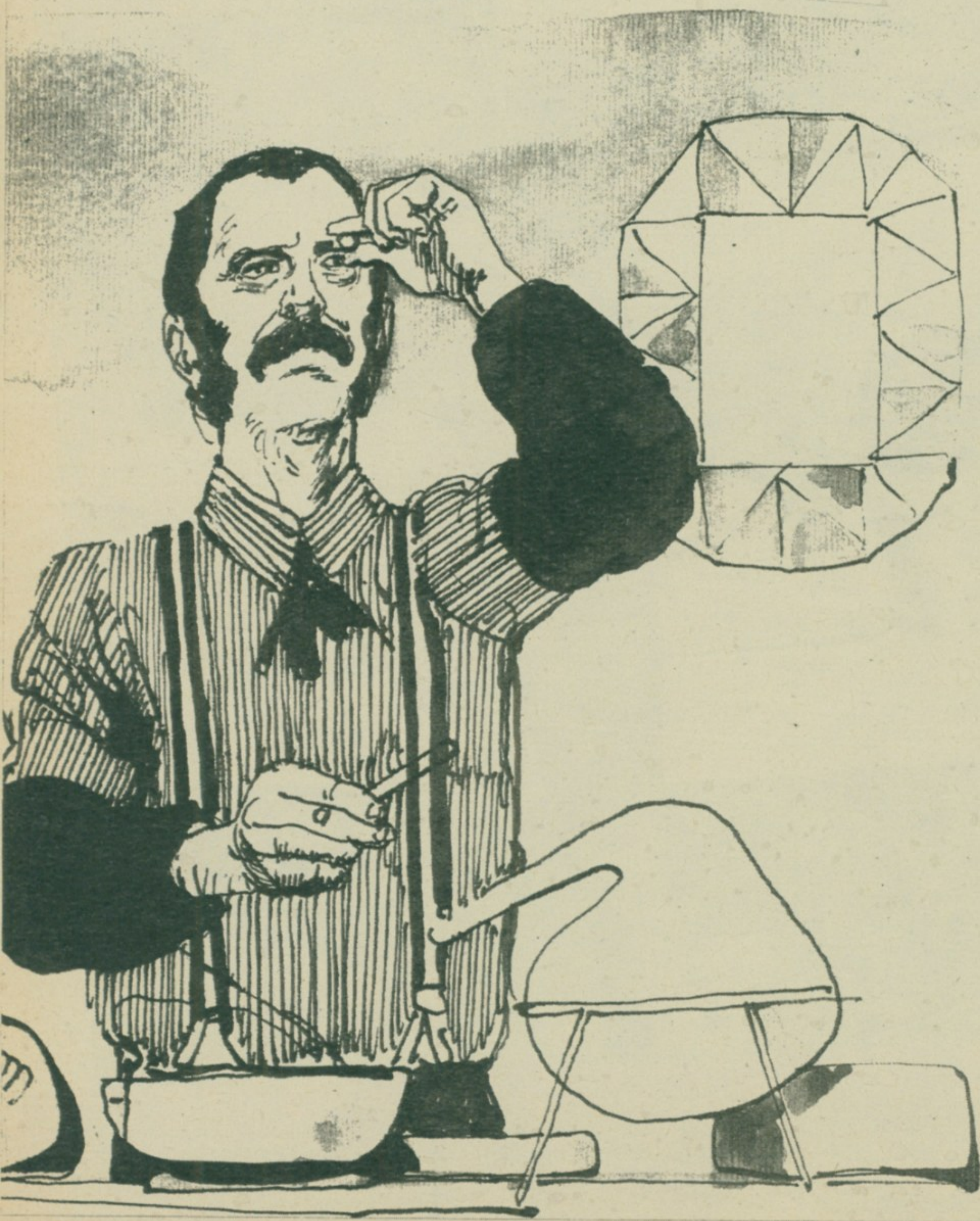
Два дијаманта такве вредности нису доказ да је Хоуптаун посут изметом нојева, него нечег другог, размишљао је лондонски трговац драгим камењем Хари Емануел до кога су допрле вести из Кејптауна је, као сваки паметан човек, одлучио да ствар испита. Најпогоднијим за то учинио му се професор Џејмс Грегори, минеролог.

Тако је у зиму 1868. године уважени професор сео на брод и кренуо ка Кејптауну. Као коначни циљ до кога вреди истраживати, Грегори је поставио обале река Вал и Орање. Стигавши до њих, непобитно је утврдио да дијаманти нипошто не потичу из Кејпа него су стигли ко зна одакле у желуцима нојева.

„Чitava прича о богатим налазиштима у Кејпу је плод плана овдашњих становника да наведу пословне људе да улажу новац у њихову област”, написао је у свом извештају Грегори и решио да стави тачку на истраживање бацивши једини каменчић који је нашао. По њему, он није вредео ништа. Срећом, на време се предомислио и ипак понео каменчић у Лондон где су стручњаци за драго камење утврдили да је реч о дијаманту тешком 83,5 карата!

Овај дијамант касније је постао познат у свету под именом „Афричка звезда”, а још више по томе што је у потпуности оповргао налазе професора Грегорија. Они су врло брзо заборављени, али не и његово име: деценијама се свака погрешна процена дијаманата краће називала „Грегори”. „Велики стручњак” је најбогатије светско налазиште прогласио „продуктом нојевог варења”!

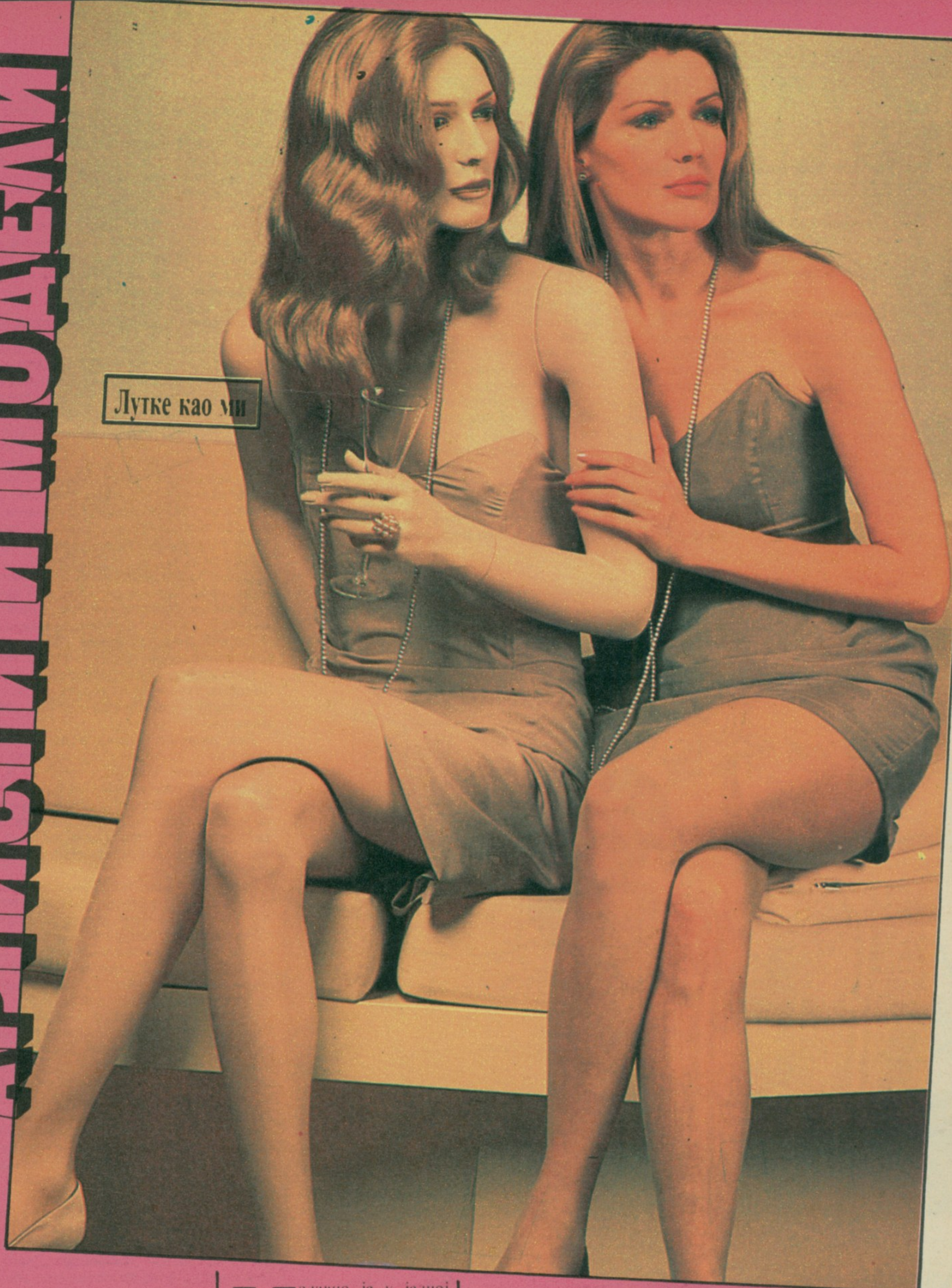
Олга Вукадиновић



Илустровао: Брана Јовановић

АРТИСТИ И МОДЕЛИ

Лутке као ми



Недавно је у једној
отменој њујоршкој
ралији на Бродвеју
Керол Питерсон
уређивала излог.
Већ одевеним луткама доте-
ривала је пажњу, фризуру,

додавала неопходне детаље.
У једном тренутку схватила
је да сведочи покушају уби-
ства. Ту, испред ње, на улици,
неки незнапац извукао је

„скакавац“ и бодежом на-
срнуо на унезвереног про-
лазника. Керол је скочила и
маказама ударила у стакло
излога.



**Лутке за излог
можда најбоље
одражавају дух
прошних и са-
дашњих време-
на. Вероватно
настале још у
доба Тутанка-
мона, те своје-
врсне вешалице
у облику људ-
ског тела пока-
зују нам како
смо изгледали,
односно како
нам је било на-
метнуто да из-
гледамо у датом
тренутку**

Запрепашћени незнанац окренуо се држећи нож у руци и остао тако неколико тренутака очигледно не верујући у оно што види. Зар је лутка из излога оживела? Кад се мало повратио од шока, почео је да бежи колико га ноге носе.

Керол Питерсри сместа је позвала полицију и хитну помоћ и објаснила им шта се догодило. Тек касније постало јој је јасно да је у излогу радила тако пажљиво и не-



приметно да је нападач сигурно поверовао да је и она једна од изложених лутака.

Ово је само једна од прича из документације Марше Бентил Хејл. Док је студирала новинску фотографију на Универзитету у Лос Анђелесу, правећи репортаже Марша је почела да се занима за лутке из излога. Проучавајући их ево већ 12 година, на своје велико разочарење схватила је да их је сачувано веома мало. У својој колекцији има 150 најзанимљивијих лутака различитих епоха и обиље написа и фотографија. На жалост, Маршина колекција није доступна јавности. Пошто се још нико није понудио да јој помогне око отварања музеја тих лутака, колекција чамн спакована на једној фарми адвоката, недалеко од Лос Анђелеса.

Не зна се тачно кад је смишљена прва вешалица у

облику људског тела, али је извесно да је прва нађена у Египту. Кад је 1922. Хауард Картер отворио Тутанкамонов гроб наишао је, између осталог, и на дрвени торзо из 1350. године пре наше ере који је, за сада, најстарија претеча данашњих лутака за излог.

Како Французи кажу!

А у нешто ближој прошлости зна се, на пример, да је 1396. године, у току мировних преговора између француског краља Шарла VI и енглеског Ричарда II, Шарлова супруга на занимљив начин покушала да утиче да се закопају ратне секире. Енглеској краљици послала је лутку у природној величини одевену по последњој моди. Као да је хтела да поручи – зар је вредно ратовати против једне нације која израђује тако врхунске моделе?

Анри IV који је владао Француском крајем 16. и почетком 17. века понашао се мало практичније. Својој вереници Марији де Медичи из Фиренце слао је нешто мање лутке, такође у најновијим моделима са француског двора. Будућа краљица морала је на време да буде обавештена о ономе што је налагала престоница моде.

Марија Антоанета, жена француског краља Луја XVI, иначе кћи Марије Терезије, непрекидно је својој мајци и сестрама у Аустрији слала лутке у природној величини са најскупочињим хаџинама. Ово је само доказ више о расипништву жене коју су, иначе, звали и „Краљица Дефицит“.

Гломазне, тешке и – топљиве

Све ове претече лутака за излог биле су, у ствари, више вешалице с облицима него лутке чији ће се аутори потрудити да што више личе на људе. Без обзира што се мисли да су за њихов настанак заслужни Французи, то се не може са сигурношћу утврдити. Најприхватљивија је претпоставка да су се појавиле у доба индустријске револуције када је одећа почела да се производи фабрички. Продавци су морали да привуку купце, између осталог, и све већим и уређенијим изложима, а електрично осветљење, коначно је бацило право светло на изложене робу. Улице су постале позорнице, пролазници – гледаоци, само су још глумци недостајали.

Долуне, те прве лутке замачних облика, посебно грудне, ипак су биле прилично

статичне. Могле су да заузму највише три позе: лева или десна нога у искорак или су стајале укипљено, скупљених ногу, погледа упроту – празно. Свака је коштала за то време поприличну суму од петнаестак долара, али пролазници нису жалити јер им се инвестиција вишеструко исплаћивала.

Те лутке с краја прошлог века имале су огроман недостатак. Да би могле да стоје усправно, конструкција ногу израђивана је од гвожђа, ноге и руке од дрвета, кукови и стомак од папира поменаног с тутанкамом (папир-мане), структине, док су грудни кош и глава израђивани од воска. Све у свему, те лутке знале су да теже и по 150 килограма. Зато су се тешко преносиле, наменшале и, што је најгоре од свега – топиле су се.

Остало је забележено да је неки аранжер провео сате и сате наменштајући спену у излогу. Домаћинца с чашом у руци наздравља својим гостима око стола. Човек је радио до касно увече и отишао кући. Сијалице су, наравно гореле све до ујутру.

Кад је аранжер ујутру дошао на посао, видео је масу света окупљену око излога. Био је пресрећан. Значи, успео је да привуче толике људе. А онда се пробио кроз толпу и имао шта да види. Главе домаћинце и гостију попадале су по столу полуистопљене.

Неславан крај славне Синтије

Како се мењао однос према људском телу и захтеви како жена треба да изгледа (највећи број лутака за излог увек су биле жене), тако су се и моделари прилагођавали укусу одређене епохе. Лутке с краја 19. века имале су нетакнуту бисту и изузетно танак струк. Ништа чудно кад се зна да су се у то време неке жене чак подвргаваале операцији уклањања доњих ребара само да би што више подсећале на „пчелу у појасу“.

Први светски рат доноси лутку-жену знатно слободније изгледа јер „слабији“ под све више учествује у јавном животу равноправно с мушкарцима. Одбањују се велики непрактични шенири и корсети од којих се губи дах. Први пут жене, сходно томе и лутке за излог, откривају чланке и помало листо-ве.

Двадесетих година, у доба прохибиције, забране произ-



водње и продаје алкохола, стил је још лежернији. Лутке више не стоје укочено као раније. Неке попримају издужене облике сличне Модиглианијевим портретима.

Нова технологија и све лакши материјали омогућавају све верније људске копије. Данас се лутке израђују углавном од фибергласа који се лако обрађује, обликује и



Тридесетих година овога века остаће запамћена лутка по имену Синтија. Њен дизајнер, њујоршки вајар Лестер Габа, све је учинио да од ње направи сензацију. Водио је, боље речи носити, свуда са собом. У позоришту би седео крај њега у за њу једино могућој пози – прекрштених ногу, с руком ослоњеном на колено и с цигаретом у руци. Кад је у ресторану Синтија склизнула са столице и поломила се у хиљаду комада, тај догађај забележиле су све новине.

У Другом светском рату лутке су и даље украшавале излоге, али су се, што је сасвим разумљиво, нагло „уозбиљиле“, па су после рата доживеле прави процват.

Адел Рутштајн, која сада има једну од водећих фабрика лутака за излог, остаће запамћена пре свега по првој лутки тамне коже коју је направила 1965. године и дала јој име Луна. Тада је Луна била права сензација, а данас на тржишту има лутака свих боја коже.

Само две године касније Адел је „измислила“ лутку равну к’о даска огромних, тужних очију засенчених дугим (вештачким) трепавицама. Када се појавила жива лутка по имену Твиги, Адел је разгранала посао.

Иако се сада од манекена захтевају веће (али умерене) обрине, већина лутака и даље се прави малтене по лечјим мерама. Жене углавном носе конфекцијски број од 38 до 40 и навише, а лутке се и даље држе броја 36, 34 и ниже.

углачава до „сјаја људске коже“.

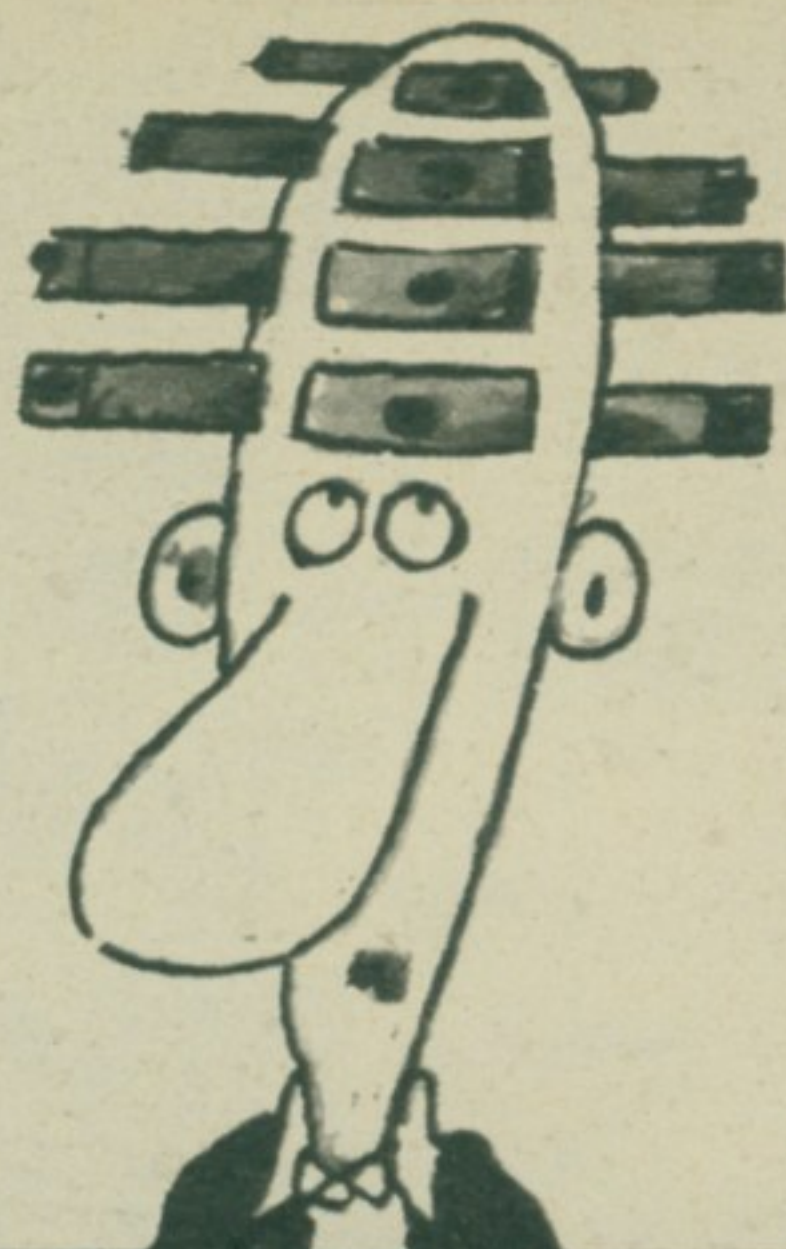
Експериментирајући с новим материјалима дански произвођач Хиндсгал недавно је израдио лутку од полиуретана. Да би доказао колико је лака, однео је на обалу реке и бацно у воду пратећи погледом колико дуго ће се одржати на површини. Није ни био свестан шта ће га снаћи. Његов експеримент није остао незапажен – случајни пролазник из даљине је видео шта се догађа и паничним гласом позвао полицију саопштавајући да је неки непознатица управо бацно леш у воду. Хиндсгала су привели у полицијску станицу где се све разјаснило.

Иначе, данас у свету има око 200 водећих произвођача лутака за излог. Састају се два пута годишње у Њујорку да би приказали своје нове фиберглас-манекене. Те врхунске лутке које имају могућност да заузму 6 до 12 поза коштају и по 800 долара. Код нас лутке производе „Металопластика“ из Шапца, конфекција из Параћина, „Југопластика“ из Сплита, „Отекс“ Охрид. Многе се увозе и из Тајвана јер су јефтине.

На сајму у Њујорку, који се одржава у децембру и јуну, неки посетилац, гледајући изложбене лутке, прокоментарисао је више за себе.

– Лутке за излог некада су деловале као праве лутке. А сада? Све више изгледају као – људи!

Припремила В. Софреновић



**ОВО
НИСТЕ
ЗНАЛИ**

КО ЈЕ МУЖ СВЕТЕ КРАВЕ?

Да је крава света животиња у Индији, опште је познато. Зна се и да је то постала још пре неколико хиљада година јер тадашњи Индус никако није могао да објасни како један тако црн створ као што је она може да даје тако бело млеко. Једино решење лежало је у божјем чуду па је тако створ који ми,

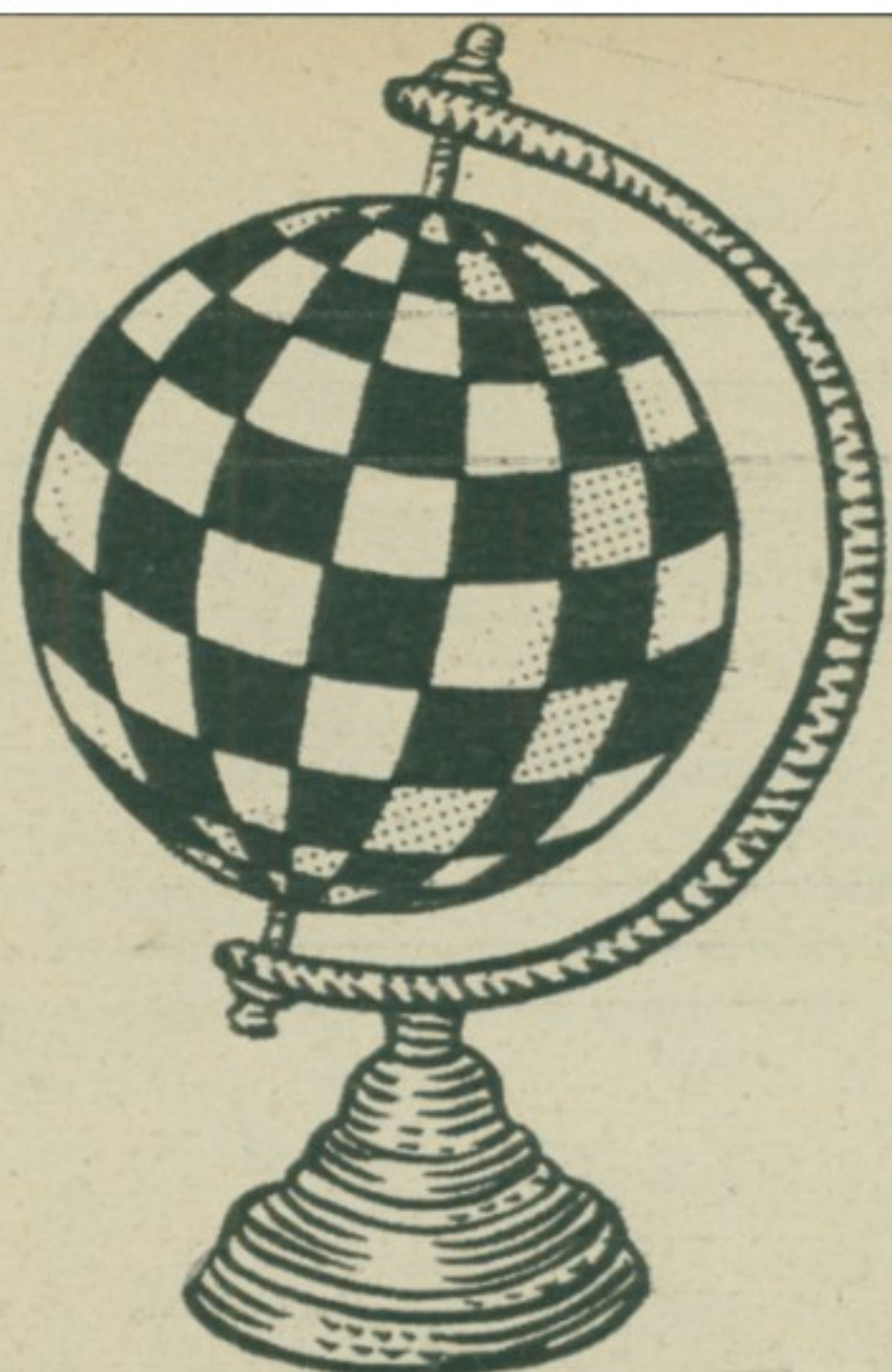
понекад с презиром, називамо марвом, у тој далекој земљи постао светиња. А како светим бићима не приличи оно што и обичним, краве у Индији проводе живот пландујући и лутајући пољима, селима, па и градовима, док не угину, али зато мушки примерци њиховог рода тегле ли тегле.

Наравно, то не значи да у Индији ни према једном бик не гаје ни трунчице поштовања: светом животињом сматра се и Нанди, или, како му тепају, Нандино. Ко је Нанди? Бик с грбом на леђима и, како се верује, повремени муж Камадену, свете краве. Да је и Нанди достојан поштовања показује и веровање да је велики и моћни Шива баш њега одабрао за јахање полазећи у неки од својих бројних похода.

Мада се Нанди посебно поштује у јужној, његових кипова има и у северној Индији. Сматра се да је култ грбавог бика веома стар и да се, вероватно, јавио још у праисторијско доба. У време када је хиндуизам освојио јужну Индију, муж свете краве постао је у том делу врло популаран, па су настала бројна светишта посвећена баш њему. То су, најчешће, павиљони с кровом али без зидова. У њима је Нанди обично приказан у седећем ставу, подврнутих копита и скраћених рогова, са китњастим богато изрезбареним седлом. Зими, ако је хладно, што се у овом делу Индије не дешава, свештеници и верници пребацују Нандију преко леђа лепе шарене прекриваче да се „не прехлади“. Облачење каменних и дрвених божанстава овде иначе није нимало ретко. Осим прекривачима, верници обасипају Нандија и венцима од ситног цвећа, али и огрлицама од полудрагог, па чак и драгог камења. Заузврат, очекују да ће им подарити срећу и плодност.

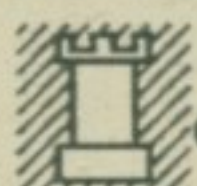
В. В.





СА ШАХОВСКИХ
МЕРИДИЈАНА

СИМУЛТАНКА ПРЕКО САТЕЛИТА



Симултане продукције су школа шаха. На њима се велики број младих, талентованих шахиста састаје за шаховском таблом са познатим шахистима, укључујући ту и светског првака. Гари Каспаров, док је био почетник, играо је на симултаним утакмицама. Он се сећа да је изгубио од Полугајевског, победио Авербаха, ремизирао са Кузмином и Таљем. Све је то било 1974. године. Наред-

не године играо је симултанку против Карпова, касније његовог сталног партнера у борби за светски шаховски врх. Тај први сусрет Каспаров је добро играо, али је на крају погрешно – и изгубио.

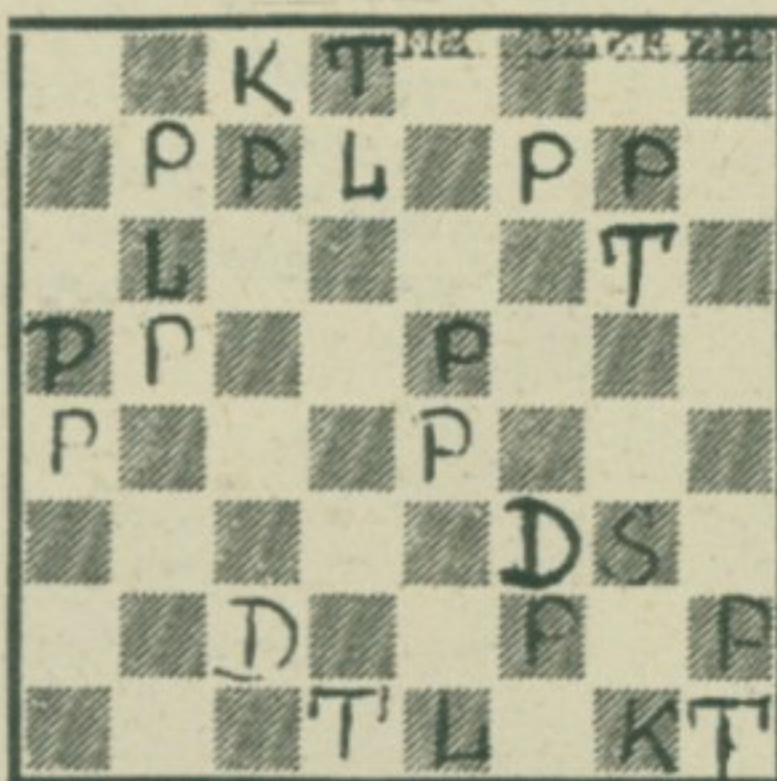
Касније, име Каспарова појављује се у низу симултаних такмичења. Кад је имао 17 година, играо је у Бакуу у једном столарском предузећу које му је тада, за рођендан, даровало шаховску таблу уметнички израђену. Када се она расклопи – види се профил Каспарова.

Каспаров је играо симултанке широм света – и васионе. У Ници је 1988. године играо симултанку са 10 партнера који су били удаљени хиљадама километара. Потези су слати и примани, захваљујући савременим компјутерима, преко вештачких Земљиних сателита. Његови противници били су из Белгије, САД, Аустралије, Јапана, Италије, Канаде, Велике Британије, Сенегала, Швајцарске и СССР-а. Каспаров је осам партија добио, једну изгубио и једну ремизирао.

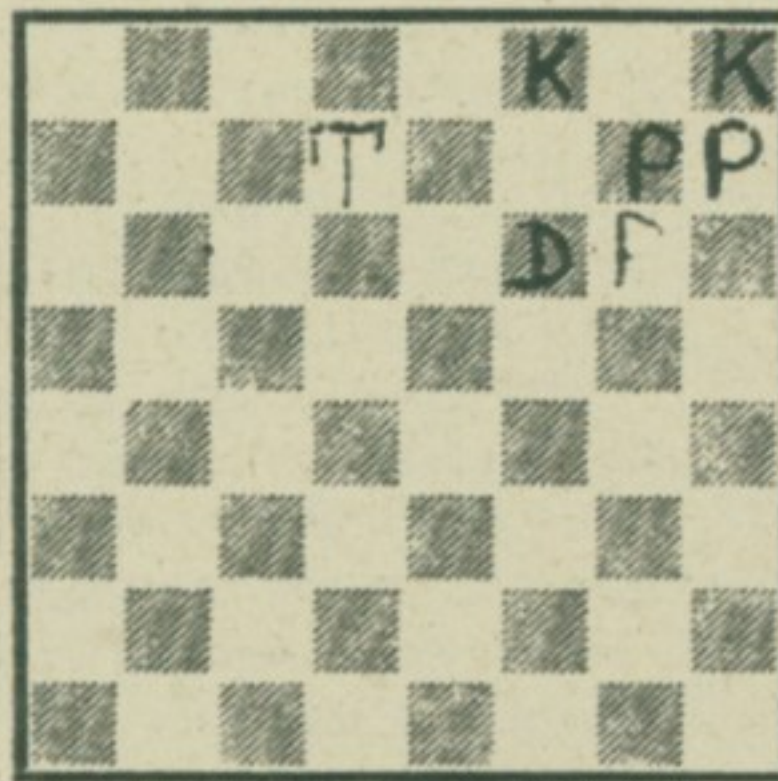
ПАТ



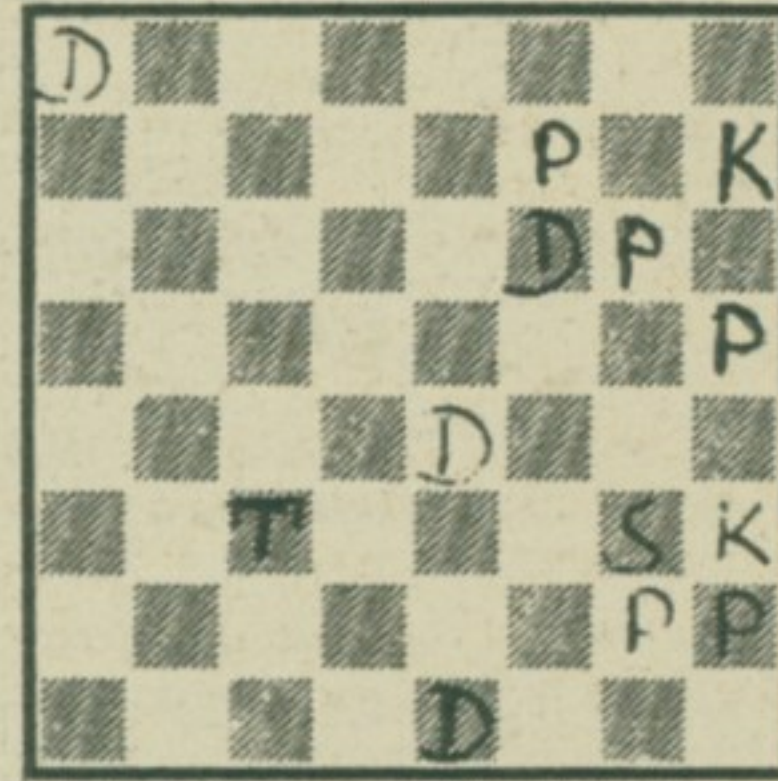
Као што знамо, партија се завршава патом када се краљ играча који је на потезу не налази у шаху, али његов војнич не може да повуче ниједан регуларан потез. Дакле, играч који је на потезу – остао је без потеза, па је партија реми. Партија која носи ознаку светског рекорда, у погледу броја потеза а завршила се патом, одиграна је 1990. године на Међузонском турниру у Манили између нашег велемајстора Љубомира Љубојевића и бугарског Кирила Георгијева. Пат је забележен у 193. потезу! Иначе, шаховска партија која носи светски рекорд у погледу броја одиграних потеза потиче са првенства београдског ШК Обилића, а играна је између Ивана Николића и Горана Арсовића. То је било у



број 1



број 2



број 3

седмом колу турнира, 1989. године. Партнери су повукли 269 потеза, утрошили седам шаховских формулара и 20 часова и 15 минута за размишљање.

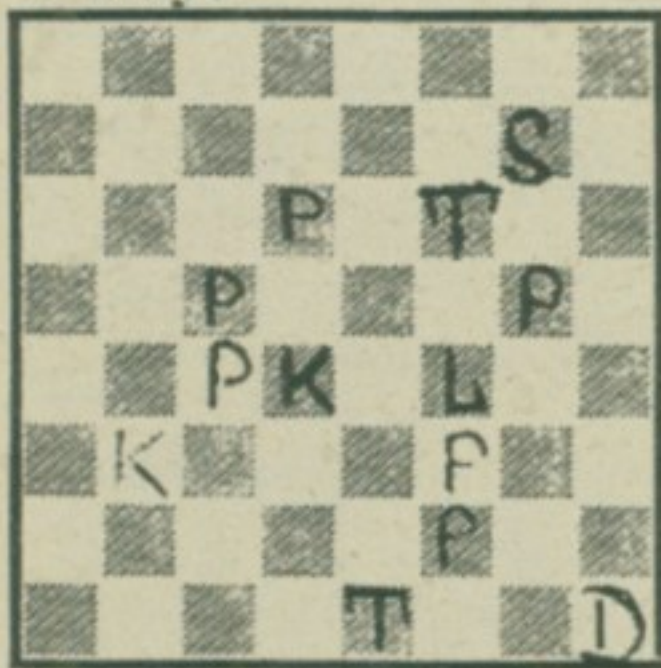
У примеру број 1 налази се позиција из партије Троицки – Фохт, која је играна 1896. године. Као што се из позиције на дијаграму види, бели је стешњен, али је црни пожurio да изведе завршни удар. Ево како се партија завршила: 1. ... Lh3? 2. Td8 Kd8 3. Dd1+! Dd1 – пат!

Следећи пример, означен на дијагра-

му број 2, јесте студија из књиге „100 необичних студија“ Роберта Тимера. Бели, који је на потезу, постиже реми на невероватан начин: 1. Tf7 + Df7 2. gh7! – и пат је неизбежан. Узалуд бели има читаву краљицу више.

На дијаграму број 3 приказан је школски пример. Бели жртвује обе краљице и улази у луку пата. То постиже на овај начин: 1. Dg8+! Kg8 2. De8 Kh7 3. Dg8+! Kh6 4. Dh7+ Kg5 5. Dh6 + Kh6 – пат.

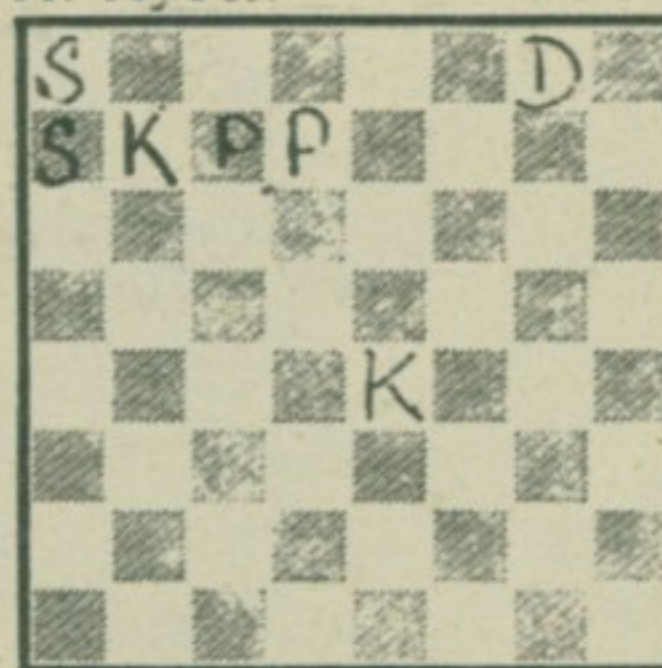
Б. Лоус



Мат у 2 потеза

Решење: 1. Te5.

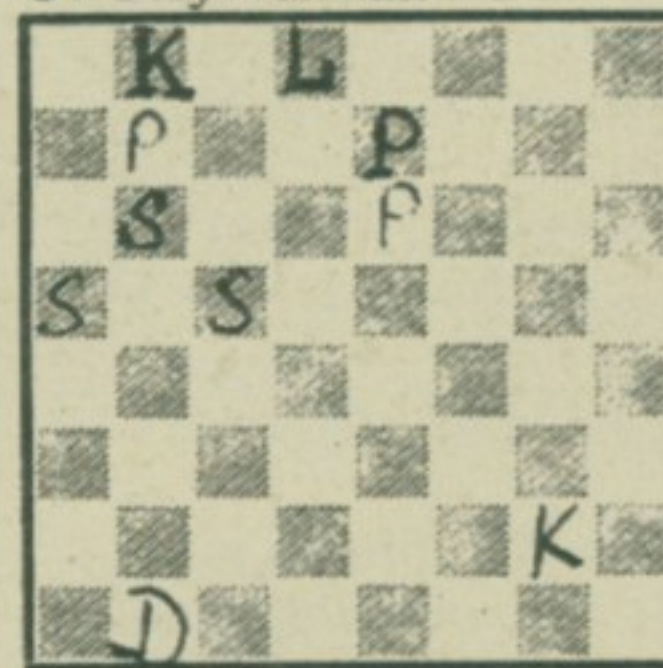
Л. Кубел



Мат у 2 потеза

Решење: 1. Da2.

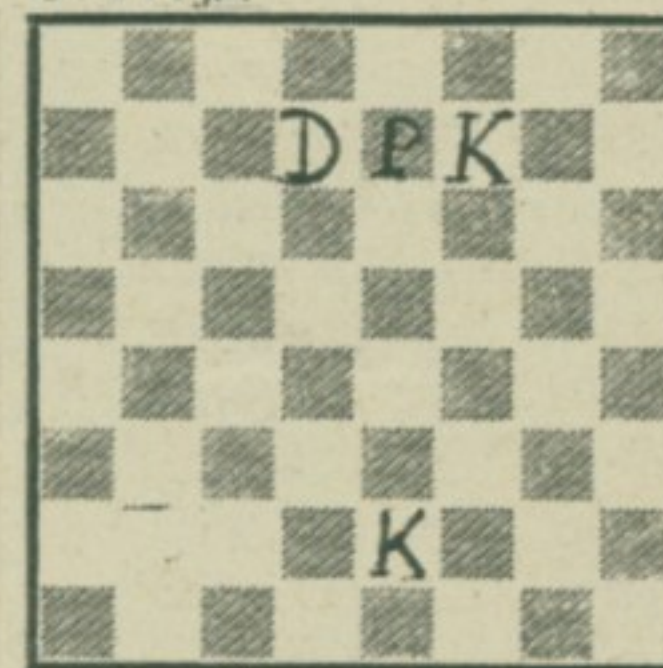
О. Блументал



Мат у 2 потеза

Решење: 1. Dg1.

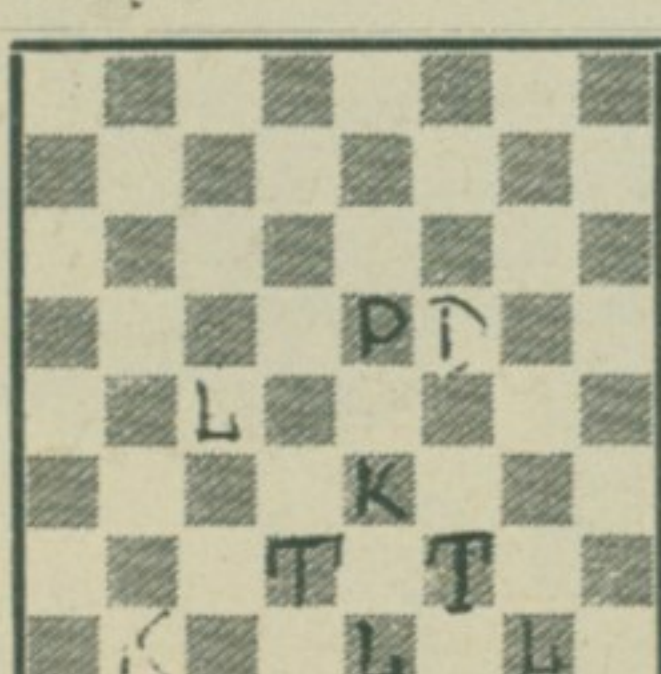
С. Лојд



Мат у 3 потеза

Решење: 1. Dd6 Ke8
2. De5 или 1...;
Kg7 2. e8D са матом

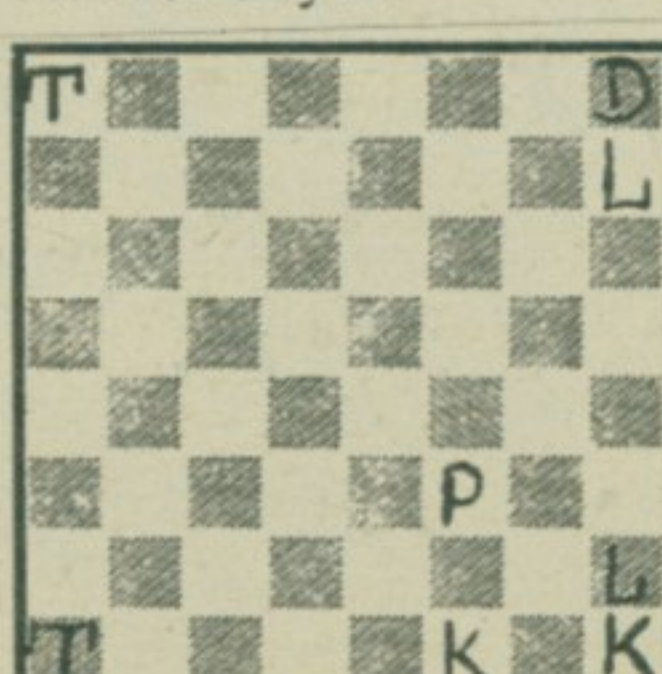
Ј. Кук



Мат у 2 потеза

Решење: 1. Le2

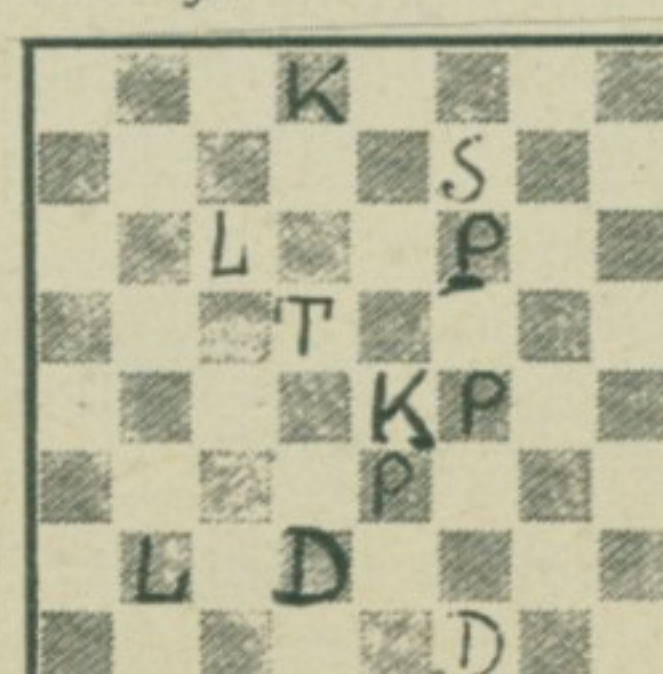
И. Хохолун



Мат у 2 потеза

Решење: 1. Le7.

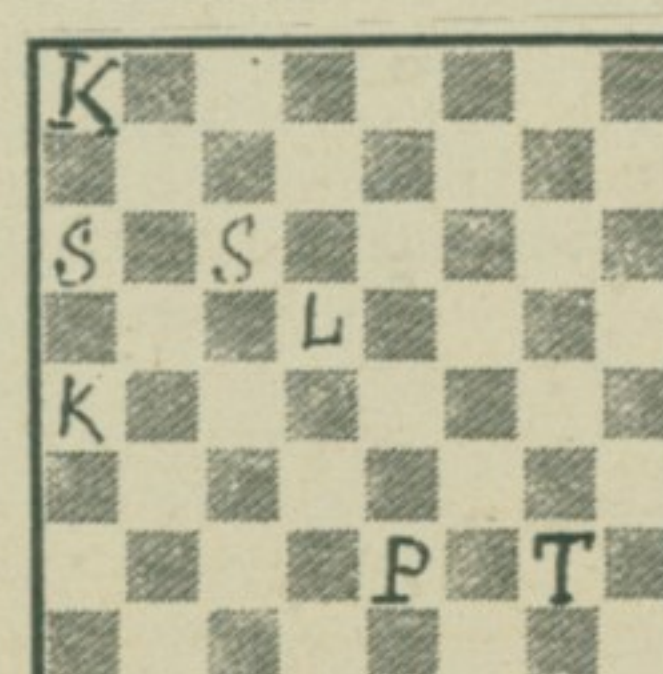
С. Лојд



Мат у 2 потеза

Дијаграм: 1. Lc1.

К. Кипинг



Мат у 3 потеза

Решење: 1. Kb5
e1d 2. Kb6 Db1 +
3. Scb4 мат или
1... Tg5 2. Kb6
Td5 3. Sc7 мат.

Припремио: Славко В. Домазет

WE ALMOST GOT IT TOGETHER

We almost got it together
And I'll be your favourite thing
Stand by the river with
hard-luck eyes
And I'll just be open and sing
And if I was telling you stories
I was only trying to surprise
I wish I was like the frog princess
And I'd never tell you lies
And down by the soil of the hard life
They like to tell us their good hostess
Had travelled a million miles
But you'd like it written closer
Yes, you'd like it written pure
If told you this
Would you miss my kiss?
No - you'd come right back for more
Oh, I'd like to be
What I want to be
But you want to carry on
But you need to take
What you have to take
But I'll still be here when you're gone
And there's a light by your window
And I'd like to capture you by there
And If I said you're no peccadillo
Yes, I said you're a major thing
Would you stand by me?
And say: „yes, this girl is the swing!”
And I'd like another cue
That's why I strain to see
And I'd like the best in you
'Cos you write the best in me
And everybody was swinging
Swooning to the heart in me
They were shure that I'd be burning
So their tart swerve to here might be
But If I said „you're gold inside”
Yes, If you were true to me
Would you hang around with that creepy smile
And cawe home back to me

Скоро да смо успели
И бићу твоја миљеница
Стојећи крај реке са тугом у очима
И бићу искрена и певаћу
А ако сам ти причала измишљотине
То је само стога што сам желела да изненадим
Боље да сам била као принцеза претворена у жабу
И да ти никада нисам говорила лажи
И тамо на дну тешког живота
Они желе да нас поздрављају осмехом
Они желе да нам кажу како су њихови добри домаћини
Пропутовали много миља
Али ти си волео да то буде написано прецизније
Да, ти си волео да то буде написано јасније
Ако ти то кажем
Хоћеш ли пропустити мој пољубац?
Не - вратићеш се по још више
О, волела бих да будем Оно што желим да будем
Али ти желиш да наставиш
Али теби треба да узмеш Оно што мораш да узмеш
А ја ћу још увек бити овде када одеш
А твој прозор је осветљен
И волим твоју силу у њему
И волела бих те грлити да то сви виде
Али њих то не занима
А ако кажем да ниси безвезњак виђ
Да, кажем да си главни
Хоћеш ли остати са мном?
На том истуреном доку
И рећи: „Да, ова женска је свини!”
А ја бих желела другачији сигнал
То је оно што инчекујем
И желела бих оно најбоље у теби
Јер ти исписујеш најбоље у мени
И сви су њихали у ритму
Банајући моје срце у транс
Били су сигурни да ћу сагорети
Па ће се њихова заједљивост свалити на мене
Али ако кажем „златан си изнутра”
Да, ако си према мени био искрен
Хоћеш ли се мувати уокло са тим уплашеним осмехом
И допузати назад до мене

Текст и музика: Танита Тикарам
Изводи: Танита Тикарам

СКОРО ДА СМО УСПЕЛИ

МУЗИЧКА ПОШТА

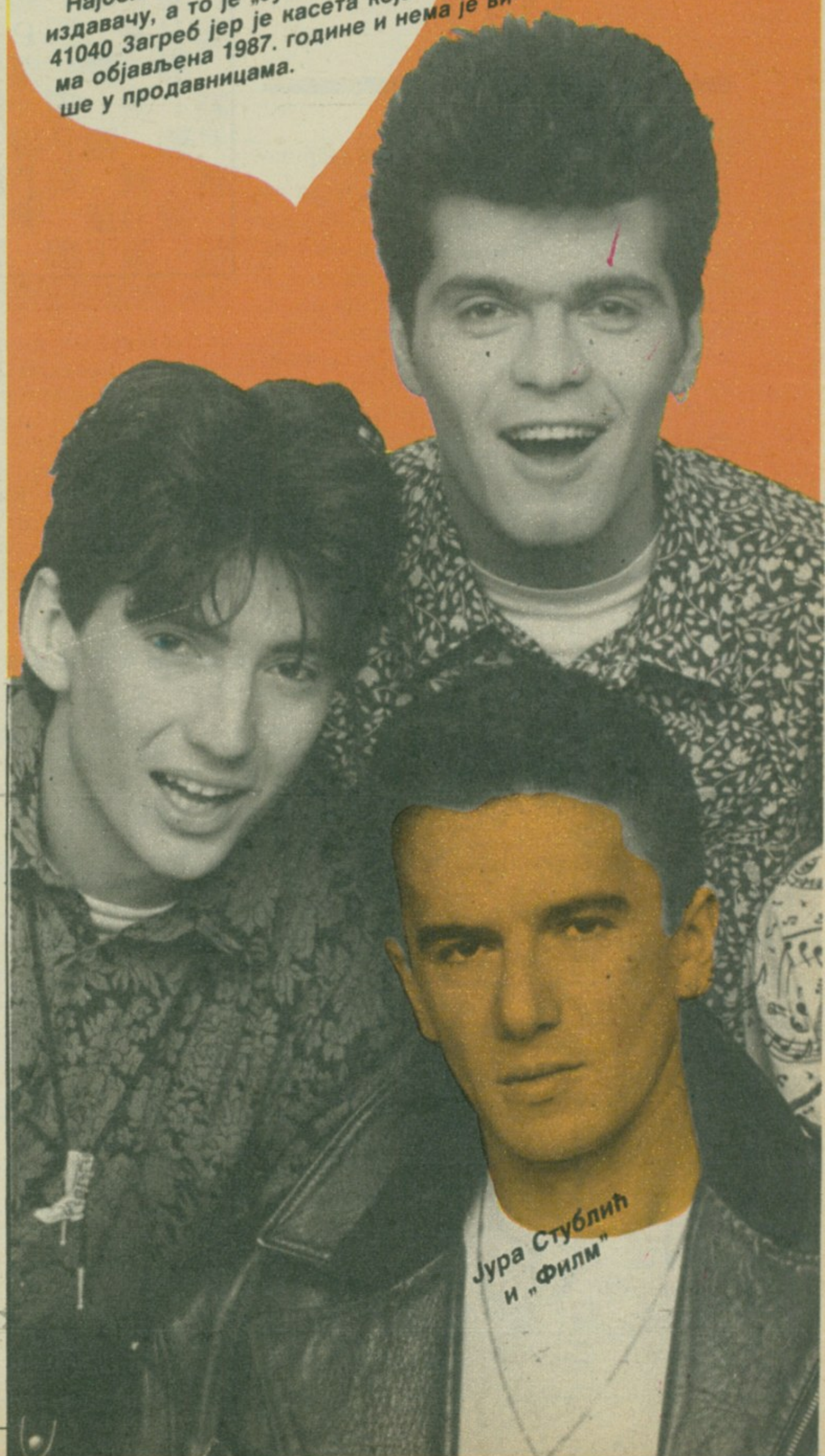
Здраво!
Већ шест месеци свирам гитару, а моја омиљена група су „Битлси”. Да ли у београдским продавницама постоји књига са акордима пјесама те групе и како да је наручим?

Горан из Кључа

У галерији Дома синдиката пре шест месеци је отворена продавница „Electric City” у којој се налази велики избор књига са нотама песама. Поред „Битлса”, њихова књига кошта 999 динара, ту су још Џон Ленон, Џон Бон Јови, „New Kids On The Block”, Боб Дилен, Пол Сајмон, „Deep Purple”, „Dire Straits”, „Do-

Најдражи Забавнице.
Обожавам Јуру Стублића и групу „Филм” па те молим да ми кажеш где могу да се купе њихове старе касете, нарочито претпоследња „Сунце сја”.
Маријана из Новог Сада

Најбоље је да се обратиш директно издавачу, а то је „Југотон”, Нишка б. б. 41040 Загреб јер је касета која те занима објављена 1987. године и нема је више у продавницама.





Ивица из Јелсе

Дејан из Ваљева

[illegible]

СВИХ ПЕТНАЕСТ ГОДИНА

Крис Риа



P. J.





НАУЧНА
РАЦИСТИКА

Уређује
др Зоран Живковић

Од мяса су.
– Меса?
– Меса. Направ-
љени су од мяса.
– Меса?

– Нема никакве сумње.
Покупили смо неколицину
са различитих делова
планете, увукли их у наше
извиђачке летелице и
сондирали их од главе до
пете, да тако кажем.

– Немогуће. А они
радио-сигнали? Поруке
звездама?

– Радио-таласе користе за
говор, али сигнали не
потичу од њих. Сигнале
шаљу машине.

– Ко је направио машине?
С њима ми желимо да
успоставимо везу.

– Машине су направили
ОНИ. То и покушавам да
ти кажем. Месо је
направило машине.

– Глупости. Како месо
може да направи машину?
Очекујеш да поверујем у
разумно месо?

– Не очекујем. Кажем ти.
Та створења су једина
разумна бића у овом
сектору и од мяса су.

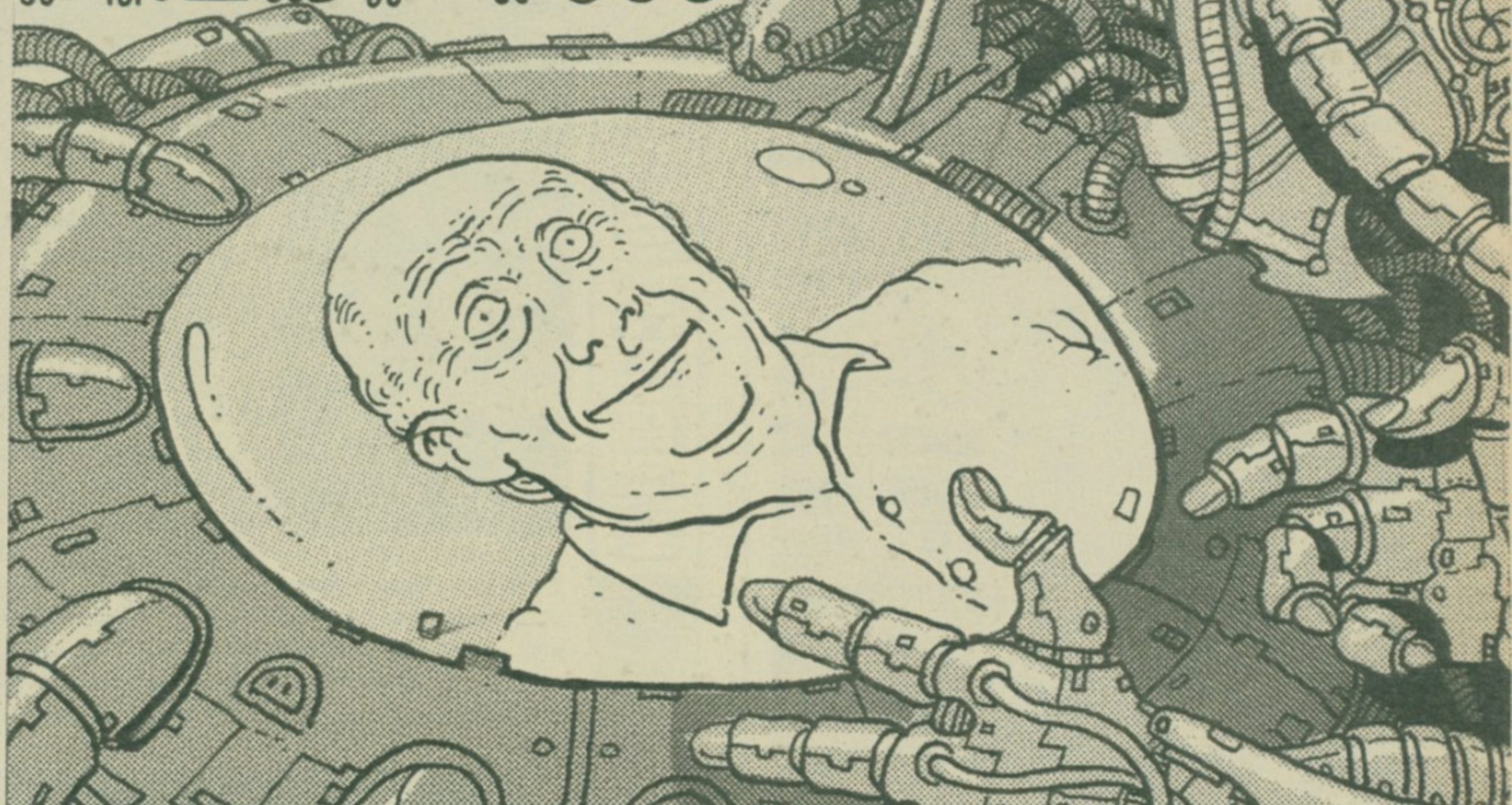
– Можда су слични
орфолејима. Знаш, она
интелигенција заснована на
угљенику који пролази кроз
меснату фазу?

– Не. Ови се рађају као
месо и умиру као месо.
Проучили смо их у распону
од неколико животних
векова, не богзна колико
дугачких. Имаш ли ти
уопште представу колики је
животни век мяса?

ТЕРИ БИСОН

ЗДРАВОО.
ОВДЕ
МЕСО
КОЈЕ
ПЕВА...

*Све има своје
границе. Разумна или
не, контакт с тим
бићима није долазио
у обзир. Уништили су
све доказе, а тај
сектор галаксије
означили као
ненастањен*



– Поштеди ме детаља. У
реду, можда се само
делимично састоје од мяса.
Знаш, као ведилеји.
Месната глава са мозгом од
електронске плазме.

– Не. И нама је то пало
на памет с обзиром на то да
заиста имају меснате главе
као ведилеји. Али, као што
рекох, сондирали смо их.
Само месо.

– Без мозга?

– С мозгом. Само што је
мозак од мяса. То је оно
што све време покушавам
да ти кажем.

– И... шта, односно ко у
том случају мисли?

– Не разумеш, зар не?
Одбијаш да прихватиш оно
што ти говорим. Мисли
мозак. Месо.

– Месо које мисли!
Очекујеш од мене да
поверујем у мислеће месо?!

– Да, мислеће месо!
Свесно месо. Месо које
воли. Месо које сањари. У
месу је ствар! Капираш или
да кренем из почетка?

– О, боже. Значи, не
шалиш се. Од мяса су.

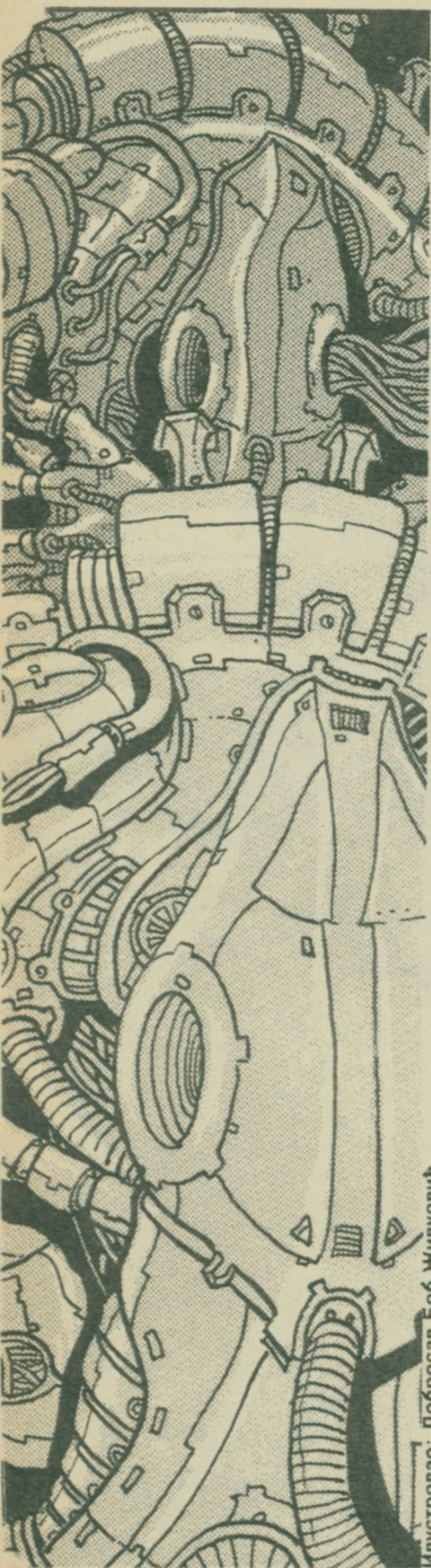
– Хвала. Коначно. Да. И
те како су од мяса. И већ
стотину њихових година
покушавају да ступе у везу с
нама.

– О, боже. И шта то месо
хоће?

– Као прво, да разговара
с нама. Претпостављам да
би потом желело да испита
космос, ступи у везу с
другим интелигентним
бићима, размени идеје и
информације. Уобичајене
ствари.

– Значи, требало би да
разговарамо с месом.

– Тачно. То је порука
њихових радио-сигнала.
„Здраво. Има ли некога
тамо? Има ли некога код
куће?“ И томе слично.



Илустровао: Добросав Боб Живковић

– Званично или незванично?
– И једно и друго.
– Званично, обавезни смо да ступимо у везу, пожељимо добродошлицу и пружимо гостопримство свим интелигентним врстама и бићима, без предрасуда, страха или пристрасности. Незванично, предлагем да уништиме снимке и заборавимо на читаву ствар.

– Надао сам се да ћеш то рећи.

– Изгледа сурово, али постоје границе. Да ли донста желимо да успоставимо везу с месом?

– Стопроцентно се слажем с тобом. Шта бисмо уосталом могли да им кажемо? „Здраво, месо. Како је?“ Али, да ли ћемо успети? О колико је планета реч?

– Само једној. У стању су да путују на друге планете у посебним контејнерима за месо, али не и да се на њима настањују. И, будући да су месо, могу да путују само кроз Ц простор. Што ће рећи да су ограничени на брзину светлости и да су изгледни да икада ступе у везу с неким прилично мршави. Тако рећи никакви, у ствари.

– Дакле, једноставно ћемо се претварати да у свемиру нема никога.

– Тако је.

– Окрутно. Али као што си сам рекао, коме је до контакта с месом? А они који су били у нашим летелицама, они што сте их сондирали? Јеси ли сигуран да се неће сећати?

– Прогласиће их лудацима ако се сете. Ушли смо им у главе и испеглали им мозгове тако да смо за њих само сан.

– Сан који сања месо! Како чудновато прикладно, да ми будемо сан који сања месо.

– А читав сектор смо означили као ненастањен.

– У реду. Договорено, званично и незванично. Случај окончан. Има ли других? Икога занимљивог на тој страни галаксије?

– Да. Прилично стилдјиви, али љуцки ројеви интелигентних хидрогенских језгара, звезда девете класе, у зони Г 445. Упоставили везу пре две галактичке ротације, заинтересовани за дружење.

– Увек се нађе неко.

– А што да не? Замисли како би неполношљиво, како неизрепиво хладан био свемир кад би човек у њему био потпуно сам...

Дакле, они стварно говоре. Користе речи, идеје, појмове.

О, да. Само што то они раде помоћу меса.

Зар ниси малочас рекао да користе радио-сигнале?

Тачно, али шта мислиш, шта се чује на радију?

Месо. Знаш како звучи месо кад га пљешнеш или пљеснеш? Разговарају тако што пљанкају једни друге. Чак и певају, тако што штрпају ваздух кроз месо.

О, боже. Месо које пева. То је мало много. Шта, дакле, предлагеш?

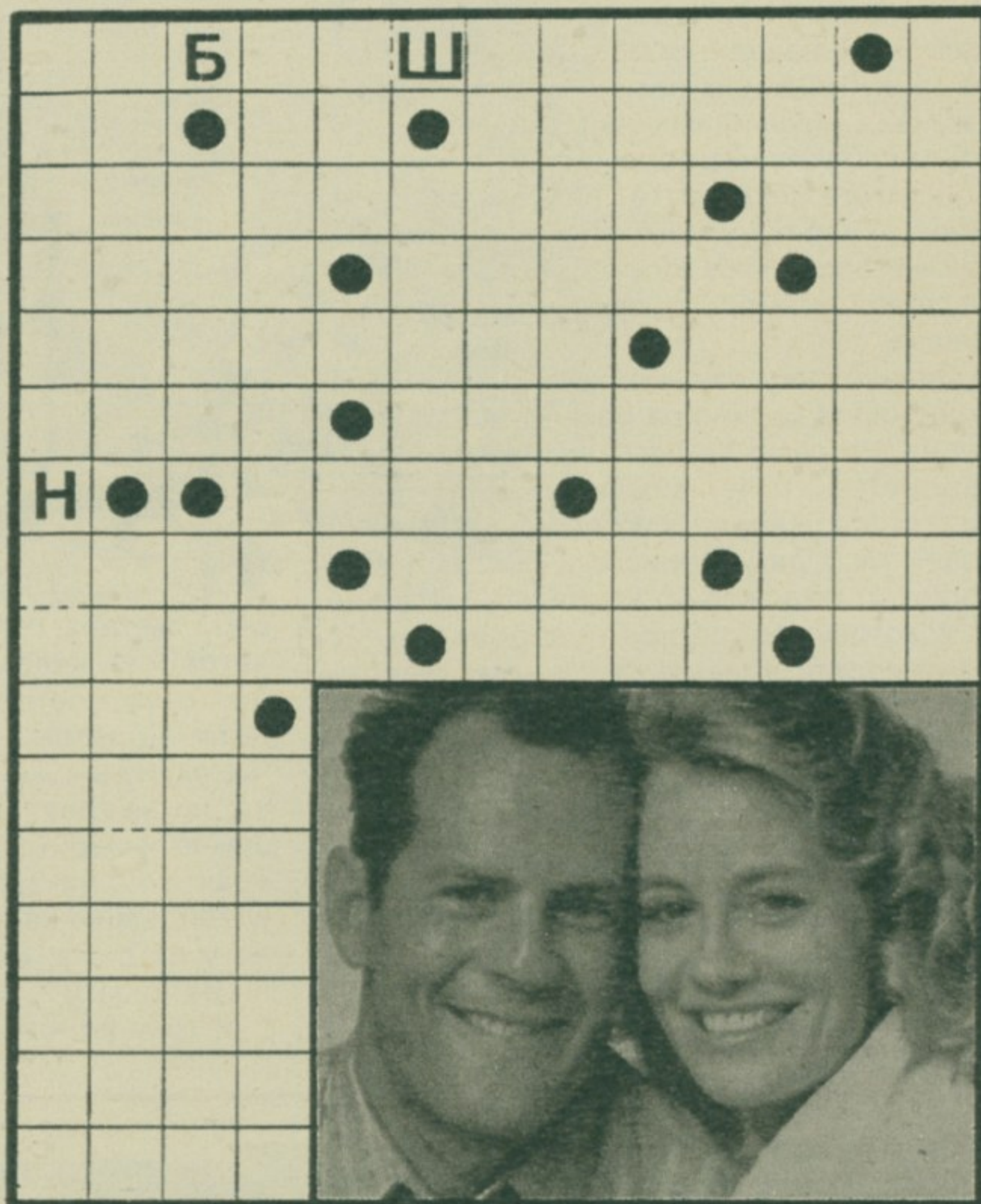
ЕНИГМАТИКА

Припремају: М. Јеленковић и З. Зељковић

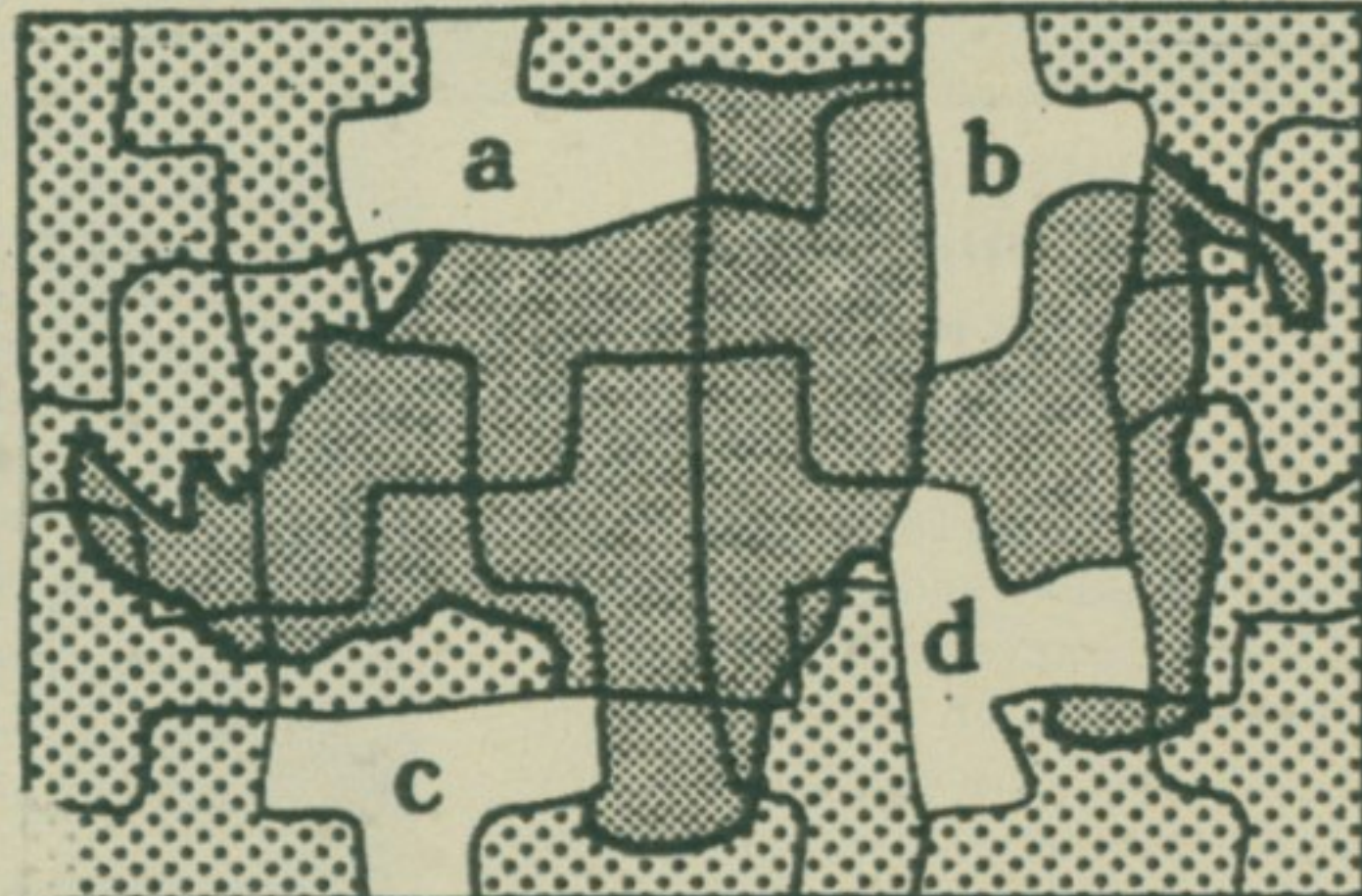
МОЗАИЧНА УКРШТЕНИЦА

Речи из пописа, сврстане по азбучном реду, треба да сместите у лик водоравно и усправно. Уколико вам то пође за руком, тада ћете у првом усправном ступцу добити назив популарне ТВ-серије у којој играју глумци са слике. Њено име и презиме добићете у првом водоравном реду, а његово у доњем делу другог усправног ступца.

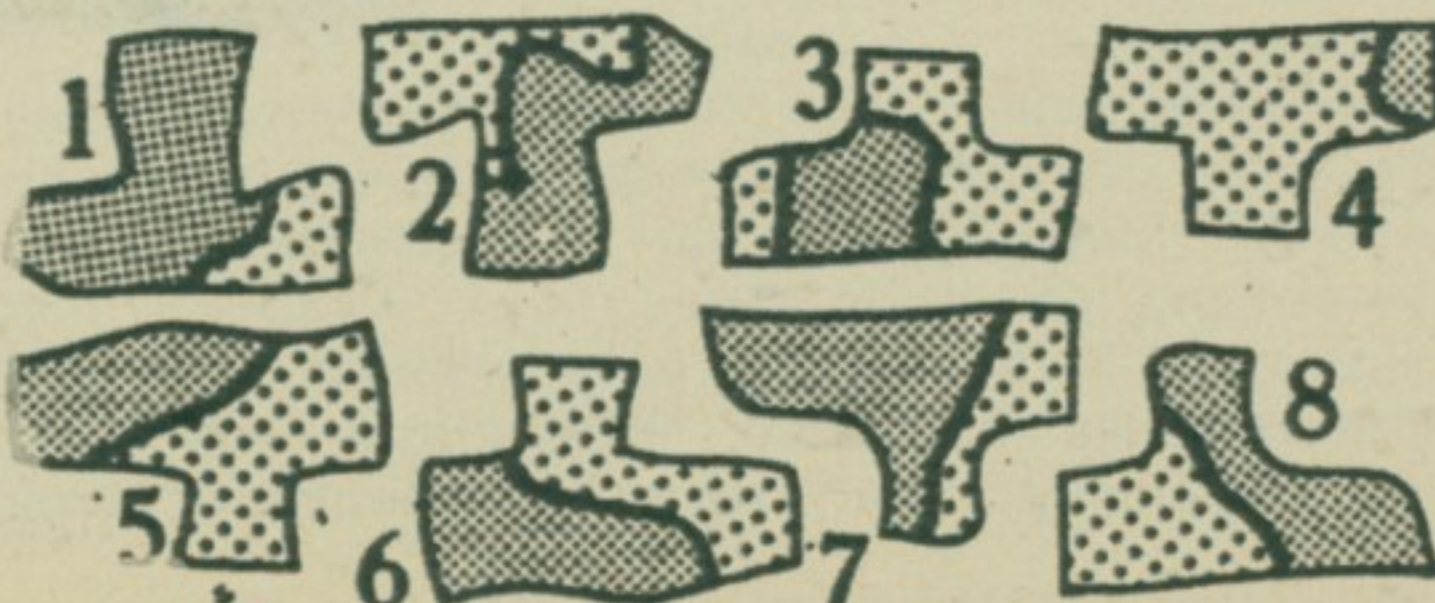
АДОНИС, АКАДЕМИК, АКИМ, АЛИМИ, АНДИ, АР, АУС, ВАЛ, ДИВ, ДС, ЕЈА, ЕЈЕКТОРИ, ЕЛАН, ЕМИЛИЈАНО, ЗЕ, ИБРА, ИЗВОДИЛАЦ, ИСИС, ИСТА, ИСТАКА, ЈАНИ, КРИТ, ЛЕА, ЛС, ЛУНА, МАКСИМА, МАЛАРИЧАР, МАТЕРИЈА, МОДЕ, НИРО, ОКАН, ОСТИ, ПАТИКЕ, ПРЕЦИ, РАДИЧ, РАМЕНА, РЕСКИРАТИ, РИТИ, РС, РСКА, СМЕР, ТА, ТВИД, УТОВАРИТИ, ЧАКО.



СПАГАЛИЦА



Који од ових осам делова допуњује горњу слику?



РЕШЕЊА ЕНИГМАТИКЕ НА СТРАНАМА МАЛЕ ПОШТЕ

ЛАМА

Камила с
Андских гора

НИЈЕ

САМА

Живи искључиво у стаду и ако неко покуша да је држи саму, она ускоро престаје да једе и – угине

Док данас на америчком континенту ова блиска рођака камиле, без грбе, живи само на његовом јужном делу, све до почетка последњег леденог доба преци камиле насељавали су искључиво Северну Америку! (Од њих потиче и азијска камила, мада научницима није баш најјасније којим се путевима еволуције то одвијало.) После тога неке врсте „емигрирале“ су у Јужну Америку и њихови потомци су данашње ламе. Оне камиле које су остале на северу изумрле су пре десетак хиљада година.

Данас, кажу научници, на свету не постоји ништа слично са овим старим биљоједом. Не само по изгледу (удомни им тек неодређено личе на папке), већ и по необично сложеном систему преживљавања хране тако да искористе и последњу калорију из недовољно хранљиве материје, а поготову по својој невероватној издржљивости. Сматра се да нема животиње која је одиграла важнију улогу у привреди Старог и Новог света као што су то учиниле камиле и ламе.

И коњ, и крава, и овца

Вековима су ламе коришћене буквално од главе до пете.

Оне не само да носе товар преко 50 килограма на висинама које ниједна друга

животиња не може да поднесе, све до 5400 метара, већ могу да издрже и по четрдесет километара без одмора. Али, ако ламу претоваре, она ће једноставно лећи на земљу и дићи ће се тек кад са ње скину вишак терета. Не помаже ни вика, ни претње, ни ударици и то домороци Јужне Америке добро знају. Уз то, лама практично никад не болује нити је захватају епидемије као друге животиње које живе у стадама. Не треба је вакцинисати, а ни поткивати!

У току једног дана ламе се задовоља-

вају са пет килограма сена, мало свеже воде и соли. Живе и до 18 година, а теже и до 250 килограма. „Пунолетност“ стичу са годину и по дана када се паре. После 11 месеци трудноће женка доноси на свет по правилу једно младунче. Још једна особеност ламе: то су животиње које могу да живе искључиво у стаду. Ако неко покуша да држи једну, она одбија да једе и на крају угине.

Од ламе се користи све: од њене вуне сељаци ткају топлу одећу (вуна ламе 40 пута је скупља од овчје), од коже се пра-



ЗООСКОП

ШИМПАНЗЕ ТРАВАРИ

Изгледа да шимпанзе добро познају лековите траве и да их користе када су им потребне. Зоолози Пол Њутн (Оксфорд, Енглеска) и Тошисада Нишида (Кјото, Јапан) проучавали су у Танзанији човеколике мајмуне и том приликом запазили како ове животиње користе лишће одређених биљака за које је утврђено да имају лековита својства. За разлику од осталих биљака којима се иначе хране, они ово лишће не жва-



ћу већ га дванаестак секунди гњече језиком и тек потом несажвакано гутају.

Лековито лишће шимпанзе узимају ујутру, док биљке којима се хране једу углавном предвече. Јутарње узимање

зеленог лека подсетило је зоологе на начин на који људи користе извесне лекове тако што пусте да им се растопе у устима. Растопљен лек продире кроз слузокожу усне дупље и не доспева у желудац где би га стомачни сокови оштетили и умањили његово деловање.

За лечење шимпанзе користе три врсте биљака сличних сунцокрету из рода композита *Aspilia* као и коровску биљку *Lippia* која као лек служи и домороцима Африке. Лишће аспилије садржи материју „тиарубин-А“ која убија клице, гљивице и цревне паразите.

Амерички и енглески научници који су проучавали шимпанзе у Танзанији такође су запазили да ови човеколики мајмуни користе као лек лишће аспилије.

НОЈЕВИ КАО ДОМАЋА ЖИВИНА

На основу једне слике на стени у западноафричкој држави Нигеру научници су утврдили да су још три хиљаде година пре нове ере становници тих крајева држали и узгајали нојеве као домаће животиње, тачније речено као домаћу живину.

СЛАДАК ЖИВОТ И КАРИЈЕС

Ракуни који живе у шумама не много удаљеним од америчких градова толико су размажени да више и не иду у

ве мокасине, од сала – свеће. Њено доста посно млеко је здраво, а месо врло укусно. Чак се и балега, коју још називају и „перуански шумур“, користи као гориво. Укратко, лама се и данас сматра идеалном домаћом животињом.

И – поштар!

Не зна се кад су први пут припитомљене, али то мора да се десило још у најраније време колонизације Јужне Америке. Јер, кад су шпански освајачи стигли до високих Анда у 16. веку, овде су већ постојале домаће врсте. На стотине и хиљаде ових животиња преносило је на својим леђима разне производе по читавој земљи, укључујући и оно што је конквистадоре највише занимало – злато и сребро.

Народ Инка није знао ни за новац, ни за точак, ни за азбуку, али је и поред тога имао изванредно живу привреду, између осталог захваљујући и овим издржљивим животињама. За њих су били изградили систем путева које ми још нисмо достигли. Своје поруке слали су системом који се називао *quipas*, а који се заснивао на везивању сложених низова чворова у дугој длаци која виси испод трбуха животиња!

Безобразнике пљује и гађа шљунком

Права и још увек дивља лама, позната под именом гванак, живи у великим стадима у разним отвореним стаништима, на северу од Алто Плано, на висини од 4500 метара, до ветровитих прерија Патагоније на крајњем југу. Лама брсти и доста је повучена. Кад јој куцне последњи час, ова се животиња повлачи на посебно место да на миру умре. Необичан опис оваквог последњег потеза у животу ове животиње дао је лично Чарлс Дарвин.

Од дивље ламе (гванак) настале су две домаће врсте познате као лама и алпака.

Лама може бити свих боја и шара и има дуг врат. То је чулава животиња која кад се наљути на оног ко је узнемирава, уме да га – пљуне. Често као муницију користе и шљунак који вешто нациља према



Пролази висинским стазама којима ниједна друга животиња не може, преко 5000 метара. Носи терет и до 50 килограма, мало једе, мало пије, не треба је поткивати, даје месо, млеко, кожу, вуну, а кад је неко баш изазове – само га пљуне.

безобразнику. Служи као класична товарна животиња, вуна јој се користи за одећу, а месо за исхрану.

Алпака изгледа врло неугодно и личи, како каже познати природњак Ајвен Сандерсон, на живи отоман прекривен дебелим вуненим ћебетом из кога вире камиљи врат и глава. Јавља се у свим тоновима боја од светлоревне до црне, беле и различитим нијансама мрке.

Мала и свилена

Постоји и трећа мала врста ламе – викуња – која живи на хладним висинама централних Анда, на висини од 3600 до 5460 метара. Због другачије грађе и начи-

на живота природњаци је одвајају од гванака.

Јужноамериканци је називају викуња јер је била краљевска животиња Инка. Она лута у малим породичним групама на Алато Планоу и нико је досад није успешно припитомио иако су је одувек ловили због изванредно fine длаке која код мужјака пада и спушта се од основе врата. Читаво крмо је свиленасто и меко, а длака и кожа некад су се одвајале за владаре Инка, њихове породице и пратњу. После доласка Европљана ова је животиња скоро истребљена. Данас је у Перуу под заштитом државе.

Припремила В. Милићевећ

потрагу за храном. Наиме, њих хране излетници остацима ђаконија које су понели за себе. Међу тим остацима највише има слаткиша које ракуни просто тамане. Али, такав „сладак живот“ има и своју лошу страну. Зоолози су, наиме, утврдили да многи од ракуна имају зубни каријес и знатно повишен холестерол у крви.



КОРЊАЧЕ – СИЈАМСКЕ БЛИЗНАКИЊЕ

Стив Маркес из Њујорка, који из хобија сакупља гмизавце, има међу својим љубимцима и пар сијамских близнакиња. То су две корњаче чији су оклопи дуж бокова срасли и које имају две главе и само шест ногу. Корњаче близнакиње постале су чувене јер су се досад неколико пута појављивале на телевизији. Своје необичне телевизијске звезде Маркес је осигурао од крађе на прилично високу своту и одбија да их прода мада је од једног љубитеља „шала мајке природе“ добијао за њих 50.000 долара.



ОГРЛИЦА С ЛАМПИЦОМ

Најзад и пси имају користи од модерне технологије. Наиме, један италијански инжењер начинио је псећу огрлицу на коју је причвршћен мали електронски уређај који већ у први сумрак почиње да се наизменично пали и гаси и чија лампица може у таму да се види на удаљености од 200 метара.

ПРОДАВНИЦА ПАУКОВА

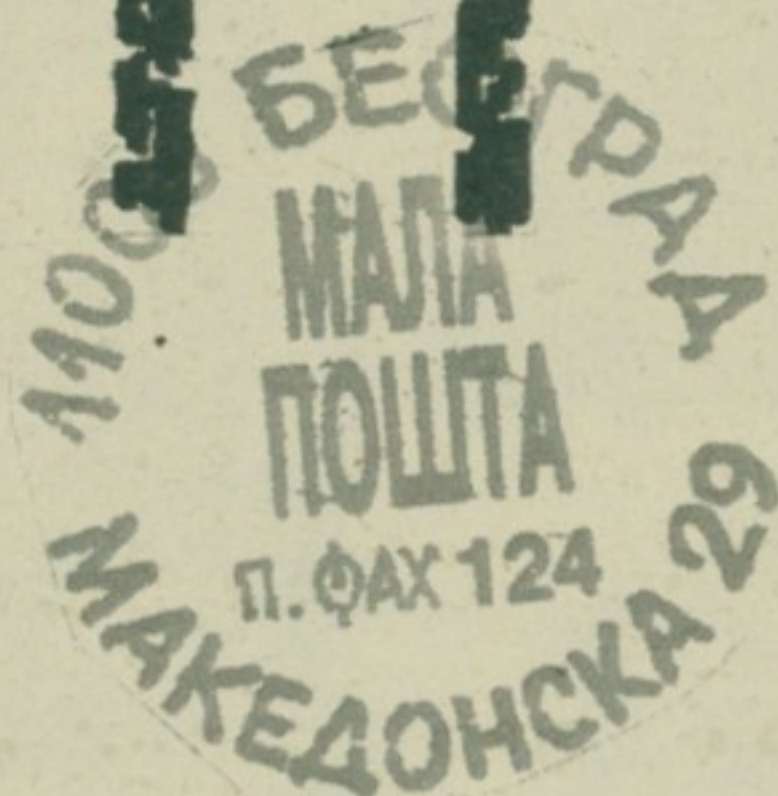
Пре три године млади Енглец Питер Вотс добио је од своје девојке Хелене као божихни поклон једног паука. Данас млади пар има у Лондону одлично развијен посао – тргује зглавкарима. У њиховој радњи купци – а није их баш мало – могу да добију екзотичне паукове из Бразила, Зимбабвеа, Тајланда и других далеких земаља. Гајење паукова није нимало лак посао јер су ове животињице веома осетљиве на температурне и светлосне разлике. **К. В.**



ЈА



ПТТ



Уређује: Вито Недељковић

Зашто три плотуна

Зашто се приликом сахране погинулог војника изнад његовог гроба испаљују три плотуна?

РЕШАД ГАНИЋ
Бијељина

Овај обичај, који је данас знак свечаног опроштаја са погинулим ратником, имао је некад сасвим друго значење. Настао је у време кад се ратови још нису водили тако беспштедно као данас и кад су били ограничени само на две зараћене државе. У случају кад у једном рату битка траје дуго, заповедници противничких страна склопили би краткотрајно примирје да би с бојног поља купили рањенике и сахранили погинуле. Кад би то било обављено, испаљивана су три плотуна – знак да борба може поново да почне и да се води до следећег примирја или победе једне од зараћених страна.

Охридски бисери

Моја другарица тврди да су надалеко познати охридски бисери, у ствари, вештачки, са чиме се ја не слажем. Ко је у праву?

САЊА и АЉА
Вршац

Охридски бисери су вештачки, али направљени од природних материјала –

Популарни Синиша
Много наших читатељки траже адресу младог фудбалера "Црвене звезде" Синише Михајловића. Све оне могу да му пишу на: фудбалски клуб "Црвена звезда" 11000 Београд



крљушти неких риба које живе у том језеру и рибљег лепка. Крљушти се топе и уз помоћ лепка праве куглице. Охридски бисери су на цени баш због свог природног изгледа и традиционалног начина израде.

Господин Леви Штраус

Шта данас за младе значе фармерке, свима је познато, али бих вас молио да ми кажете када су се и где оне појавиле?

БОБАН
Челарево

Године 1849. Леви Штраус, син њујоршког кројача, искрцао се у Калифорнију с намером да опроба срећу као трагач за златом. Да би направио шатор себи и још неки комад за продају, понео је тру-



бу грубог шаторског платна. Али, у Калифорнији је увек топло и никоје није био потребан шатор, већ јаке и неподериве панталоне.

Пошто му је кројачки занат био добро познат, сашио је неколико пари које је одмах продао копачима злата. Чим је видео да се њима допадају ове једноставне и чврсте панталоне, јавио је оцу да му одмах пошаље још платна. Бацио се на посао и панталоне је успешно продавао на улици.

После извесног времена отворио је и фирму "Левис панталоне" чији је производ до данас задржао облик. Тако су настале познате и данас омиљене фармерке "левис" или популарне "левиске".

Риба-стрелац

Чуо сам да постоји риба стрелац која плуцкањем лови инсекте и да једна врста може да се држи у акваријуму. Да ли у Београду могу негде да их купим?

РАНКО БЛАГОЈЕВИЋ
Сурчин

Стрелац риба први пут је привукла пажњу научника 1764. године. Међутим, тек 1926. године два истакнута америчка ихтиолога открила су начин на који ова риба избацује своје водене "пројектиле". На горњем делу уста налази се уздужни жлеб који, када риба уз њега приљуби језик, делује на сличан начин као горњи део пушчане цеви. Стезањем шкржних поклопаца стрелац може да избаци неколико млазева воде један за другим и то у веома кратким размацима. Четири врсте рибе стрелац, које су по изгледу сличне, срећу се у разним деловима индоаустралијског подручја.

Није нам познато да ли ова врста рибе може да се набави и држи код нас у акваријуму. Иначе, најчешћа и најомиљенија врста међу акваристима је *toxotes jaculatrix*.

Отишао непобеђен

Да ли је истина да је славни шахиста Аљехин до своје смрти остао непобеђен и на колико је турнира и мечева био победник?

БЛАГОЈА ОЦЕВ
Скопље

Александар Александрович Аљехин био је доктор права са Сорбоне, али младом правнику боље је одговарала титула "доктор шаха" јер је читав живот посветио игри коју је уздигао до савршенства, а себе до трона светског првака.

Када је 1927. године победио Капабланку, другу шаховску легенду, Аљехин је постао првак света. Осам година потом, 1935. изгубио је титулу у мечу са Евеом, али већ 1937. године Аљехин је поново првак света. Непуну годину касније умро је. Према томе, Аљехин је као светски првак остао непобеђен.

Статистичари су израчунали да је учествовао на 87 турнира. Прва места освојио је 62 пута. Иако најбољи шахиста на свету, у париским локалимa за опкладу је често играо шах предано као и на званичним турнирима.

Знак среће и хармоније

Зашто људи воле када им на кућу слети рода и откуд веровање да оне доносе бебе?

ЕЛЕНА ЈАКИМОВСКА
Пробиштип

Кад на кућу слети рода, сматра се да је то знак среће и хармоније за породицу која у њој живи. У Холандији верују да су те куће заштићене од ватре, а у Кини од крађе и лопова.

Да роде доносе бебе старо је митолошко веровање. По њему, рода је Венерина птица која доноси у кућу бебе настале међу облацима од неколико капи кише и боја дуге.



ТРАЖИМО ПРИЈАТЕЉЕ

Љиљана Крстић, Раде Павловића 29, 22408 Врдник – 14 година. воли дописивање, музику, спорт и филм. Жели да се дописује са младима широм земље.

Слађана Шкондрић, Бориса Кидрича Б1 Л4/33, 23000 Зрењанин – 16 година. бави се спортом. занима је парапсихологија. желела би да се дописује с вршњацима.

Амела Прелић, Ернеста Телмана 11/3, 71000 Сарајево – 12 година. жели да се дописује са вршњацима широм света на нашем или енглеском језику.

Ненад Поњевић, М. Тита 75 Л/Ц, 70230 Бугојно – сакупља постере, значке, маркце, постере фудбалера и кошаркаша. навија за „Црвену звезду“.

Данијела Бурчјар, Поречка 16, 52000 Пула – 14 година. воли музику, спорт и дописивање, сакупља постере и налепнице.

Дубравка Ковјенић, Светозара Марковића 26, 11000 Београд – 11 година. сакупља постере, воли музику, дружење, путовање.

РЕШЕЊЕ ЕНИГМАТИКЕ

МОЗАИЧНА УКРШТЕНИЦА – ВОДОРАВНО: м, лс, зе, максима, утоварити, вал, чако, алими, та, академик, смер, јани, ејектори, н, луна, радиш, ибра, анди, еја, преци, ости, ар, аус, рска, твид, ниро, елан, рити, исис.

СПАГАЛИЦА: 2д, 4ц, 8б, 5а.

ДОБИТНИЦИ НАГРАДА „ИГРЕ ИЗНЕНАЂЕЊА“ ОСМОГ КОЛА (КУПОН БРОЈ 8)

У присуству комисије НИП „Политика“ награде је извукао ЉУБОМИР ПАТРОНИЋ, фото-репортер у листу „Политикин Забавник“.

Награде су добили:

1. МИЛОШ ПАЈИЋ, ЈНА 14, ЛУЧАНИ: ГРЧКА, Тасос, 16 дана аутобусом
2. ОЛИВЕР ПЕША, Тијарловићева 28/4, СПЛИТ: ТУРСКА, Ајвалик, 13 дана аутобусом
3. АЛЕКСАНДАР ВЕЛИЧКОВИЋ, Тетовска 4, САРАЈЕВО: ШПАНИЈА, Мајорка, 7 дана авионом
4. МИЛАН ЂОРЂЕВИЋ, Булевар Лењина 78 62, НИШ: ИТАЛИЈА, Римини, 13 дана аутобусом
5. МАРКО ЈАНИЏКИ, Булевар АВНОЈ-а 94 15, НОВИ БЕОГРАД:

ДОБИТНИЦИ ПУТОВАЊА ЗА ДВЕ ОСОБЕ КОЈИ СУ У ОСМОМ КОЛУ ПРОНАШЛИ СРЕЋКУ „АМЕРИКА“ СА НЕКОМ ОД ДОБИТНИХ ШИФАРА:

1. РАДМИЛА ЗУБАЦ, Петра Мехаве 12, САРАЈЕВО, 8ПТ 16 – ГРЧКА, Тасос, 16 дана аутобусом
2. ДАНИЈЕЛА ГЛУШИЋ, III БУЛЕВАР 56, НОВИ БЕОГРАД, 8ПЛ 16 – ГРЧКА, Лептокарија, 16 дана аутобусом
3. ДРАГАНА ЧАНЧАР, Учитељска 26а, БЕОГРАД, 8ПЛ 16 – ГРЧКА, Лептокарија, 16 дана аутобусом
4. САВО БАЛАБАН, Омладинских бригада 124, НОВИ БЕОГРАД, 8ПК16 – ГРЧКА, Кавата, 16 дана аутобусом
5. МАРИЈА МАРИЈАНАЦ, Радована Симића Циге 24, БЕОГРАД, 8ПК16 – ГРЧКА, Кавата, 16 дана аутобусом
6. МАРИЈА СЛАВКОВ, Иван Каранванов 16/1, ДИМИТОВГРАД, 8ЈА4 – ГРЧКА, Атина, 12 дана аутобусом
7. БЛАГОЈЕ БАКАЛОВИЋ, Прњавор 23, РИПАЊ, 8 ЈКЛ 4 – ГРЧКА, Крф, 12 дана аутобусом
8. МАРА ОДОБАШИЋ, Браће Јерковић 60, БЕОГРАД, 8ЈТХЗ – ТУНИС, Хамамет, 10 дана авионом
9. ВЕСНА ЈОВАНОВИЋ, Гласиначка 11, БЕОГРАД, 8ЈКАЗ – КИПАР, Ајанапа, 12 дана авионом
10. МИРЈАНА ЦВЕТКОВИЋ, Милосава Влајића 2, РАЉА, 8ЈПАЗ – ПОРТУГАЛИЈА, Албуферија, 7 дана авионом
11. АНА БОРИСАВЉЕВИЋ, Санска 17, БЕОГРАД, 8ЈБ5 – БУДВА, приватан смештај, 1 категорија, 12 дана, сопствени превоз
12. ИВАН КОСТИЋ, Булевар председника Тита 146, ЛЕСКОВАЦ, 8КВП – ГРЧКА, Вули Агмени, 11 дана авионом
13. НЕДА МИЛАНКОВИЋ, Насеље Исток зг. Д1, ШИД, 8КВП – ГРЧКА, Вули Агмени, 11 дана авионом
14. МИЛОШ ГАТИЋ, Д. Радосављевића 18, БОР, 8КВП – ГРЧКА, Вули Агмени, 11 дана авионом
15. МИЛИЦА ЈЕФТИЋ, Крушевачка 6/1, ЋУПРИЈА, 8КВБ – ГРЧКА, Вули Агмени, 11 дана авионом
16. НИКОЛА ВУКОВИЋ, С. Милетића 89/П, ПАНЧЕВО, 8КВБ – ГРЧКА, Вули Агмени, 11 дана авионом
17. АЛЕКСАНДАР МАКСИМОВ, Жил Верна 16, СРЕМЧИЦА, 8КВБ – ГРЧКА, Вули Агмени, 11 дана авионом
18. МИЛОШ БАЈИЋ, Шпанских бораца 2/11, НОВИ БЕОГРАД, 8ДДДД – САД, Флорида, WALT DISNEY WORLD, седам дана авионом
19. МИЛИЦА МАНДИЋ, Баштанска 6б, БАНАТСКО НОВО СЕЛО, 8347 – ЗЛАТИБОР, седмодневни третман ЧИГОТА, сопствени превоз
20. ДАНИЛО ТОМОВИЋ, В. Поповића 28, НОВИ БЕОГРАД, 8347 – ЗЛАТИБОР, седмодневни третман ЧИГОТА, сопствени превоз
21. ДРАГОМИР ШПАНОВИЋ, Боже Шарчевића 30, СУБОТИЦА, 8347 – ЗЛАТИБОР, седмодневни третман ЧИГОТА, сопствени превоз

● Због великог броја имена, добитнике скејтборда не објављујемо

ПЕТРОВАЦ, приватан смештај, 1 категорија, 12 дана, сопствени превоз
6. ЈЕЛЕНА ХРИСТОВ, Љубићки кеј 16/15, ЧАЧАК:
ГРЧКА, Вули Агмени, 11 дана авионом
7. МИЛИЦА РАДИНОВИЋ, 18. јула 6б, ТИТОГРАД:
ГРЧКА, Вули Агмени, 11 дана авионом
8. ВИОЛЕТА РАДИЧЕВИЋ, А. Беблера 15, ПАНЧЕВО:
ГРЧКА, Вули Агмени, 11 дана авионом
9. ЖЕЉКО ТАТОР, Лука Иванишевић 4, ЦЕТИЊЕ:
ГРЧКА, Вули Агмени, 11 дана авионом
10. ЉУБИША МЛАДЕНОВСКИ, Рузвелтова 6/28, СКОПЈЕ:
ЗЛАТИБОР, седмодневни третман ЧИГОТА, сопствени превоз
11. ЉУБОМИРКА МАРТОН, 12. септембар 6а, 2/10, НЕГОТИН
ЗЛАТИБОР, седмодневни третман ЧИГОТА, сопствени превоз

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

БРОЈ 2064

YU ISSN 0032-339X

Први број Политикиног Забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НИП „Политика“
др Живорад Миновић

Главни и одговорни уредник
Зефирино Граси

Помоћник главног уредника
Славољуб Кеџић

Уредник стрипа
Мирјана Маринковић

Ликовно графички уредник
Соња Јашовић

РЕДАКЦИЈА:

Диего Варагић, Олга Вукадиновић, Божана Дожић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Минић, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрновић, Весна Софреновић, Војислав Стаменовић, Недељка Сташић, Даринка Тодоровић, Миленко Тодоровић и Бранислава Црномарковић.

ТЕХНИЧКА РЕДАКЦИЈА:

Душан Глушац, Радоје Савић, Зоран Петканић и Радана Весовић

СЕКРЕТАРИЈАТ:

Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“ – редакција „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“ Македонска 29, 11001 Београд, Поштански фах 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761, претплата: 328-776. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:

Месечна 129,00 динара, тромесечна 387,00 динара, полугодишња 774,00 динара, годишња 1.548,00 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:

Месечна 258,00 динара, тромесечна 774,00 динара, полугодишња 1.548,00 динара, годишња 3.096,00 динара.

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-603-24875, уз обавезну назнаку НИП „Политика“ – ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ – ГОДИШЊА:

САД	USD	139.-
СР НЕМАЧКА	DEM	237.-
ШВЕДСКА	SEK	852.-
ФРАНЦУСКА	FRF	807.-
ШВАЈЦАРСКА	CHF	202.-

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НИП „Политика“ код БЕОГРАДСКЕ БАНКЕ, Деоничарско друштво, Главна филијала, „ИНВЕСТБАНКА“ – Београд, на рачун број: 60811-623-63-257310-999-00054, уз обавезну назнаку: ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

НАПРАВИТЕ ШАТОР



НА ЦРТЕЖИ-
МА 1 И 2
ДАТА СУ
ДВА ТРОУ-
ГЛАСТА
ШАТОРА
КОЈА СЕ
ПРАВЕ ОД
ПЛАТНА ПРАВО-
УГАОНОГ ОБЛИКА
(ЦРТ. 3) ЧИЈА ЈЕ
ЈЕДНА СТРАНА
НАЈМАЊЕ 1,2 м
А МОЖЕ ДА
БУДЕ И
ДУЖА.

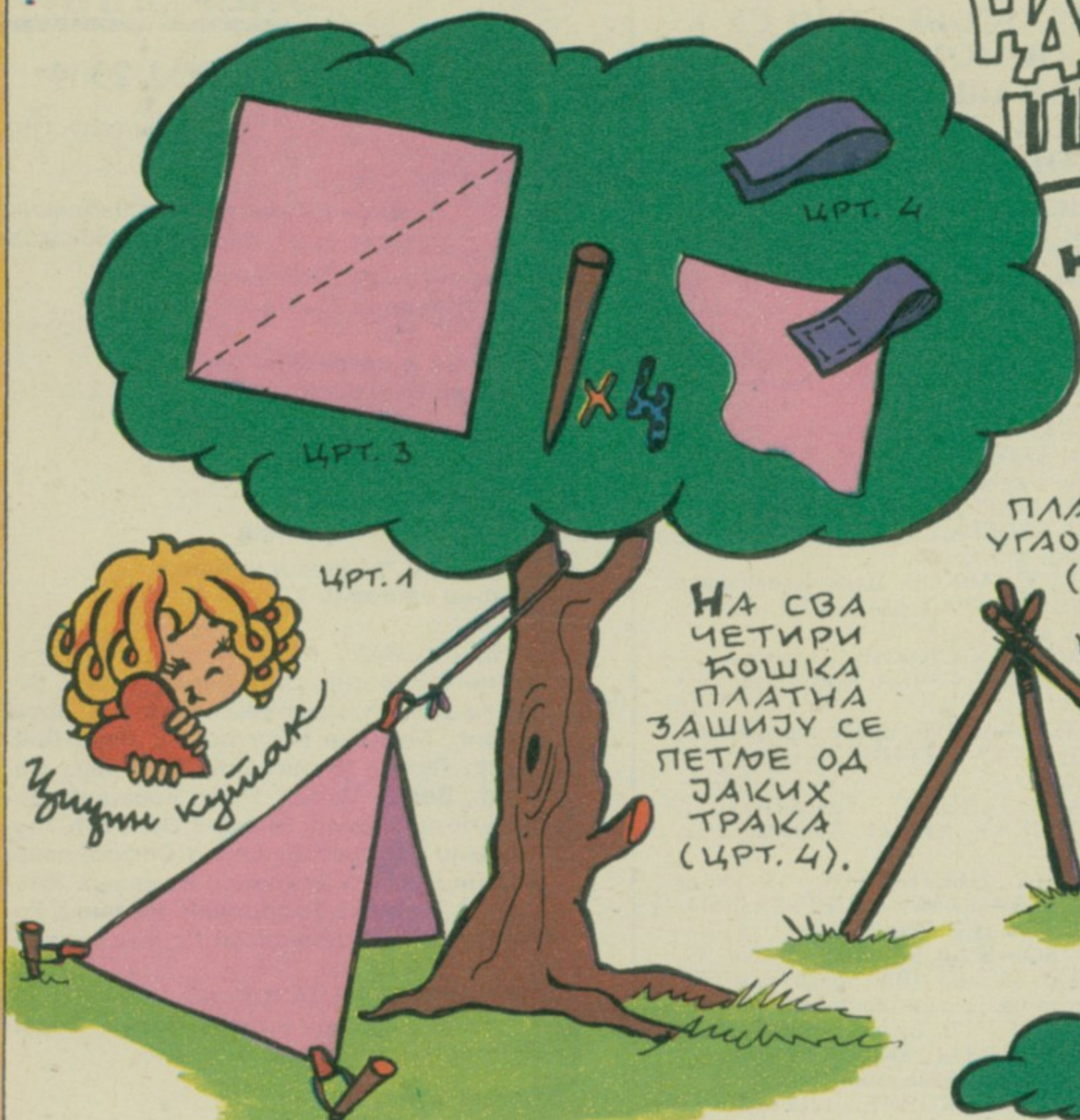
НА СВА
ЧЕТИРИ
КОШКА
ПЛАТНА
ЗАШИЈУ СЕ
ПЕТЉЕ ОД
ЈАКИХ
ТРАКА
(ЦРТ. 4).

КРОЗ ПЕТЉЕ СЕ ПРОВУЧЕ
КАНАП КОЈИ СЕ ВЕЗУЈЕ ЗА
ДРВЕНЕ КОЧИКЕ ПОБОДЕНЕ У
ЗЕМЉУ. ОВАЈ ШАТОР МОЖЕ ДА
СЕ РАЗАПНЕ ПОРЕД ДРВЕТА
(ЦРТ. 1) ИЛИ НА ТРИ МОТКЕ (ЦРТ. 2).

ОД КОМАДА ПЛАТНА ЧИЈЕ СУ
ДИМЕНЗИЈЕ НАЈМАЊЕ
2x1m (ЦРТ. 5) НАПРАВИТЕ
ШАТОР КАО НА ЦРТ. 6.

ОД БИЛО КАКВОГ ПЛАТНА
ПРАВОУГАОНОГ ОБЛИКА МОЖЕТЕ ДА
НАПРАВИТЕ ЗАКЛОН КАО НА
ЦРТ. 7 И 8.

ПЛАТНО ОД КОГА ПРАВИТЕ ШАТОРЕ
МОРА БИТИ
ГУСТО
ТКАНО И
ЈАКО.



ЦРТ. 4

ЦРТ. 3

ЦРТ. 1

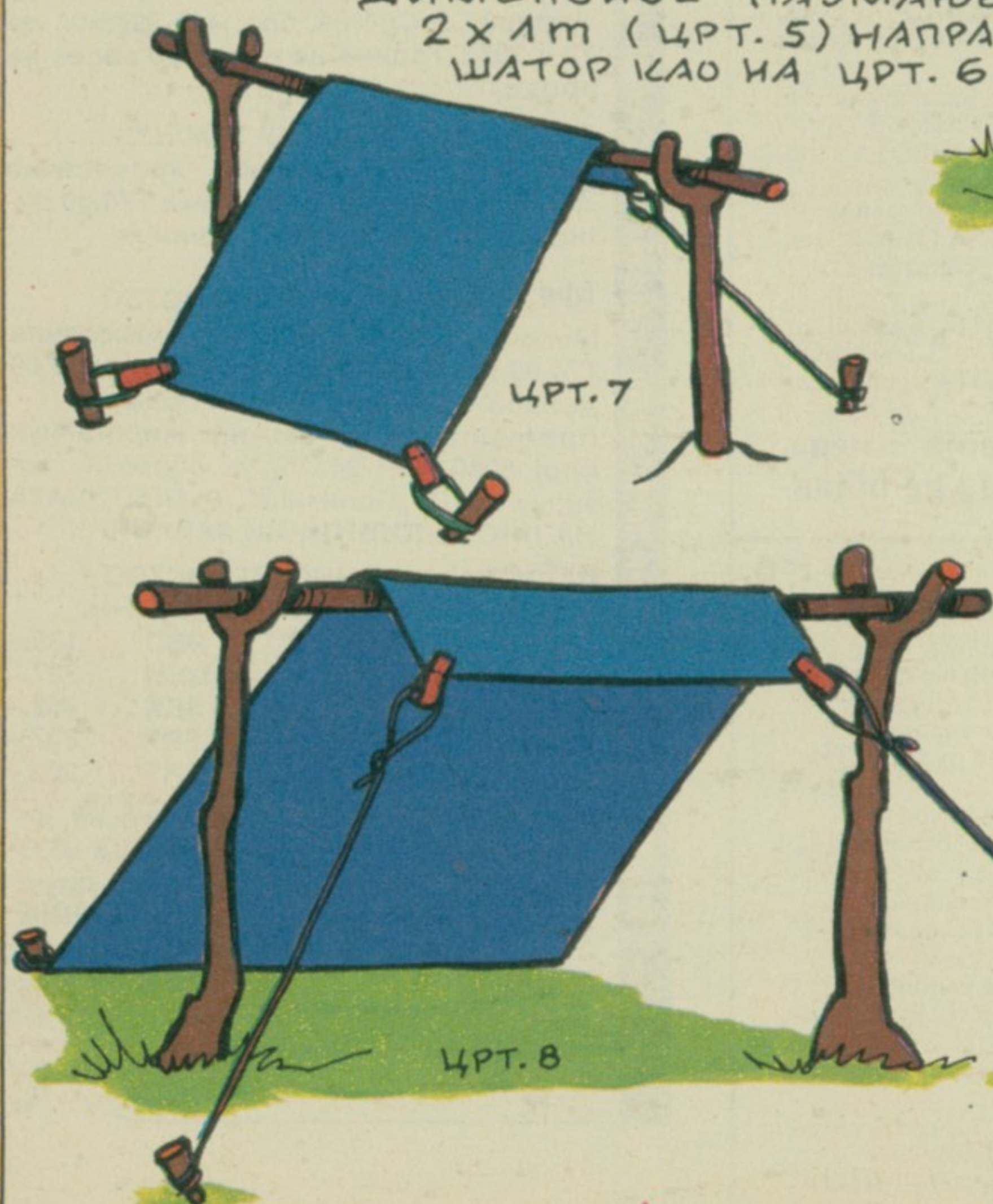
ЦРТ. 2

ЦРТ. 5

ЦРТ. 6

ЦРТ. 7

ЦРТ. 8



РЕКЛИ СУ...

Нема љубави без поштовања.
Ако вољено биће поштујеш
мање од себе, онда је то са-
мо наклоност; ако га пошту-
јеш као и себе, то је прија-
тељство; а ако га поштујеш
више од себе, онда је то љу-
бав.

Рене Декарт
француски филозоф и
математичар
(1596-1650)



Беспосличар је као и сат ко-
ме недостају казаљке; под-
једнако је некористан кад ра-
ди и кад стоји.

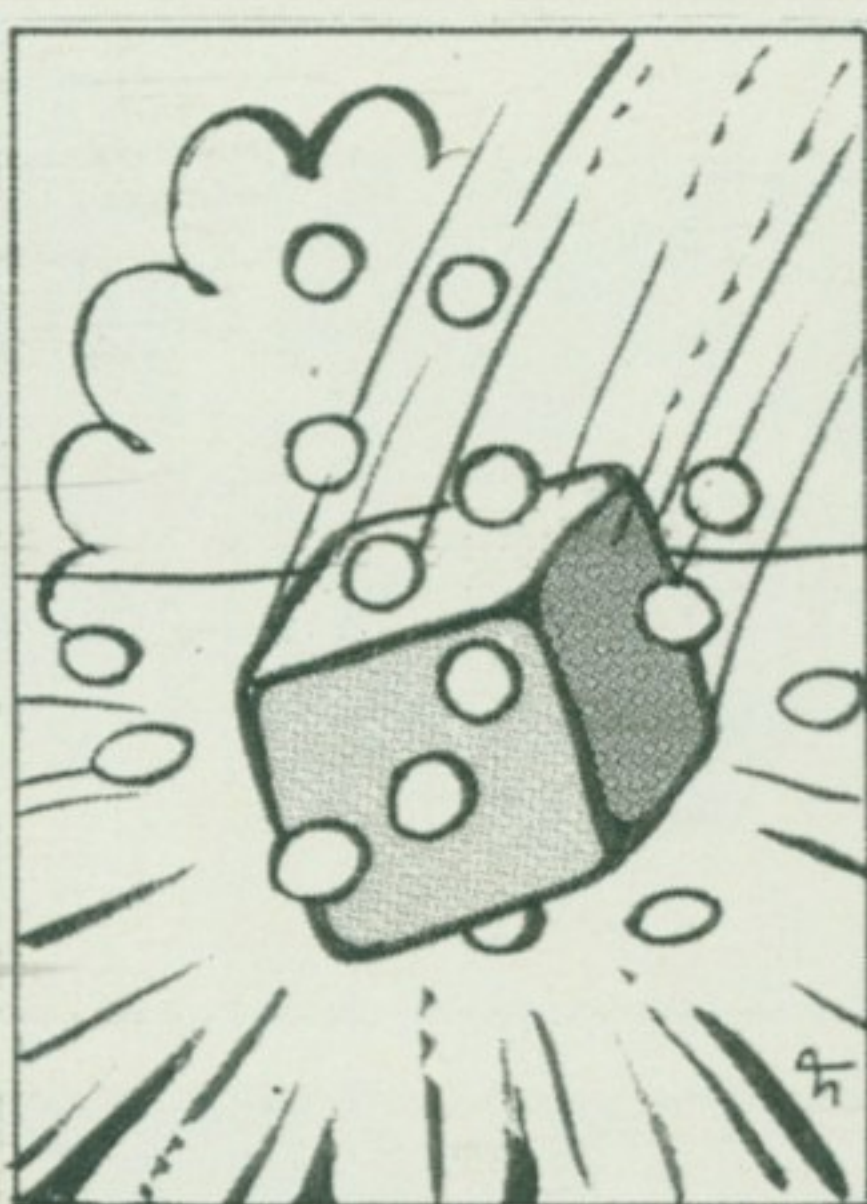
Вилијам Каупер
енглески песник
(1731-1800)

Они који највише јадикују нај-
мање трпе.

Тацит
римски историчар
(55-117)

За срећно дете и колевка је
превелика. А кад одрасте, и
свет му постаје мали...

Фридрих Шилер
немачки песник и
драматичар
(1759-1805)



Коцка се најбоље баци кад се
одбаци.

Енглеска пословица

Ко слаже мора да измисли
још двадесет других лажи да
би одржао прву.

Александар Поуп
енглески песник и критичар
(1688-1744)

Буди увек незадовољан оним
што си ако желиш да поста-
неш оно што ниси јер тамо
где си постао задовољан, ту
ћеш и остати.

Френсис Куорлес
енглески песник
(1594-1644)

Ласкање је лажан новац коме
вредност расте према нашој
таштини.

Лафонтен
француски баснописац и
песник
(1621-1695)

Читај много, али не много
књига.

Плиније (млађи)
римски писац
(62-113)

Цивилизација је безгранично
умножавања
ствари.

Марк Твен
амерички писац
(1839-1910)

Да бисте на најбољи начин
стекли сопствени укус и миш-
љење, преписујте најуспелије
одломке из књижевности и
бележите дубоке мисли.

Андре Мороа
француски писац
(1885-1967)

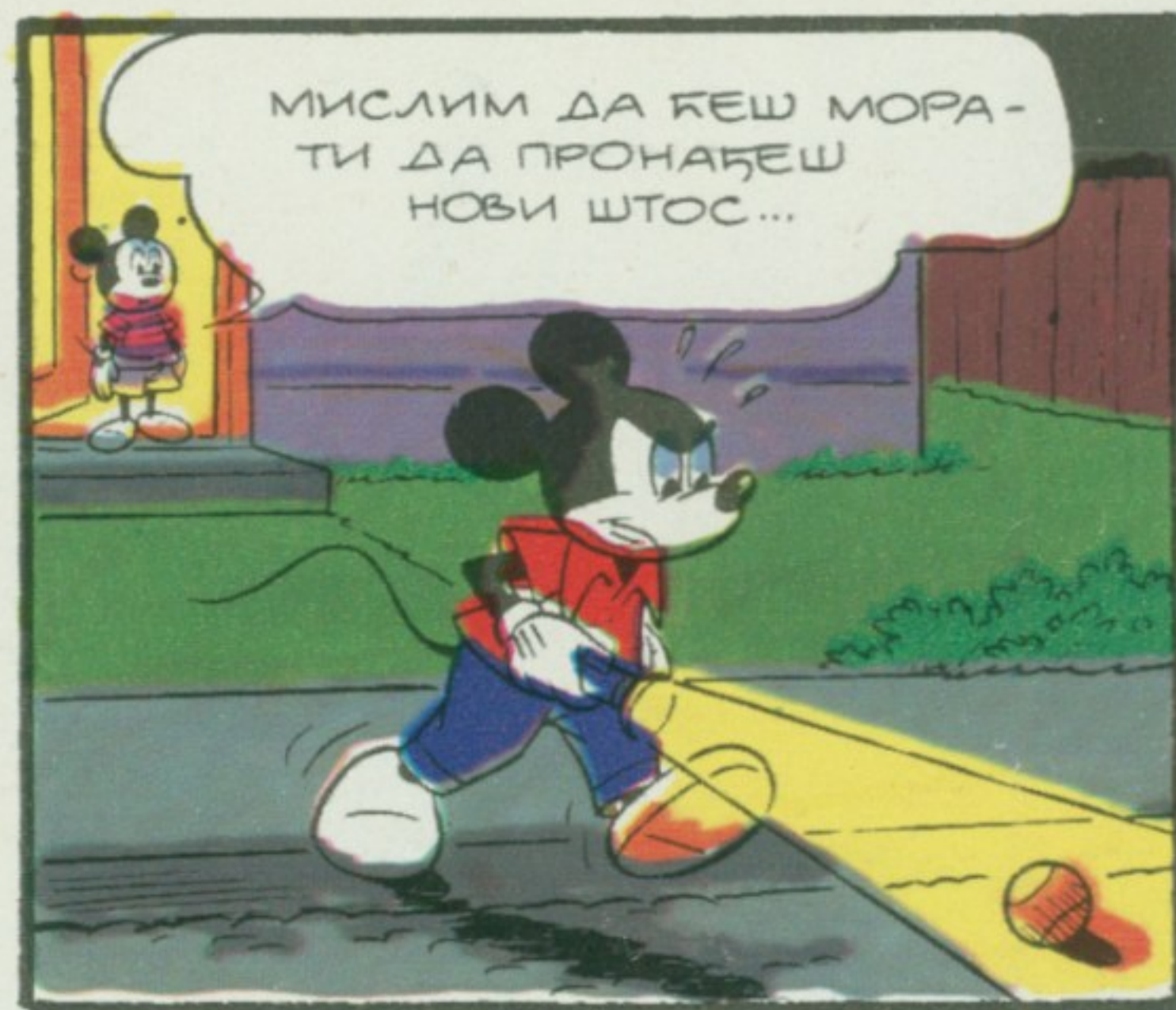
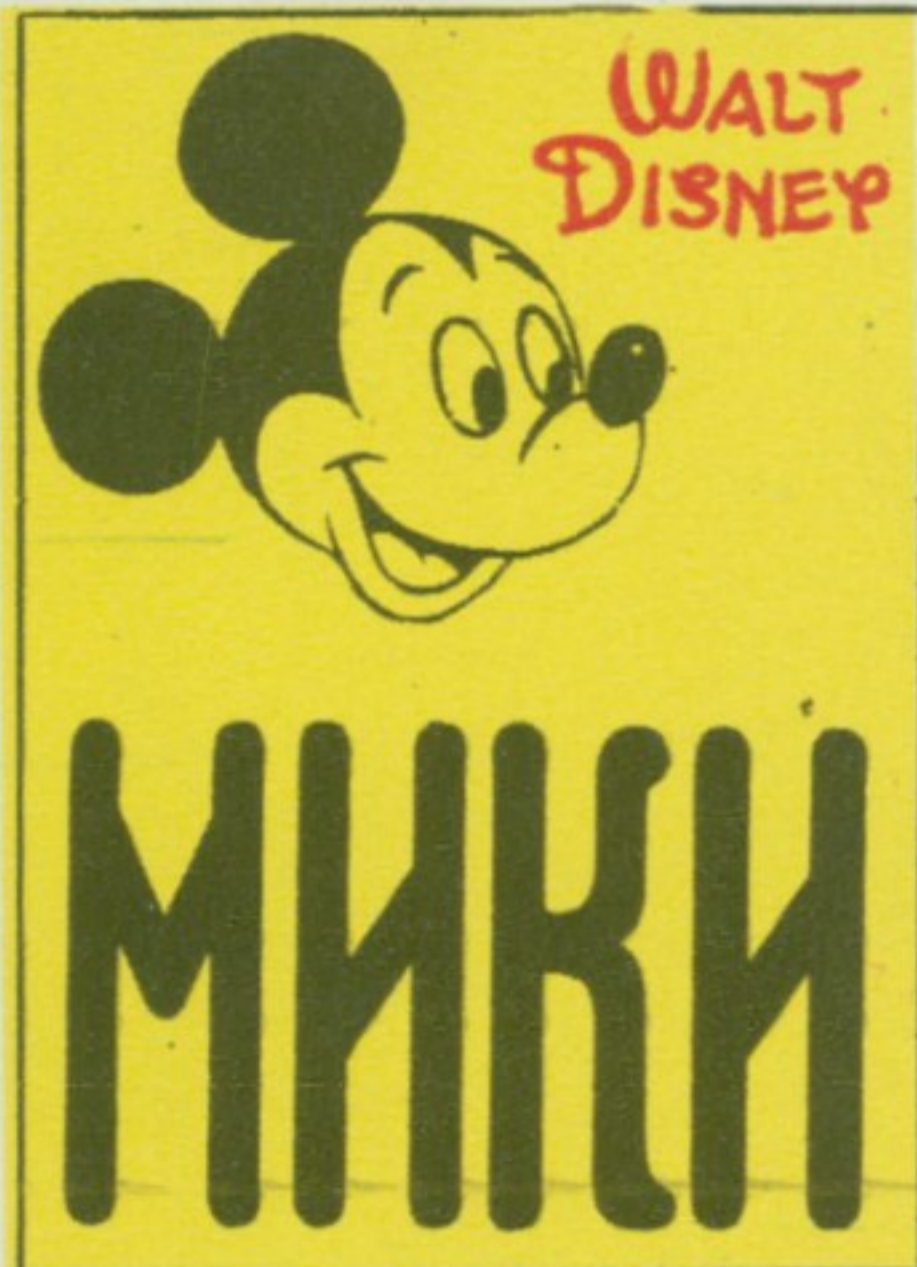
Критика је порез који сваки
човек мора да плати јавности
да би стекао право на призна-
ње.

Џонатан Свифт
енглески писац
(1667-1745)



Тражи богатство које можеш
поштено стећи, трезвено ко-
ристити, весело поделити и
смирено оставити.

Френсис Бекон
енглески државник, есејиста
и филозоф
(1561-1626)





MADONNA

HOLIDAY

*Holiday Celebrate
Holiday Celebrate*

*If we took a holiday
Took some time to celebrate
Just one day out of life
It would be
It would be so nice*

*Everybody spread the word
We're gonna have a celebration
All across the world
In every nation
It's time for the good times
Forget about the bad times
One day to come together
To release the pressure
We need a holiday*

*You can turn this world around
And bring back all of those
happy days
Put your trouble down
It's time to celebrate
Let love shine
And we will find
A way to come together
And make things better
We need a holiday*

M



ПРАЗНИК

*Празник Прослава
Празник Прослава*

*Када бисмо узели одмор
Одвојили извесно време за
прославу
Само један дан ван
свакодневнице*

*То би било
То би било тако лепо*

*Реците свима
Да ћемо прослављати
Широм света
Сваком народу
је време за добра времена
Заборавите на лоше дане
Једном треба да се окупимо
Да бисмо се ослободили
притисака*

Треба нам празник

*Ти можеш преокренути свет
И вратити све оне срећне дане
Одбаци невоље
Време је за прославу
Нека љубав сија
И пронађићемо начина
да се окупимо
И побољшамо неке ствари
Треба нам празник*



M A D O N N A

Material Girl

Some boys kiss me, some boys hug me
I think they're o.k.
If they don't give me proper credit
I just walk away

They can beg and they can plead
But they can't see the light, that's right
'Cause the boy with the cold hard cash
Is always Mister Right

'Cause we're living in a material world
And I am a material girl
You know that we are living in a material world
And I am a material girl

Some boys romance, some boys slow dance
That's all right with me
If they can't raise my interest than I
Have to let them be

Some boys try and some boys lie but
I don't let them play
Only boys that save their pennies
Make my rainy day

Boys may come and boys may go
And that's all right you see
Experience has made me rich
And now they're after me

Cause everybody's...

МАТЕРИЈАЛИСТА

Неки дечаци ме љубе, неки дечаци ме грле
Мислим да су они о. к.
Ако ми не дају повољан зајам
Ја једноставно одем

Могу да моле и могу да преклињу
Али не могу да укапирају, тако је

Јер дечко који има много лове је увек у праву

Јер ми живимо у материјалном свету

И ја сам материјалиста
Ти знаш да живиш у материјалном свету
И да сам ја материјалиста

Неки су дечаци романтични, неки споро играју
Што се мене тиче то је у реду
Ако не могу да ми увећају камату онда ја

Морам да их оставим

Неки дечаци се труде, а неки дечаци лажу али
Им ја не дозвољавам да се са мном понгравају

Једино дечаци који чувају своју кинту

Биће ми потребни

Дечаци долазе и одлазе
И видиш то је у реду
Искуство ме је обогатило
И сада су они иза мене

Јер свако је...

LIKE A PRAYER

Life is a mystery, everyone must stand alone
I hear you call my name
And it feels like home

When you call my name it's like a little prayer
I'm down on my knees, I wanna take you there
In the midnight hour I can feel your power
Just like a prayer you know I'll take you there

I hear your voice, it's like an angel singing
I have no choice, I hear your voice
Feels like flying

I close my eyes, Oh God I think I'm falling
Out of the sky, I close my eyes
Heaven help me

Like a child you whisper softly to me
You're in control just like a child
Now I'm dancing

It's like a dream, no end and no beginning
You're here with me, it's like a dream
Let the choir sing

Just like a prayer, your voice can take me there
Just like a muse to me
Your are a mystery

Just like a dream, you are not what you seem
Just like a prayer
No choice

Your voice can take me there
Just like a prayer
I'll take you there
It's like a dream to me

КАО МОЛИТВА

Живот је тајна, свако мора бити сам
Чујем како ме зовеш
И осећам се као код куће

Када ми изговориш име, то је попут мале молитве
Обараш ме с ногу, желим да те поведем тамо
У поноћ могу да ти осетим снагу
Знаш да ћу те повести тамо попут молитве

Чујем ти глас, то је попут песме анђела
Немам избора, чујем твој глас
Као да летим
Затварам очи, О, Боже, мислим да падам
Са неба, затварам очи
Небеса помозите ми

Као дете ми нежно шапућеш
Смирен си попут детета
Сада играм
То је као сан без краја и почетка
Ту су поред мене, то је као сан
Нека хор запева

Твој глас ме може повести тамо попут молитве
Као и моја инспирација
Ти си мистерија

Баш попут сна, ти си нешто друго

Баш као и молитва
Немам избора
Твој глас ме тамо може одвести
Попут молитве
Одвешћу те тамо
За мене је то као сан

ANGEL

Why am I standing on a cloud
Every time you're around
And my sadness disappears
Every time you are near

You must be an angel
I can see it in your eyes
Full of wonder and surprise
And just now I realize

Oooh you're an angel
In disguise
I can see it in your eyes

Walking down a crowded avenue
Other faces seem like nothing next to you
And I can't hear the Traffic rushing by
Just the pounding of my heart
And that's why

You're an angel
You must be an angel

I believe that dreams come true
'Cause you came when I wished for you
This just can't be coincidence
The only way that this makes sense is that
Oooh you're an angel

АНЂЕО

Зашто сам у облацима
Увек када си ту
И моја туга нестаје
Увек када си близу мене

Ти мора да си анђео
Видим ти то у очима
Препун чуда и изненађења
И то баш сада схватам

О, ти си анђео
Прерушени
Видим ти то у очима

Док се шетам низ препуну авенију

Остала лица изгледају ништавна у поређењу са твојим
И не могу да чујем саобраћај како јури поред мене
Само откуцаје свога срца
Јер

Ти си анђео
Ти мора да си анђео

Верујем да се снови остварују
Јер си био ту онда када сам пожелела

То не може бити само случајност
Једино што даје смисао свему томе је
О, да си ти анђео



EXPRESS YOURSELF

Don't go for second best baby
Put your love to the test you know,
you know you've got to
Make him express how he feels
and maybe
Then you'll know your love is real
You don't need diamond rings or
eighteen karat gold
Fancy cars that go very fast you know they
never last, no, no
What you need is a big strong hand to
Lift you to your higher ground
Make you feel like a queen on a throne
Make him love you till you can't come down
You'll never come down
Don't go for second best baby
Put your love to the test you know,
you know you've got to
Make him express how he feels
and maybe
Then you'll know your love is real
Long stem roses are the way to
your heart but
He needs to start with your head
Satin sheets are very romantic
what happens
when you're not in bed
You deserve the best in life
So if the time isn't right then
move on
Second best is never enough
You'll do much better baby on
your own
Baby on your own

Express yourself
You've got to make him
Express himself
So if you want it right now
Make him show you how
Express what he's got
Oh baby ready or not
And when you're gone he might
regret it
Think about the love he once had
Try to carry on
But he just won't get it
He'll be back on his knees
To express himself
You've got to make him
Express himself

ИЗЈАСНИ СЕ

Не тражи бољег, бејбн,
Искушај своју љубав, знаш,
знаш да мораш
Натерај га да се изјасни, и
можда
ћеш онда знати да ли је твоја
љубав права.
Не треба ти дијамантско
прстење, нити 18-каратно
злато.
Модерна брза кола, знаш да
она
никада не трају дуго, не, не.
Оно што ти треба је велика
снажна рука
Која ће те подићи на виши
ниво.
Учинити да се осећаш као
краљица на престолу
Натерај га да те воли, све док
те не задовољи.
Али теби никада неће бити
доста.
Не тражи бољег, бејбн,
Искушај своју љубав, знаш,
знаш да мораш.
Натерај га да се изјасни
И можда ћеш онда знати
да ли је твоја љубав права.
Свеже руже јесу пут до твога
срца, али
освајање мора започети од
главе.
Сатенска постељина је врло
романтична, али
Шта се дешава када нисте у
кревету?
Ти заслужујеш најбоље у
животу
Па ако није време, крени.
Ни са најбољим не би била
задовољна.
Можеш много боље, бејбн сама
бејбн сама.

Заблистај!
Натерај и њега да заблиста
Па, ако то желиш баш сада
Натерај га да ти покаже како
Да покаже шта има,
О, бејбн, био он спреман или
не.
И када одеш, он ће можда
зажалити
Мислећи на љубав коју је
некада имао
Покушај да наставиш даље
Али, баш те он неће имати,
Вратиће се на коленима
Да се изјасни...
Мораш га натерати да
се изјасни!

M A D O N N A



DRESS YOU UP

You've got style
That's what all the girls say
Satin sheets
And luxuries so fine
All your suits are custom made in
London
I've got something that you really
like

Gonna dress you up in my love
All over, all over
Gonna dress you up in my love
All over your body

Feel the silky touch of my
caresses
They will keep you looking so
brand new
Let me cover you with velvet
kisses
I'll create a look that's made for
you

Gonna dress you up in my love
In my love
All over your body
All over your body
In my love
All over, all over
From your head down to your
toes

ОБЛАЧИМ ТЕ

Ти имаш стила,
Тако кажу све девојке
Сатенска постељина
И све луксузне ствари
Сва твоја одећа купљена су у
Лондону
Али ја имам нешто што се теби
заиста свиђа.

Обућићу те својом љубављу
Целог, целог
Обућићу у своју љубав
Цело твоје тело.

Свилени додир мојих
миловања
Чуваће твој нови изглед
Прекрићу те плишаним
пољупцима
Створићу ти изглед који ти
највише пристаје.

Обућићу својом љубављу,
Својом љубављу
Цело твоје тело
Цело твоје тело
Својом љубављу
Целог, целог
Од главе до пете.

КАО ДЕВИЦА

Пробијала сам се кроз дивљину
И некако сам успела
Нисам ни знала колико сам
изгубила
Док те нисам пронашла.

LIKE A VIRGIN

I made it through the wilderness
Somehow I made it through
Didn't know how lost I was
Until I found you

I was beat
Incomplete
I'd been had, I was sad and blue
But you made me feel
Yeah, you made me feel
Shiny and new
Like a virgin
Touched for the very first time
Like a virgin
When your heart beats next to
mine
Gonna give you all my love, boy
My fear is fading fast
Been saving it all for you
'Cause only love can last

You're so fine and you're mine
Make me strong
Yeah, you make me bold
Oh your love thawed out
Yeah, your love thawed out
What was scared and cold
Like a virgin, hey
Touched for the very first time
Like a virgin
With your heartbeat next to mine

You're so fine and you're mine
I'll be yours 'till the end of time
'Cause you made me feel
Yeah, you made me feel
I've nothing to hide
Like a virgin,
Touched for the very first time
Like a virgin
Feels so good inside
When you hold me
And your heart beats
And you love me

Can't you hear my heart beat
For the very first time?

Била сам уморна
наиспуњена,
Била сам одувек тужна и
несрећна

Али због тебе се осећам,
јер, због тебе се осећам
Сјајно, и као нова.

Као девица,
први пут дотакнута,
као девица,
Када твоје срце куца поред

мог,
Даћу ти сву своју љубав, дечко,
мој страх брзо нестаје.
Све сам сачувала за тебе,
Јер само љубав може да траје.

Ти си тако добар, и ти си мој,
Учини ме јаком,
Јер, чиниш ме смелом,
О, твоја љубав је отопила
Јер, твоја љубав је отопила
Све страхове и хладноћу.
Као девица,
први пут дотакнута,
као девица,
Кад твоје срце куца поред мог.

Ти си тако диван, и ти си мој,
Бићу твоја све до краја
Јер због тебе се осећам,
Због тебе се осећам
Да немам шта да сакријем.

Као девица, хеј
Дотакнута први пут
Као девица,
Тако се добро осећам
Када ме грлиш
И чујем откуцаје твога срца
И када ме волиш.

Да чујеш како ми срце куца
По први пут.

LUCKY STAR

You must be my Lucky Star
Cause you shine on me wherever
you are
I just think of you and I start to
glow
And I need your light
And baby you know

Starlight, starbright first star I see
tonight
Starlight, starbright make
everything all right
Starlight, starbright first star I see
tonight
Starlight, starbright make
everything all right
You must be my Lucky Star
'Cause you make the darkness
seem so far
When I'm lost you'll be my guide
I just turn around and you're by
my side

Starlight, starbright first star I see
tonight
Starlight, starbright make
everything all right
Starlight, starbright first star I see
tonight
Starlight, starbright make
everything all right

Come on shine your heavenly
body tonight
'Cause I know you're gonna
make
Everything all right
You may be my lucky star
But - I'm the luckiest by far

CHERISH

Cherish the joy
You keep bringing it into my life
Cherish your strength
You got the power to make me
feel good
Perish the thought
Of ever learning I never would
I was never satisfied with casual
encounters
I can't hide the need for two
hearts that bleed
wit burning love
That's the way it's got to be
Romeo and Juliet, they never felt
this way I bet
So don't underestimate my point
of view
Who? You! Can't get away, I
won't let you
Who? You! I could never forget
to
Cherish is the word I use to
remind me of
... your love
Romeo and Juliet never felt this
way I bet
So don't underestimate my point
of view
Give me strength
Give me joy my boy
I will always
Cherish you
So tired of broken hearts, of
losing at this game
Before I start this dance
I take a chance in telling you
I want more than just romance
You are my destiny, I can't let go
baby
Can't you see
Cupid please take your aim at me
Cherish the thought
Of always having you here by my
side

СРЕЋНА ЗВЕЗДА

Мора да си ти моја срећна
звезда
Јер ме обасјаваш светлошћу, ма
где се налазим
Довољно је да помислим на
тебе и почињем да сијам
Потребно ми је твоје светло
И бејби ти то знаш.
Светлост звезде, сјај звезде,
прве звезде коју видим вечерас
Светлост звезде, сјај звезде,
због ње је све у реду
Светлост звезде, сјај звезде,
прве звезде коју видим вечерас,
Светлост звезде, сјај звезде,
због ње је све у реду

Мора да си ти моја срећна
звезда
Јер ти растерујеш таму
Кад се изгубим ти ћеш бити
мој водич
Само се окренем и ти си крај
мене.

Светлост звезде, сјај звезде,
прве звезде коју видим вечерас
Светлост звезде, сјај звезде,
због ње је све у реду
Светлост звезде, сјај звезде,
прве звезде коју видим вечерас,
Светлост звезде, сјај звезде,
због ње је све у реду

Хајде нека твоје небеско тело
засија вечерас
Јер знам да ћеш учинити
Да све буде у реду
Можда си ти моја срећна звезда
Али ја сам сада најсрећнија.

ВОЛИМ

Толико сам уморна од сламања
срца, од пораза у овој игри
Пре него што започнем овај

плес
Искушавам срећу тиме што ти
кажем

Да желим нешто више од
авантуре

Ти си ми суђен, не могу те
пустити да одеш драги
Зар не видиш

Купидоне молим те обрати
пажњу на мене

Драго ми је да помислим
Да те увек имам поред себе
Волим радост
Коју стално уносиш у мој

жизнот
Волим твоју снагу
Ти имаш моћ да ме учиниш

срећном
Одбацујем помисао
Да никада нећу научити неке

ствари
Никада нисам била задовољна
повременим сусретима

Не могу да сакријем потребу за
срцима која изгарају од љубави
Тако мора бити
Кладим се да се Ромео и Јулија

никада нису овако осећали
Зато не потцењуј моје схватање

Ко? Ти! Не можеш отићи, нећу
ти допустити

Ко? Ти! Не могу заборавити да
је

Волети реч коју употребљавам
да ме подсети на

... твоју љубав

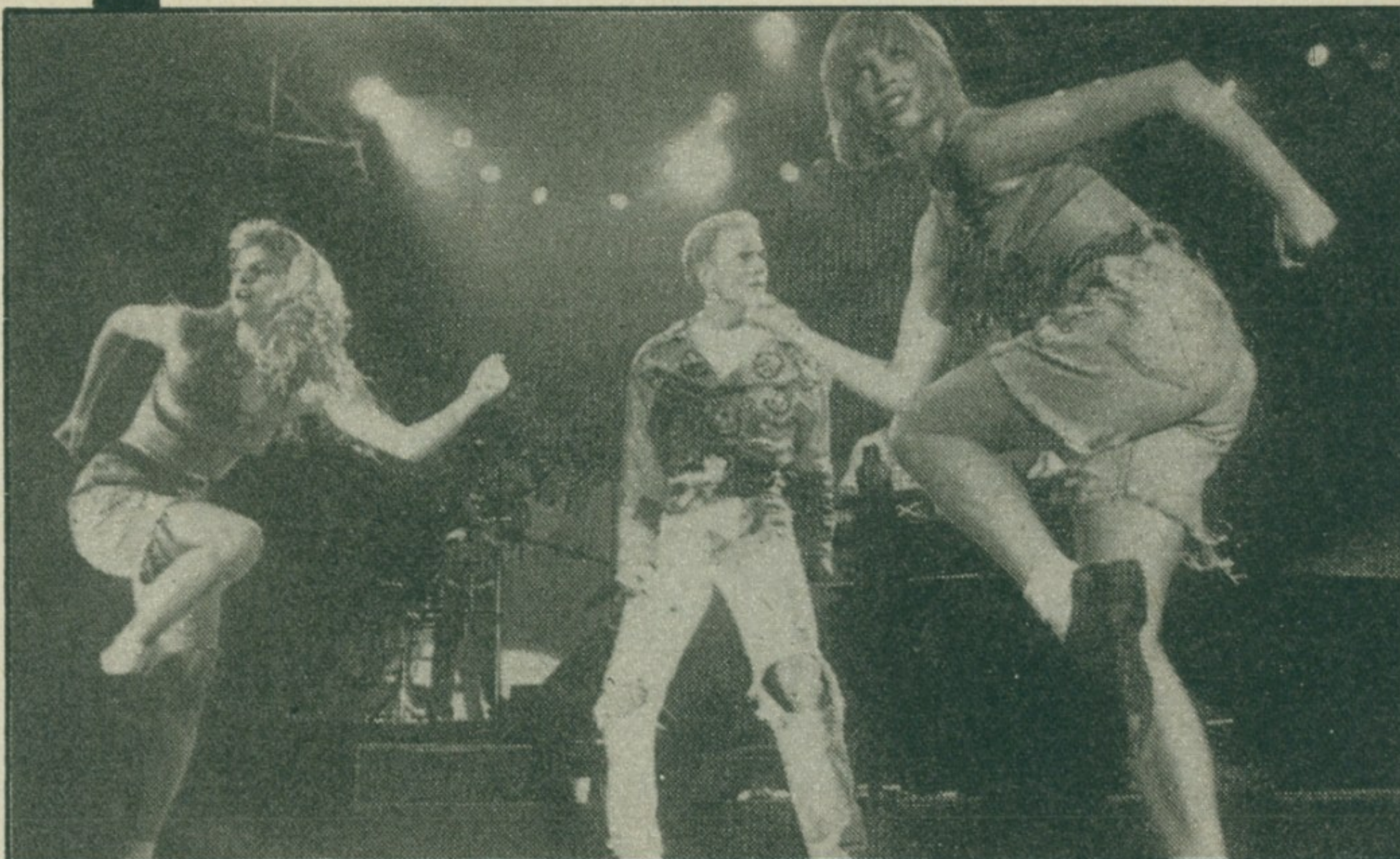
Кладим се да се Ромео и Јулија
никада нису овако осећали

Зато не потцењуј моје схватање
Дај ми снаге

Усрећи ме дечаче мој
Ја ћу те увек

Волети

MADONNA



INTO THE GROOVE

Get into the groove
Boy, you've got to prove
Your love to me
Get up on your feet
Step to the beat
Boy, what will it be
Music can be such a revelation
Dancin' around you feel
the sweet sensation
We might be lovers
If the rhythm's right
I hope this feeling never
ends tonight
Only when I'm dancing
I can feel this free
At night I lock the doors
And no one else can see
I'm tired of dancing here
All by myself
Tonight I want to dance with
Someone else
Live out your fantasy here with
me
Just let the music set you free
Touch my body and move in
tight
Now I know you're mine
I'd like to know you in special
way
This doesn't happen to me every
day
Don't try to hide it love has no
disguise
see the fire burnin' in your eyes.

У РИТАМ

Ухвати ритам
Дечко, мораш да потврдиш
Да ме волиш
Скочи на ноге
Ухвати корак
Дечко, шта ће бити
Од ове музике одлепљујеш
Играјући осећаш
Слатко узбуђење
Можемо постати љубавници
Ако ритам буде прави
Верујем да овај осећај
вечерас неће престати
Једино док играм
Осећам ову слободу
Ноћу затворим врата
И нико ме не може видети
Уморило ме већ да овде
играм сама
Вечерас желим да
играм са неким
Оствари своја маштања са
мном
Само дозволи да те музика
ослободи
Додирни ми тело и стисни се уз
мене
Сада знам да си мој
Волела бих да те упознам на
другачији начин
Овако нешто ми се не дешава
сваког дана
Не покушавај да скријеш,
љубав се не може прерушити
Видим ватру у твојим очима

WHEN WILL I BE FAMOUS

Yes you're suitably at one
With your body and the sun
Yes you are
Well you've read Karl Marx
And you've taught yourself to
dance

You're best by far
But you keep asking the
question
one you're not supposed to
mention

When will I will I be famous
(I can't answer I can't answer
that)

When will I see my picture in
the paper

When will I be famous
you keep asking baby
You're a slave to fashion
And your life is full of
passion

It's the way your are
Yes, you've suffered for your
art

Wit the jogging in the park
You know you should go far
But you keep asking the
Question

One you're not supposed to
mention

When will I will I be famous
(I can't answer I can't answer
to that)

Oh I can't tell you when
You'll see you'll see your name
up in
lights

When will I will I be famous
You keep asking me baby
You won't suffer in silence
You're a talent you know
that I've noticed

You'd like to be a legend
A big star overnight
I can't answer your question
It's driving me insane

Your impossible impatience
Tearing at my brain

КАДА ЋУ ПОСТАТИ СЛАВНА

У складу си са својим телом,
Да ти си као сунце
Читала си Карла Маркса
И сама научила да играш
Најбоља си од свих
Али стално питаш
Оно што не би смела.

Када ћу, када ћу постати
славна?

(Не могу, не могу на то да
одговорим)

Када ћу видети своју слику
у новинама?

Када ћу, када ћу постати
славна?

Стално запиткујеш, девојко
Ти си роб моде
А твој живот је пун страсти
То је твој стил

Да, одрицала си се због
уметности
Цогирајући у парку
Знаш да мораш ићи до краја

Али стално питаш
Оно што не би смела
Када ћу, када ћу постати
славна?

(Не могу, не могу на то да
одговорим)

Ох, не могу ти рећи када
ћеш видети своје име на
светлећој реклами

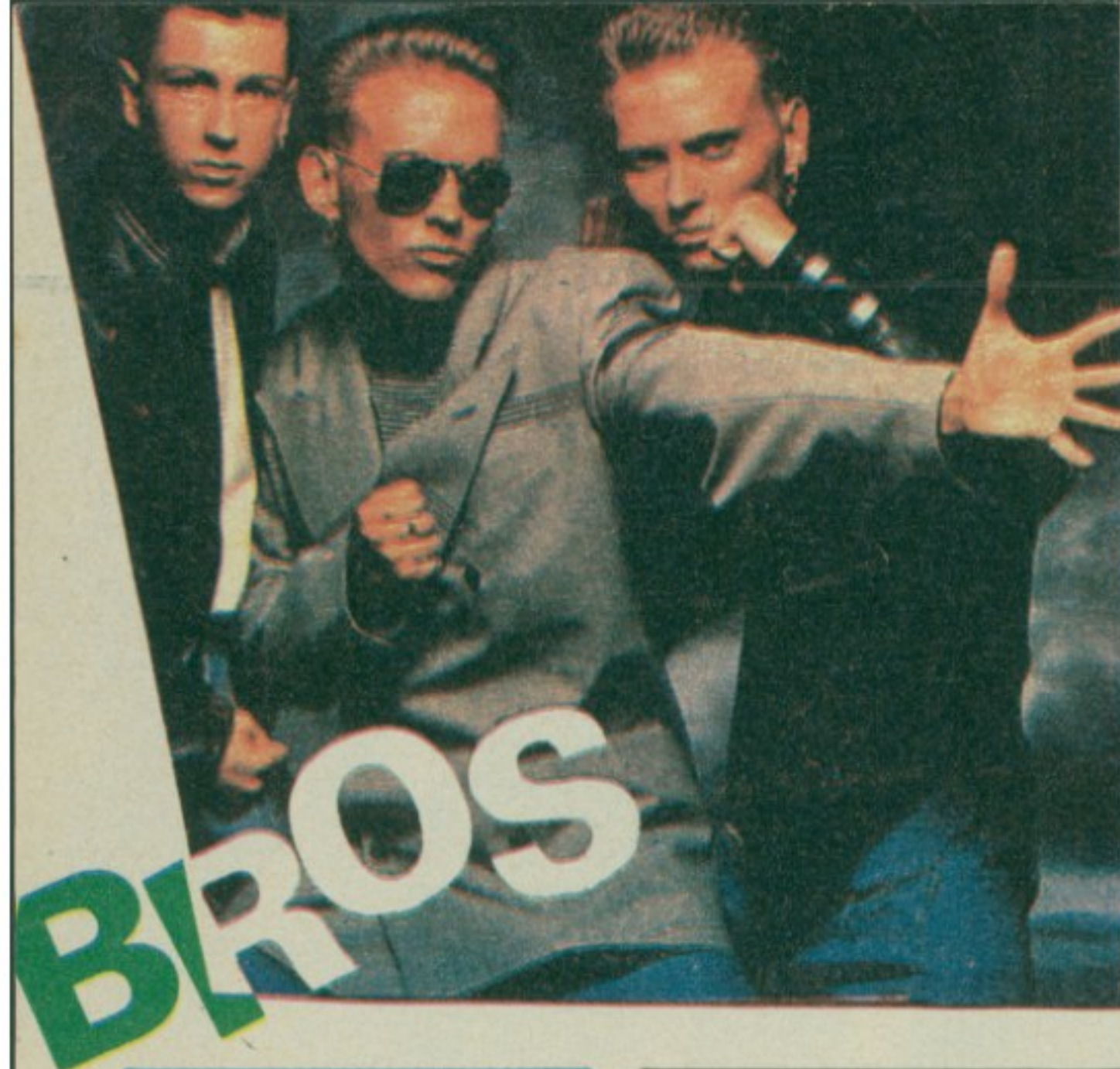
Када ћу, када ћу постати
славна?

Стално запиткујеш, девојко
НЕ желиш хутке да патиш
Талентована си и знаш
Да сам и ја то приметио

Волела би да будеш легенда
Да преко ноћи постанеш
велика звезда

НЕ могу да одговорим на
твоје питање
То ме излућује
Твоја невероватна
нестрпљивост

ми растура мозак.
Текст и музика: Брос
Изводе: Брос



BROS

SISTER

Alone is now
Then was together
I have only memories
That make me feel better
Time alone is my only drag
I'll never forget
My sister
She was torn between two
world
Of a city and suburb
Were her shouts of anger
and frustration ever heard
But she
Didn't get out in time no
She didn't no she didn't
Get the future blind
Sister, oh sister
You're on our mind
a city girl
A future to find
Frozen footsteps so cold
Back in time
A big mistake a wrong move
The lord moves in mysterious
ways
She was...

СЕСТРА

Сада сам сам,
некада смо били заједно
само су ми остала сећања
време ми је једина препрека
никада нећу заборавити
своју сестру.
Била је разапета између два
света
између центра и предграђа.
Да ли је неко икада чуо
њене крике беса и
незадовољства?
Не, она се није, не она се није
она се није извукла на време.
Да ли је будућност била слепа?
Сестро, о, сестро,
ти си нам у мислима
Градска девојка
Будућност коју треба открити
залеђене стопе, тако хладне
Некада давно
велика грешка, погрешан потез
божју вољу нико не зна
Била је...

TOO MUCH

My head is sore I'm a
tortured man
am I encased in this devil's
plan
I'm in pain I've been
rearranged
my conception of love is new
Why am I running running
away
From everything that I
wanted to do
Too much love and I don't
wanna lose it
Don't wanna be lonely like
before
all that I wanna do
Is be madly in love with you,
you, you
Escape escape from this
ticker tape
God I'm underground
A circle's been drawn it's
lonely dawn
Should I pencil in this
emptiness
The lesson I've learnt is
Don't run from it so go with
it
Too much...

ПРЕВИШЕ

Глава ми је болна, ја сам
измучен човек
јесам ли спутан овим
Баволским планови?
Патим, променио сам се
другачије схватам љубав
зашто бежим, бежим
од свега што сам желео
да радим
Превнше љубави и не
желим је изгубити
нећу да будем сам као
раније
све што желим
је да будем лудо заљубљен
у тебе
Спас, спас од овог
затвореног круга
Боже, пропао сам
Круг је нацртан, то је
свицење у самоћи
Да ли да се извучем из ове
празнине
Научио сам лекцију
Не бежи од тога већ иди са
тим
Превнше...

LIKE IT WAS YESTERDAY

I remember when
I was King and you were Queen
Was it oh so long ago?
Was I really seventeen?
How can I forget
The only love I ever knew?
When every girl I meet
Is just a counterfeit of you...
I remember like it was yesterday
And I'd do anything
To get you back again...
I never understood
'cos I was oh such fool
That even to this day
You know I'm still in love with
you
How was I to know
I had the whole world in my
hands?
I hope it isn't true
You never get a second chance...
I remember, like it was yesterday
And I'll do anything, to get you
back again
I remember like it was yesterday
I was just wondering
Could you feel the same?

КАО ДА ЈЕ БИЛО ЈУЧЕ

Сећам се
кад сам ја био краљ, а ти
к краљица.
О, да ли је то било тако давно?
Да ли сам заиста имао
седамнаест година?

Како могу да заборавим
једину љубав за коју сам икада
знао,
када је свака девојка коју сам
упознао
само твоја бледа сенка...

Сећам се, као да је било јуче,
и све ћу учинити
да те поново вратим...

Никада нећу схватити,
јер сам био толико луд,
да чак и дајас
знаш да сам још увек заљубљен
у тебе.

А како сам и могао знати
када је цео свет био у мојим
рукама?
Надам се да није истина
да ми нећеш пружити још једну
шансу...

Сећам се, као да је било јуче,
и све ћу учинити да те поново
вратим.

Сећам се, као да је било јуче,
и само сам се питао

да ли ти то исто осећаш.

WHEN YOU COME BACK TO ME

So many people
Smile on their faces
Armful of presents
Going To places

There's a chill in the air
As I walk chill in the night
Now I wish I could
Walk through the windows of
time

Would I see happiness there?
See your face everywhere
But the lights all go down over
London town

There's a glow in my heart
Even though we're apart
Cos I know yes I know
It's just a matter of time

I'm missing your love
Until you come back to me
I'm counting the hours until you
return

There's a flame in my heart
And when you come back to me
Oh, how the fire will burn...

I sit by the fire
And try and remember
It won't belong
'til we're back together

But we're oceans apart
And nothing that I can do
Will speed the passing of time
or bring me closer to you

And I keep thinking of you
And it keeps pulling me through
Like the songs that you sing
When you're lonely.

КАД МИ СЕ ВРАТИШ

Толико много људи
се креће некуда
са осмехом на лицу,
и рукама пуним поклона.
Осећам мраз
док шетам кроз ноћ;
толико бих желео да могу
ући кроз прозоре времена.
Да ли ћу тамо наћи срећу?
Видим свуда твој лик,
али, сва се светла гасе над
Лондоном.

У мом срцу је жар,
иако смо раздвојени,
јер ја знам, да, ја знам
да је само време у питању.
Недостаје ми твоја љубав,
и све док не будеш опет ту,
ја бројим сате до твог

повратка.

У мом срцу је пламен,
и када ми се вратиш,
о, како ће се ватра разбуктати.

Седим поред ватре
и покушавам да се подсетим
неке још много времена

протећи.

Док не будемо поново заједно.
Али, океани нас раздвајају
и ја не могу да учиним ништа
што би убрзало време
или ме теби приближило.

А ја и даље мислим о теби,
и то ме бодри,
као песма коју певаш
када си усамљен...

RHYTHM OF THE RAIN

Listen to the rhythm of the falling
rain
Telling me just what a fool I've
been

I wish that it would go
And let me cry in vain
And let me be alone again
The only girl I care about has
gone away

Looking for a brand new start
But little does she know
That when she left that day
Along with her she took my heart

Rain please tell me now
Does that seem fair
For to steal my heart away
When she don't care

I can't love another
When my heart's somewhere far
away

Rain won't you tell her
That I love her so

Please ask the sun to set her heart
a glow

Rain in her heart and let the love
we knew start to grow...
Oh, listen to the rhythm

РИТАМ КИШЕ

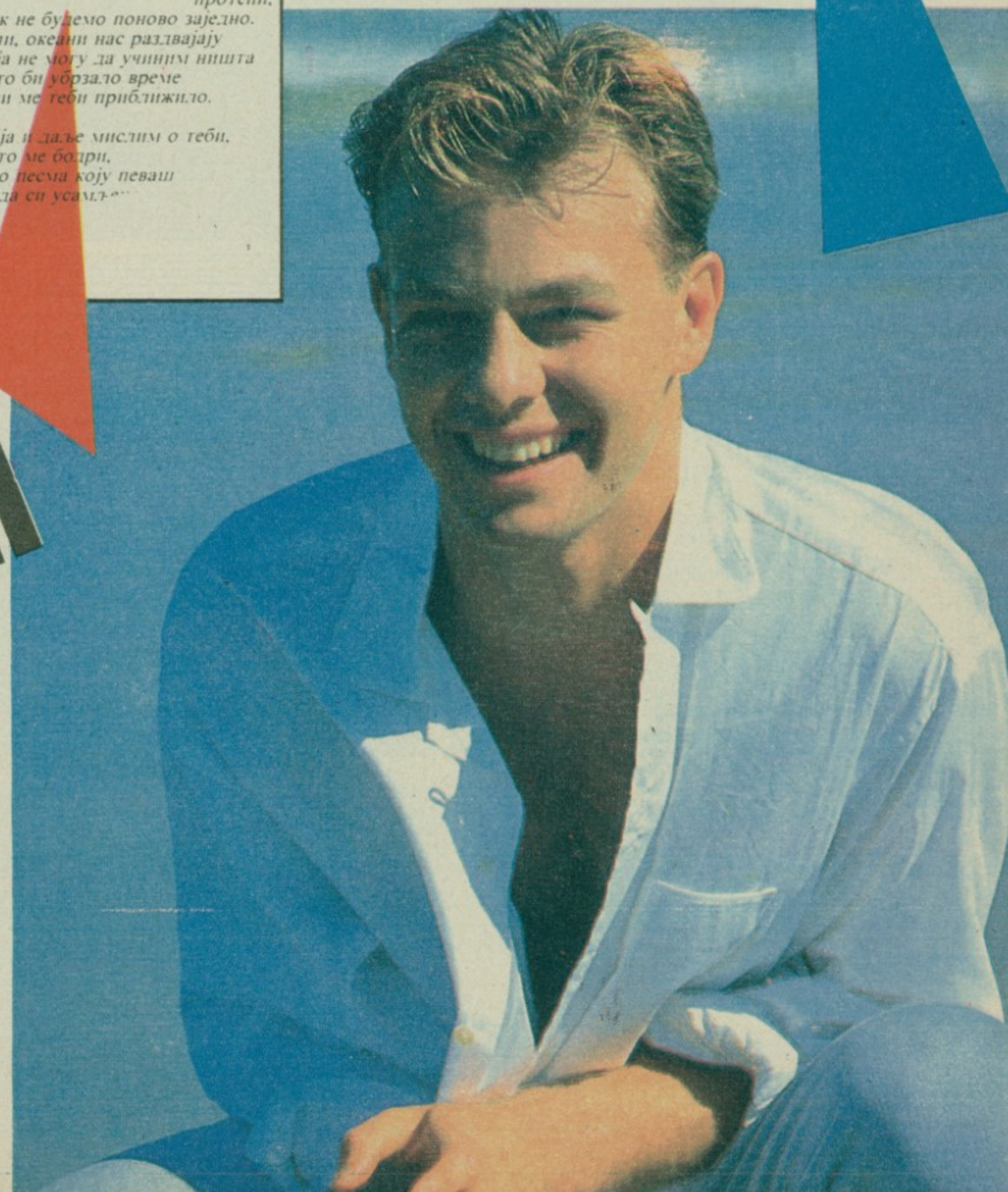
Слушам ритам кише која
пада
и говори ми колико сам био
луд;
желео бих да престане и
да ме пусти да узалуд плачем,
и поново ме остави самог.
Отишла је једина коју
волим,
у потрази за новим почетком,
али не зна
да је тога дана однела и моје
срце.

Реци ми кишо
да ли је поштено
што ми је срце украла
када је не занима што
не могу да волим другу
јер ми је срце негде далеко.
Хоћеш ли јој рећи кишо,
колико је волим,
замоли сунце да јој срце
огреје.
Падај кишо у њеном срцу
да би се наша љубав поново
родила.

О, слушај ритам...



Jason
Donovan
Jason Sean Donovan



Jason Donovan



HANG ON TO YOUR LOVE

Do you get just one chance in
your life
To find a love that's yours
completely
I've made only one mistake in my
life
The day I let you leave me

And If I search the whole world
over
I'll never find a love so right...
Hang on to love when you find it
Never waste your golden chances
Never make mistakes like I did
Hang on to your love and never
let go
Just to think I had the world in
my hands
And I let it slip through my
fingers
I guess I didn't know what I had
It's just a memory that lingers...
And It's too late to say I'm sorry
I looked round and she was gone
Hang on like there's no tomorrow
Always be there when she calls
you
There's a path that you should
follow
Hang on to your love and never
let go.

ОСЛОНИ СЕ НА ЉУБАВ

Да ли само једном у животу
имаш прилику
да нађеш љубав која ти
потпуно припада?
Погрешно сам само једном
када сам дозволио да ме
напустиш.
И ако бих тражио по целом
свету,
такву љубав никада више не
бих нашао...
Ослони се на љубав када
нађеш на њу,
никада не пропуштај сјајну
прилику,
никада не греши као ја:
ослони се на љубав и не дај јој
да оде.
Помисли само да је свет био у
мојим рукама,
и да сам дозволио да ми
исклизне кроз прсте,
Мислим да нисам знао шта сам
имао.
Само успомене преостају.
И прекасно је рећи да жалим.
Док сам се окренуо, ње више
није било.
Ослони се на љубав као да не
постоји сутра,
буди увек ту када те зове,
Постоји пут који треба да
пратиш:
ослони се на љубав и не
дозволи јој да оде.

ANOTHER NIGHT

I can find so much to be done
I can keep my emotions at bay
I can always mix with the crowd
and somehow I can get through
the day.
But your smile begins to haunt
me

as the evening comes around...
Another night and still you're
gone
Another dream that you're gone
Another dream that you're
coming home
Another day I could just survive
But I can't take another night...

I can try and escape from the
world
I can stay around friends
everyday
With all these people around
I seem to have plenty to say
But my lugher doesn't fool them

They can see it in my face
Another night to carry on
Another dream, another song
Another day I could be alright
But I can't take another night
But your voice begins to echo
As darkness starts to fall

ЈОШ ЈЕДНА НОЋ

Могу толико тога да урадим,
могу да се одбраним од својих
осећања,
могу увек да се утопим у
гомилу,
и некако прегурам дан.

Али твој осмех почиње да ме
прогони,
чим стигне вече...

Још једна ноћ, а тебе нема,
још један сан да се враћаш
кући,
још један дан могу тек тако да
преживим,
али не могу поднети још једну
ноћ...

Могу да се потрудим, и
побегнем од света,
могу да будем окружен
пријатељима сваки дан:
са свим тим људима око себе,
делујем као да имам много
тога да кажем.

Али, мој осмех их не заваљава,
то могу да виде на мом лицу...

Још једну ноћ треба преживети,
још један сан и једну песму,
још један дан могу да будем у
реду,

али, не могу да преживим још
једну ноћ...
Јер твој глас почиње да одјекује
чим падне ноћ.



SEALED WITH A KISS

*Though we've got say
Goodbye for the summer
Darling, I promise you this
I'll send you all my love
Every day in a letter
Sealed with a kiss*

*Yes, it's gonna be a cold,
lonely winter
But I'll fill the emptiness
I'll send you all my dreams
Every day in a letter*

*Sealed with a kiss
I'll see you in the sunlight
I'll hear your voice
everywhere
I'll run to tenderly hold you
But darling, you won't be
there
I don't want to say goodbye
for the summer
Knowing the love we'll miss
Oh, let us make a pledge
To meet in september
And seal it with a kiss
Yes, it's gonna be a cold,*

*lonely winter
But I'll fill the emptiness
I'll send you all my love
Every day in a letter
Sealed with a kiss*

ЗАПЕЧАЋЕНО ПОЉУПЦЕМ

*Иако смо морали да кажемо
Збогом лету,
Обећавам ти вољена
да ћу ти свакога дана слати
сву своју љубав у писму
Запечаћеном пољупцем.
Да, то ће бити хладна
зима у самоћи
али, испунићу ту празнину,
слаћу ти свакога дана
све моје снове
у писму запечаћеном
пољупцем.*

*Видећу те у сваком
сунчаном зраку
чути твој глас посвуда,
потрчаћу да те нежно загрлим,
али, вољена, ти нећеш бити
ту
Не желим да кажем
збогом лету,
јер знам да ће нам недостајати
љубав.*

*О, обећајмо једно другоме
да ћемо се срести у
септембру
и потврдимо то пољупцем.
Да, то ће бити хладна
зима у самоћи
Али, испунићу ту празнину
Слаћу ти свакога дана
сву своју љубав
у писму запечаћеном
пољупцем.*

LOVE WOULD FIND A WAY

*I lost my heart
In her blue eyes
Don't ask me how
Don't analyse
But I was slowly captured by her
spell*

*When she didn't wanna know me
Never gave up hoping
Love would find a way
Love would save the day
Nothing in the world would ever
stand in it's way
I believe, love will find a way...
Across the room
I caught her eye
And time stood still,
Don't ask me why
And I was surely captured by her
smile*

*But what good did it do to me
'cause she just looked right
through me
And I was only waiting patiently
'till the day you came up to me
And said you thought you knew
me*

ЉУБАВ МОЖЕ ПРОНАЋИ ПУТ

*Срце су ми заробиле
њене плаве очи.
Не питај ме зашто.
Не анализирај.
Јер њене дражи су ме полако
освајале,
и нисам престао да се надам
ни када је одбила да ме упозна.*

*Љубав може пронаћи пут,
љубав може спасити дан,
ништа јој на свету не може
стати на пут.
Ја верујем да ће љубав пронаћи
пут*

*На другом крају собе
спазих њен поглед
и од онда време стоји.
Не питај ме зашто.
А мене је сигурно освојило њен
осмех;*

*али шта ми то вреди,
кад ме она није ни приметила.
А ја сам само стрпљиво чекао
дан када ћеш доћи
и рећи изгледа ме однекуд
знаш.*



Jason Donovan

HARD TO SAY IT'S OVER

What do you say when you fall
out of love
tell the truth, or deceive her?
Whatever you do, she's gonna get
hurt
when you leave her
There's never a right time to hear
you say
It's only love that causes pain
And the best I can do
Is to walk away from you...
Tell me why
It's so hard to say it's over
Why do lovers break each others
heart?
What do you do wish you run out
of love?
There's never a right time to
show her
How do you tell her that your
love has died?
It's all over.

It's funny how you hurt the one
you love
Living a lie is not enough
So the best that I can do
Is to walk away from you
Tell me why
It's so hard to say it's over
When to fall in love was easy at
the start
Tell me why
It's so hard to say it's over
Why do lovers break each others
heart?

ТЕШКО ЈЕ РЕЋИ ГОТОВО ЈЕ

Шта рећи када љубав престане?
Рећи истину или не?
Шта год да кажеш биће
повређена,
онда када је напушташ.
Никада није прави тренутак да
чује како кажеш:
једино љубав наноси бол,
и најбоље што могу да учиним
ја да те напустим...
Реци ми зашто је
тако тешко рећи готово је:
зашто они који се воле сламају
једно другом срце?
Шта да учиниш онда када ти
понестане љубави?
Никада није прави тренутак да
јој откријеш:
како да јој кажеш да је твоја
љубав престала?

Све је готово.
Чудно је колико можеш да
повредиш онога кога волиш.
Живети у лажни је довољно:
и зато најбоље што могу да
учиним је
да те напустим.
Реци ми: зашто
је тако тешко рећи готово је,
када је у почетку тако лако
заљубити се?

Реци ми: зашто
је тако тешко рећи готово је?
Зашто они који се воле, сламају
једно другом срце?

I'M DOING FINE

Could never make her happy
She never understood
And when I said I'd walk away
She never thought I would
So if she asks you how I'm
feeling now
Tell her from me
I'm doing fine...
She was much too hard to please
Never satisfied
She wanted far too much from
me
However hard I tried
But if she asks you if I'm still OK
Tell her from me
I'm doing fine...
Please don't tell her that you
Caught me crying
Don't let her know
What's really on my mind
Don't ask me how I'm feeling
now
Take it from me
I'm doing fine
And when it comes to heartbreak
I've always been the first
Saying things could be no better
But they couldn't get much worse
But if you ask me how I'm
feeling now
Would you believe
I'm doing fine...

ЈА САМ О.К.

Никада нисам могао да је
усрећим;
никада није схватила;
и када сам рекао да би требало
да одем,
никада није помислила да ћу
отићи.
И ако те пита како се сада
осећам,
реци јој уместо мене
да сам О.К....
Била је сувише тврдоглава да
молим;
никада задовољна;
без обзира колико сам се
трудно,
увер је желела од мене још
више.
Али, ако те пита да ли сам још
увер добро,
реци јој уместо мене да сам
О.К....
Молим те немој јој рећи
да си ме затекао како плачем.
Немој дозволити да сазна
шта заиста мислим.
Не питај ме шта сад осећам,
чини то уместо мене.
Ја сам О.К....
Када треба да се слама срце,
ту сам увек био први.
Разговор неће ни поправити,
а ни погоршати ствар.
Али, ако ме питаш како се сада
осећам,
да ли ћеш ми поверовати
да сам О.К....



WHEN IS ALL OVER

Should have read between the lines
Should have tried to read her mind

Before it got too late
I feel so helpless now
I should have seen my fate
When will I ever learn
Love's fire has to burn
Or else it's gonna die...
When it's too late, you find
You'll never change her mind
You realise in time
When it's all over...

If I had my time again
I'd watch for signs and then
To never let you go
But that's another dream
I hear you calling me
Saying you're a fool
When will I understand
Love's a flame that has to grow
Or else it's gonna die...

When it's too late you find
You'll never change her mind
You realise in time, when it's all over

When it's too late, you find
She's already goodbye
Finally realise, when it's all over

КАДА ЈЕ СВЕМУ КРАЈ

Требао је да читам између редова:
требао је да јој читам мисли,
пре него што је било прекасно за све.

Сада сам тако беспомоћан,
требао је да схватим,
требао је да увидим своју судбину.

Да ли ћу икада научити
да ватра љубави треба да гори,
иначе ће згаснути...
Тек када је прекасно, сазнајеш
да се никада неће

предомислити,
и то схваташ онда,
када је свему крај...

Када бих могао поново да вратим време,
вребао бих знаке
и никада не бих допустио да одеш.

Али, то је неки сасвим други сан:
чујем те како ме зовеш и кажеш
да си погрешила.

Када ћу схватити
да је љубав пламен који треба да се шири,
иначе ће згаснути...

Тек када је прекасно, сазнајеш
да се никада неће

предомислити,
и то схваташ онда, када је свему крај.
Тек када је прекасно, сазнајеш
да је она већ рекла збогом,
и најзад схваташ, када је свему крај.

CARELESS TALK AND SILLY LIES

Your careless talk
Can buy you trouble
You'd better keep opinions to yourself
What you give out
You'll get back double
So stop your lying
It's a waste of time
You know damn well that
You're out of line..

But... these rumours are not true
Is the message getting through?
Your careless talk, and your silly lies

Can be misunderstood
(Maybe you hoped they would)
Most of the time
It's your invention
You just can't help repeating silly lies

I'm not convinced
In your good invention
I hear you telling everyone you meet
That I just don't care and I'm indiscreet

The stories You create
Make lies communicate
Your careless talk, and your silly lies
Can force a heart to break

НЕМАРНО БРБЉАЊЕ И ЛУЦКАСТЕ ЛАЖИ

Због свог немарног брбљања
можеш извући дебљи крај.
Боље задржи мишљење за себе.
Све што радиш,
вратиће ти се двоструко,
и зато престани да лажеш;
то је губљење времена.
Ти врло добро знаш
да ти то и није нека фора.
Јел'... ма немој ми рећи!
Да ли за то још неко зна?
Твоје немарно брбљање и

луцкасте лажи
могу бити погрешно схваћене.
(Можда се ти и надаш да хоће)
Много времена
губиш на маштарије,
и не може, а да не понављаш
луцкасте лажи.

Ја не верујем у твоје
успеле измишљотине.
Чуо сам да свакоме причаш
да сам ја једноставно
незаинтересован и

непромишљен.
Причице које ти измишљаш
чине да неистине круже.
Твоје немарно брбљање и
луцкасте лажи
могу сломоти срце.

MADONNA

See Course Book 3 page 10 for the Fmaj7 Chord and page 4 for the G6 Chord given in the text.

Suggested Strum:

1 2 & 3 & 4 &

CHORUS

Get in - to the groove — boy you've got to prove —
your love to me — yeah, —

get up on your feet — yeah, step to the beat —

boy, what will it be — (v.2. only) I'd like to 1. Music can be — such a
2. (See block lyric)

re - ve - la - tion dan - cin' a - round — you feel the

sweet sen - sa - tion. We might be lo - vers if the

rhy - thm's right. I hope this feel - ing ne - ver

ends to - night — on - ly when I'm dan - cing can I

feel this free — at night I lock the doors — and

no - one else can see. — I'm tired of dan - cing here all

by my - self, — to - night I want to dance — with

some one else. — some - one else. —

Live out your fan - ta - sy, here with

me. Just let the mu - sic set you

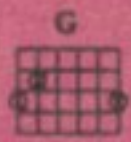
free. Touch my bo - dy and move in

Words & Music: Madonna Ciccone & Steve Bray

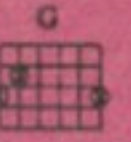
Into The Groove



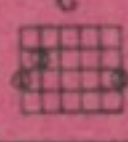




tight. Now I know you're mine now I

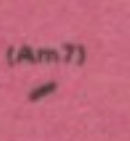
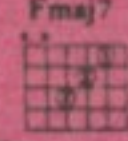

know you're mine now I know you're mine



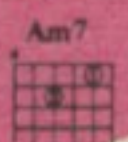
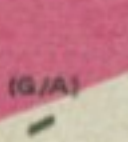
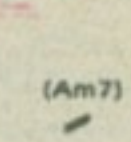
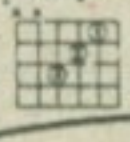
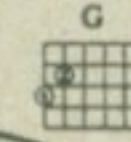



now I know you're mine now I know you're mine.



Get in to the groove. — Boy you've got to prove —
 Get up on your feet — Boy step to the beat. —

your love to me. —
 Boy what will it be. — D.C. and FADE

Крај у идућем броју